

A

TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1899. SZEPTEMBER HÓ 26—27. NAPJAIN

SÁROSPATAKON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

RADÁCSI GYÖRGY,

egyházkerületi papi főjegyző.

108. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD JENŐ, AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰVEL.

1899.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1899. évi őszi közgyűlését Sárospatakon szeptember 26. és 27. napjain tartotta meg *Kun Bertalan* püspök és *Báró Vay Béla* főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Révész Kálmán* esperes; *Meczner József* egyházmegyei gondnok; *Antalfy László*, *Oláh Péter* papi, *Csoma István* és *Dobozy Pál* világi tanácsbírák.

Az alsó-borsodi egyházmegyéből: *Tóth Dániel* esperes; *Maklárý Károly*, *Sólyom Gyula*, *Bodolay István* papi, *Szathmáry Király Pál*, *Sturman György*, világi tanácsbírák.

A felső-borsodi egyházmegyéből: *Vadászy Pál* esperes, *Ragályi Béla* egyházmegyei gondnok; *Svingor József*, *Bodnár István* papi, *Bárczay László* világi tanácsbírák.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál* esperes; *Ruszkay Gyula*, *Czinke István*, *Sághy Sándor* papi, *Máriássy Andor*, *Lukács Géza* világi tanácsbírák; *dr. Veres Samu* világi főjegyző.

A tornai egyházmegyéből: *Ragályi Géza* esperes, *Lakatos Miklós* egyházmegyei gondnok; *Arday Janka Dániel* papi, *Lovász Miklós* világi tanácsbírák.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó Endre* esperes, *Komjáthy Béla* egyházmegyei gondnok; *Virág József*, *Szabó József*, *Szücs István* papi tanácsbírák; s *Homoky Antal* papi főjegyző.

Az alsó-zempléni egyházmegyéből: *Keresztúry József* esperes; *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok; *Gecsei Péter*, *Kónya András*, *Bálint Dezső*, papi, *Meczner András*, *Miklós Béla* világi tanácsbírák.

A felső-zempléni egyházmegyéből: *Sárkány Imre* esperes; *Hajzer Endre*, *Kozma Antal* papi, *Dókus Ernő*, *gr. Lónyai Gábor*, *Nemes Lajos* világi tanácsbírák; *Hutka József* papi, *Dókus László* világi főjegyzők.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Kérészy Barna*, *Radácsi György*, *Idrányi Ferencz*, *Nagy Ignác* papi részről; *Debreczeni Bertalan*, *Lévay József*, *Miklós Ödön*, *Dókus Gyula*, *Szentimrey Gyula* világi részről.

A sárospataki főiskolából: *Fejes István* papi, *Dókus Gyula* világi aligazgató; *dr. Zsindely István* akadémiai és közigazgató, *Szinyei Endre* gimnáziumi igazgató.

A rimaszombati főgimnáziumból: *Bodor István* igazgató.

Mint jegyzők: *Raddási György* papi, *Szalay László* világi főjegyzők; *Czinke István*, *Vattay László* papi, *Dr. Finkey József* és *Dr. Finkey Ferencz* világi aljegyzők.

I.

Közgyűlési ügyek.

1. Kun Bertalan püspök, buzgó imádságban kérvén a világosságnak, erőnek és egyetértésnek lelkét tanácskozásunkra és Istennek — mint a minden jó kiapadhatatlan forrásának — segítő kegyelmét egész anyaszentegyházunkra és ennek intézményeire, utána pedig főgondnokunk a megjelent gyűlési tagokat melegen üdvözölvén,

a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította.

2. Tárgysorozaton kívűl emlékezett meg elnöklő püspökünk a felső-zempléni egyházmegye legközelebbi gyűlésének arról a köztudomásúvá lett családi örömnepéről, a melyet ez az egyházmegye az ő méltán szeretett és tisztelt gondnokának, *Bernáth Elemér* királyi táblai elnöknek, mint 25 éves egyházi hivatalnoknak rendezett s őszinte elismeréssel lévén az igaz érdemnek ilyen méltánylása iránt, a maga részéről indítványozza, hogy egyházkerületünk közgyűlése is oszta-kozzék a felső-zempléni egyházmegye örömeirészeiben és jegyzőkönyvében fejezze ki ennek ünnepeltje iránt érzett tiszteletét és elismerését.

Egyházkerületünk közgyűlése jól ismervén azokat az érdemeket, a melyeket Bernáth Elemér nemcsak úgy, mint a felső-zempléni egyházmegye hivatalnoka s egyik vezére, hanem mint egyházkerületünknek is egyik oszlop-embere, bírāja, nem ritkán helyettes főgondnoka s konventünknek és zsinatunknak egyik munkás, lelkes és a köteleességtudásban, egyháziasságban s alkotmányos jogaink védelmezésében szinte felülmúlhatatlan tagja évek óta szerzett és gyümölcsöztetett közöttünk: — elnöklő püspökünk

indítványát közörömmel és lelkesedéssel fogadja s Bernáth Elemérnek egyházunk építése körül nagy hűséggel végzett munkálkodásáról a benső ember gyönyörűségével s igaz tisztelettel emlékezvén, érdemeit a legteljesebb elismeréssel igaztatja jegyzőkönyvébe és Isten áldó kegyelmét kéri további közhasznu munkálkodására.

3. Az egyházmegyék képviselőinek megbízó levelei felolvasatván, a szép számban megjelent képviselők igazoltattak s Bernáth Elemér felső-zempléni, br. Vay Elemér a. borsodi, Farkas Ábrahám gömöri gondnokoknak, Zombory Gedő egyházkerületi tanácsbírónak, dr. Kovács Gábor miskolci gymn. igazgatónak, Szekrényesy Árpád felső-borsodi, Mikuleczky István alsó-borsodi, Kovács Béla abauji tanácsbíróknak részint levélben, részint megbizottaik által kimentett elmaradása tudomásul vétetett.

4. A Mocsáry Lajos egyházkerületi tanácsbíró lemondása folytán megüresedett egyházkerületi világi tanácsbírói állásra a tavaszi egyházkerületi közgyűlés, 5. számú jegyzőkönyvi határozatával, újabb szavazást rendelt Szentimrey Gyula és dr. Ballagi Géza között; a beadott szavazatokat a püspökünk által összehívott bizottság felbontotta és összeszámította; jelentése szerint beadatott összesen 360 szavazat, melyből Szentimrey Gyula 224-et, dr. Ballagi Géza 135-öt kapott, egy pedig, a martonyi egyházé, mely Molnár Emilre szavazott, érvénytelen volt; nem küldte be szavazatát a b.-szentesi egyház.

A beadott jelentés szerint Szentimrey Gyula 89 szótöbbséggel egyházkerületi világi tanácsbírónak megválasztatván, az elnökség felhívására az esküt a közgyűlés előtt letette és tanácsbírói székét hálás köszönettel és lelkes ígéretekkel a közgyűlés szíves éljenzése és legszebb reményei között legott elfoglalta.

A martonyi és b.-szentesi egyházak lelkészei ellen az illetékes esperesek a szokott eljárásra utasíttatnak.

5. Olvasatott az *egyházkerületi lelkészi özvegy-árvagymintézet* alapszabály-tervezetének megvitatása végett püspökünk

által folyó év szeptember 12-re Miskolcra összehívott bizottság véleményes jelentése, a mely tekintettel tavaszi gyűlésünk 7. jegyzőkönyvi pontjára, az egyházkerületi ügyész jogi véleményének s az egyházmegyék által felterjesztett kívánalmaknak figyelembe vételével, a Fejes István által tervezett alapszabályokon több módosítást javasolván, a módosított szabályokat azzal az indítvánnyal ajánlja elfogadásra, hogy azok — a nagyobb megnyugvás biztosítása végett — tételesen le az egyházmegyékhez, véleményes javaslataik vagy legalább egyszerű nyilatkozataik a tavaszi közgyűlésre bevaratván.

Közgyűlés a bizottság munkáját köszönettel és elismeréssel, indítványát pedig helyesléssel fogadván, a módosított alapszabályoknak összefüggő szövegben való kinyomatását megrendeli s felhívja az egyházmegyéket, hogy véleményes javaslatokat, vagy legalább egyszerű nyilatkozataikat tavaszi gyűlésünkre multhatatlanul adják be.

A módosított szöveg a következő:

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület
lelkészi özvegy- árva- gyámintézetének
ALAPSZABÁLYAI.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület az 1843-ik évben „Papi özvegy- árvatár“ czímen alapított intézetét, a kebelében működő lelkészek özvegyeinek és árváinak gyámolítására ezentúl is fentartja és abból, az alábbi §§-ban megállapított föltételek korlátai között, az özvegyeket és árvákat állandó évjáradékban részesíti, a befolyó jövedelmek egy részének tőkésítése által pedig az alapot növeli, hogy az intézet fejlesztését biztosítsa.

2. §.

Az intézet czíme: „A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület lelkészi özvegy- árva-gyámintézete.“

3. §.

Kötelezett tagjai: A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület területén jelenleg működő, vagy ezután szolgálatba lépő rendes lelkészek és állandóan alkalmazott, vagy alkalmazandó missziói lelkészek és oly lelkészek vagy okleveles tanítók, mint vallásoktatók (katekheták) és énekvezérek, a kik az országos tanári, vagy tanítói nyugdíj-intézetnek nem tagjai és állomásuk rendszeresített.

4. §.

Segélyezésre igényt nem tarthat azon lelkészi özvegy, vagy árva, kinek néhai férje, illetőleg atyja, állásáról önként lemondott, vagy egyházi bíróság jogerős ítéletével az egyházi törvény 303. §. e) pontja értelmében hivatalától véglegesen megfosztatott, kivéve, ha az illető díjfizetéseit haláláig folytonosan teljesítette, máskülömben özvegyének, vagy árváinak csupán a befizetett összegek adatnak vissza kamat nélkül.

5. §.

Az egyházkerület kötelékéből más egyházkerületbe távozott intézeti tagnak az általa befizetett összegek kamat nélkül visszaadatok.

6. §.

Más egyházkerületből jött lelkészek kötelesek belépési és tagsági díjait hivataltól leléptüktől számított 5%-os kamat és kamatok kamatjával 3 év alatt egyenlő részletekben befizetni.

7. §.

Az alacsonyabb díjosztályból magasabba lépni csak a 6. §-ban meghatározott mód szerint lehet, ellenben a magasabb díjosztályból alacsonyabba nem lehet átlépni.

8. §.

A gyámintézet tagjainak özvegyei és árvái, a belépési járulék és 5 évi tagsági díj befizetésének kötelezettsége mellett, tekintet nélkül az elhalt intézeti tag szolgálati idejére, mindnyájan évjáradékban részesülnek s a mennyiben a belépési járulék és 5 évi tagsági díj be nem fizettetett volna, az azokból hiányzó összeg az özvegy és árvák évjáradékából 2 év alatt egyenlő részletekben visszatartatik.

9. §.

Az özvegyek és árvák évjáradékai a kegyeleti év tartamának lejártá után, mindenkor május 1-ső napjától kezdve tétetnek folyóvá s évenként utólagosan fizettetnek ki, de azon évtől kezdve, melyben a jogcím elenyészett, még félévi járadék kiadásával megszüntetendők.

10. §.

A jogosítottnak állandó évjáradékra való fölvétele felett, az illető esperes indokolt előterjesztésére, az egyházkerület pénzügyi választmánya határoz, mely határozat ellen egy éven belül az egyházkerületi közgyűléshez lehet felebbezni.

11. §.

Az évjáradékban részesülők az arról kiállított nyugtákon, az illetékes ev. ref. lelkészi hivatal által igazoltatni kötelesek az életben lételt, özvegyi állapotot, ev. ref. vallásu voltukat s az árváknál a 14. §. föltételeinek fenállását,

II. FEJEZET.

Az özvegyek és árvák segélyezéséről.

12. §.

A gyámintézet tagjainak özvegyei és árvái együtt, egy egységet képezve, a férj, illetőleg az atya elhalálózása után állandó évjáradékban részesülnek.

13. §.

Az évi járadék áll:

a) minden intézeti tag után (3. §.) egyenlően megállapított évenkénti 40 frt járulékból és

b) a 2, 4, 6 frtos tagsági-díj arányában való részesedésből, mely a tőke állomány 6%-os kamatainak és az évi tagsági-díjaknak az egyes osztályokra eső osztalékából 5 évről 5 évre állapítatik meg a törzskönyvbe vezetett jogosultak száma szerint. Ezen részesedés, az 1900-ik év május 1-sejétől kezdve, a következő 5 évre, 20, 40, 60 frtban határozatik meg, mely szerint az özvegyek és árvák évjáradéka összesen 60, 80 és 100 frt leend.

14. §.

Az özvegyre nézve megszűnik az évjáradék: *a*) ha meghal; *b*) ha ismét férjhez megy, azon félév végével, melyben halála, vagy férjhezmenetele történt; *c*) ha az ev. ref. egyházból kilép; az árvákra nézve: *a*) ha meghalnak; *b*) ha a fiuk 24 évet betöltöttek, vagy 20 éves korukban is, ha állandó keresethez jutottak. A nőkre nézve pedig, ha férjhez mentek, sőt előbb is, ha megélhetésüket biztosító állandó keresethez jutottak; *c*) ha az ev. ref. egyházból kiléptek. Testi vagy lelki fogyatkozás miatt teljesen keresetképtelen fiú-árvák a megszabott koron túl is részesítendőek az évjáradékban.

15. §.

Özvegyi évjáradékra a fentebb jelzett föltételek megléte esetén is csak az az özvegy tarthat igényt, ki néhai férjével tényleges szolgálati ideje alatt, vagy azt megelőzőleg kelt egybe, annak haláláig vele együtt élt és kifogástalan életet folytat. Lelkészi árváknál viszont csak az elhalt lelkész törvényesen leszármazott gyermekei tekintetnek.

16. §.

Ha az özvegy két vagy több házasságból származott árvát tart, úgy ő húzza ezen árvák illetményét is; ha azonban egyik vagy másik házasságából származott árváit nem ő tartja, az ezekre eső járadék azokat megosztva, vagy ha csak egy az árva, azt illeti. Ha mindkét szüle elhalta után több árva maradt, azok között az évjáradék megosztandó.

17. §.

Azon özvegyek, kik néhai férjükkel ennek 60 éves kora után keltek egybe, évjáradékra csak akkor bírhatnak igénynyel, ha néhai férjükkel legalább 5 évig éltek házasságban. Kivéve azt az esetet, ha már előbb is évjáradékosok voltak, a mikor is korábbi évjáradékokat kapják. Ugyanez áll hasonló esetben a már elébb évjáradékos leány-árvákra is.

Azon özvegy, a ki néhai férjével nem élt együtt, [vagy attól törvényesen elvált, a férj után semminemű ellátásra nem tarthat igényt, kivéve, ha igazolja, hogy az együtt nem élés nem az ő hibájából következett be, az árvák azonban, ha a föltételek különben megvannak, igénynyel bírnak a segélyre.

Azon özvegy, a ki erkölcstelen életet folytat, vagy büntett miatt a polgári bíróság által elítéltetett, évjáradék iránti igényét nem érvényesítheti, vagy ha már azt bírta, elveszti, azonban a lelkésztől származott árvái igényvel bírnak a segélyre.

18. §.

Azon lelkészeket, a kik testi, vagy lelki fogyatékoság miatt hivatalviselésre alkalmatlanokká lesznek, addig, míg az ilyenekről az országos nyugdíj-intézet gondoskodnék, esetről-esetre a gyámintézet részesíti az intézet viszonyaihoz mért, időnkénti vagy évenkénti segélyben, a melyet megadni az egyházkerületi közgyűlés jogosított, de a mely az egyes tagokat illető évi járadéknál kisebb nem lehet.

III. FEJEZET.

A gyámalap és annak kezelése.

19. §.

Az özvegy-árva gyámintézet alapja áll:

1. A „Papi özvegy-árva tár“ összes tőkéiből.
2. Ezen tőkéknek és az évenkénti tőkésítésnek kamataiból.
3. Az intézetbe belépő tagok által egyszer s mindenkorra fizetendő 10 frt belépési járulékból.
4. A tagok által szabad választás szerint évenként fizetendő 2, 4, 6 frtos tagsági-díjából.
5. Kegyes alapítványokból.
6. Az egyházkerületi tűzkárbiztosítási pénztár 200 forintnyi évi járulékból.
7. Az egyházkerület által rendelt gyűjtésekből.

20. §.

A 19. §. 3. 5. 6. 7. pontjai alatt foglalt jövedelmek évenként a tőkéhez csatolandók, ellenben az összes tőkék kamatai és az évi tagsági-díjak a 13. §-ban meghatározott módon évjáradékokra fordítandók, úgy azonban, hogy a 6%-on felüli esetleges több kamat-jövedelem is a tőkéhez csatolandó.

21. §.

A belépési járulékot a lelkeszi tagok a fölszentelés alkalmával egyszerre tartoznak befizetni, ugyancsak egyszerre fizetik azt be a vallástanítók és énekvezérek is az intézetbe belépésük alkalmával.

22. §.

A tagsági-díjak fizetési kötelezettsége a rendes állomás elfoglalásakor veszi kezdetét. Az évi tagsági-díjakat az egyházlátogatóság szedi be.

23. §.

A gyámintézet ügyeinek legfőbb intézése, a gyámintézeti alap és egyéb kezelési ügyek ellenőrzése az egyházkerületi közgyűlés hatáskörébe tartozik; ez határozza meg 5 évről 5 évre a 13. §. b) pontja értelmében a részesedés arányát, valamint a tőkealap nagyobb növekedése után ugyancsak a 13. §. a) pontja értelmében az egyenlő jutalék emelését is.

24. §.

A gyámintézet tőkési és pénzei az egyházkerületi pénztár által kezeltetnek a pénzügyi választmány közvetlen ellenőrzése és felelőssége mellett. A pénzügyi választmány intézi a gyámintézet összes ügyeit, melyekről, az évi számadások eredményének s a következő évi költség-előirányzatnak bemutatása mellett, az egyházkerületi közgyűlésnek évenként részletes jelentést tesz.

Kezelési szabályok:

Egyházkerületi pénztárnok által törzskönyv vezetendő, a melybe az igénynyel bírók kivétel nélkül bevezetendők s külön lappal bírnak.

Hasonló törzskönyv vezetendő az egyházmegyéknél is az illető dékánok által.

Az évi ellátással bíró özvegyek és árvák fizetési ívekkel látatnak el. Ezen fizetési ívek beküldése s a dékánok ellenjegyzése nélkül az évjáradék ki nem fizethető; nem fizethető ki akkor sem, ha a fizetési ív megfelelő rovatában a 14. §-ban megszabott föltételek bizonyítva nincsenek.

A fizetési ívek névre állítandók ki és így az özvegy elhaltával, vagy igényei megszűnésével annak fizetési íve megsemmisítendő s ha utána árva, vagy árvák maradnak, ezeknek nevére állítandó ki a fizetési ív.

Az évjáradékok minden év május elején utólagosan fizetendők ki az egyházmegyei dékán által, azonban a fizetési ívek már január elején beküldendők az egyházmegyei dékánokhoz, a kik ezeknek alapján értesítik az egyházkerületi pénztárnokot a hozzájuk küldendő illetmények összegéről.

Az egyházmegyei dékánok a nyugtákat a kerületi pénztárba tartoznak beküldeni.

Az intézeti tagok, valamint az özvegyek és árvák haláláról az egyházmegyei dékánok 14 nap alatt tartoznak értesíteni az egyházkerületi pénztárnokot, hogy a törzskönyv megfelelően vezetethessék.

IV. FEJEZET.

Atmeneti határozatok.

25. §.

Tanárok, tanítók többé intézeti tagokul föl nem vétetnek, a mennyiben pedig ilyeneknek özvegyei és árvái az 1899. év végével megfelelő évjáradékra már fölvétettek, azon járadék 1 forint tagsági-díj után 20 frt jutalékban és 15 frt részesedési összegben, együtt tehát 35 frtban, a 2, 4 és 6 frt tagsági-díj után pedig a 13. §. b) pontjában megállapított összegben fog részökre kiadatni. Ezen özvegyekről és árvákról külön törzskönyv vezetendő.

26. §.

Azon életben lévő tanárok és tanítók, a kik jelenleg az intézetnek tagjai, fizetési kötelezettségük fentartása mellett, továbbra is tagjai maradhatnak az intézetnek, a mely esetben özvegyeiknek és árváiknak a 25. §-ban megállapított évjáradék biztosittatik.

Tanároknak és tanítóknak azonban a kilépés is megengedettik, a mely esetben addig befizetett pénzök évi 5%-os kamatos kamattal visszaadatván, igényük a törzskönyvből kitorúltetik.

Az ezen §-ban említett intézeti tagokról is külön törzskönyv vezetendő.

27. §.

Azon lelkészi özvegyek és árvák, a kik a tagsági díjosztály alapján 30, 60, 90 frt évi járadékban részesültek, az 1900. évtől

kezdvé mindnyájan a 13. §-ban meghatározott módon fogják élvezni évi 60, 80 és 100 frt járadékaikat. Az ezentúl kihaló lelkészek özvegyei és árvái is hasonló módon veendik évjáradékaikat.

28. §.

Azon lelkészek, a kik az 1900. év végén az intézetnek fizető tagjai lettek, belépési járulék fizetésére nem kötelesek, ellenben az 1900. évtől belépő tagok a 10 frt belépési járulékot is fizetik.

29. §.

Jelen szabályzat megfelelő példányokban kinyomatandó s a lelkészi hivataloknak s az intézet tagjainak megküldendő.

6. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 9. számú határozatával felhívta az egyházkerületi pénzügyi választmányt, hogy adjon véleményt arról, miként lehetne az egyházak által az egyházkerületi jegyzőkönyvért és a névtárért fizetett összeget leszállítani akként, hogy az egyházak e czímen legfeljebb 1 forintot fizetnének.

Miután a pénzügyi választmány e felhívásnak még nem tett eleget, jelentése a jövő tavaszi közgyűlésre beváratik.

7. Tavaszi közgyűlésünk 9. jegyzőkönyvi pontja értelmében a sárospataki theol. tanári kar beadta *Réz László* homonnai lelkésznek „*A magyar ev. ref. egyház szertartás és szervezettana*“ című művére készített bírálatát, a mely elismeréssel szól ugyan a szerző buzgóságáról s örömmel is üdvözlí művét, mint szükségpótló kezdeményezést, de azt mostani besosztásában és szövegében kinyomatásra elfogadhatónak s egyházkerületi segélyben részesíthetőnek nem tartja; a mennyiben azonban a tanítóképezdék, felsőbb nép- és polgári-iskolák, felső kereskedelmi s ipari szak-iskolák szükségei a vallásoktatásra nézve még nincsenek sem kellően tisztázva, sem kielégítőleg fedezve: indítványozza nevezett theol. tanári kar, hogy *bizsa meg az egyházkerületi közgyűlés a sárospataki irodalmi-kört egy oly vallás és egyháztudományi tanterv készítésével, a mely midőn a nevezett iskolák e nemű tananyagát megállapítja, egyúttal azt is mutassa ki, hogy hol és mily terjedelemben ölelendő fel anyaszentegyházunk szertartási és alkotmányi*

anyaga? E tanterv fogja eldönteni a theol. tanári kar véleménye szerint azt is, hogy a nevezett iskolák összefoghatók-e a tananyagra és tankönyvekre nézve a tanítóképző-intézetekkel? Addig, a míg ilyen tanterv s a tantervnek megfelelő tankönyvek el nem készíttetnek, sikerrel használhatóknak vallja a theol. tanári kar a tanító-képezdekben és a felsorolt többféle iskolákban is *H. Kiss Kálmán* nagy-kőrösi tanító-képezdei igazgatónak „*Az ev. ref. keresztyén egyház kultusza és szervezete Magyarországon*” című művét és *Csiky Lajos* debreczeni theol. tanár *Egyház-szertartástanát* és *Alkotmánytanát*.

Közgyűlés a theol. tanári kar felfogását a Réz László könyvére s az az által pótolni szándékolt szükség fedezésére nézve elfogadja s felhívja a sárospataki irodalmi kört a körvonalozott tanterv mielőbbi megkészítésére, az ennek értelmében készítenő tankönyvek létrejöttéig pedig a H. Kiss Kálmán és Csiky Lajos műveit ajánlja az érdekelt vallásoktatók figyelmébe.

8. „*A lelkeszi könyvtárak szervezése*” érdekében a főiskolai igazgató-tanács által múlt évi őszi közgyűlésünkre felterjesztett indítvány közlekedéssel fogadtatván s az ugyan e célra *Fejes István* főiskolai algonok által készített *szabályrendeleti tervet* legközelebbi tavaszi közgyűlésünk 15. számú jegyzőkönyvi pontja szerint jelen közgyűlésünk tárgyai közé soroztatván: — e szabályrendelet pontonként felolvastatott s 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8a, 9 és 10. pontjaiban változtatás nélkül, a 2. pontjában és 8b. pontjában pedig némi módosítással elfogadtatott s kimondta egyházkerületi közgyűlés, hogy

a szabályrendelet *módosított szövegét* jegyzőkönyvünkbe veszi s ugyanezt 1000 példányban külön is kinyomatván — a szabályrendeleti tervezethez csatolt indokolás utolsó pontjában foglalt indítvány értelmében, — a testvér-egyházkerületeknek, sőt egyetemes konventünknek is megküldi s mindezeknek eszközlésével papi főjegyzőt bízta meg. Kimondja továbbá, hogy a szabályrendelet életbeléptetését a 10. pontban jelzett bizottságra ruházza, azzal a feltétellel, hogy az a maga működéséről az egyházkerületi gyűlésnek évenként jelentést tegyen. A

bizottság tagjaiúl — a püspök elnöklete alatt — Fejes István, Tóth Dániel, Lévy József, Révész Kálmán, Szinyei Gerzson és Radácsi György választattak meg.

SZABÁLYRENDELET

A LELKÉSZI KÖNYVTÁRAKRÓL.

1.

A lelkészi könyvtárak létesítése minden egyháznak kötelességévé tétetik; ennél fogva a lelkészlakon, vagy megfelelő helyen, az egyházak viszonyaihoz képest, egy kisebb vagy nagyobb, de a célnak mindenesetre megfelelő könyvszekrény állítandó be ezen felírással: „A . . . i ev. ref. egyház lelkészi könyvtára.“

2.

A lelkészi könyvtárak feladata az, hogy a vallás- és egyháztudomány körébe eső s a lelkészek önműveléséhez szükséges, maradandó értékű könyvek minden lelkész részére biztosíttassanak; ebből folyólag ezen könyvtárakba az egyházkerület által megrendelt könyvek okvetlenül felveendők.

3.

A lelkészi könyvtárak felállításáról az egyházak tartozván gondoskodni, e végből bizonyos, csekélyebb összeget, legalább 5 frtot minden évi költség-előirányzatukba kötelesek felvenni és hogyan ezen összeg abban az évben fel nem használtatnék is, az, mint könyvtári alap, a kitűzött célra tovább kezelendő. A lelkészi könyvtárak részére a költség-előirányzatban fölvelt összeg csak az egyházak rendes jövedelmének terhére írható elő; fedezhető az közadakozásból, vagy egyesek ajánlatából is, csupán e célra kirótt egyházközségi adóból nem.

4.

Miután a lelkészi könyvtárak felállítását közegyházi érdek teszi szükségessé, abban az esetben, ha az egyes egyházak sem rendes jövedelmökből, sem a 3. §-ban említett más módokon nem volnának képesek a könyvtári szükségletet fedezni, az e végből szükséges összegért indokolt folyamodást nyújthatnak be az egy-

házmegyéhez, a mely a kért összeget az e célra felhasználható segély alapjaiból megadni köteles ; ha azonban erre az egyházmegye sem volna képes, ugyanaz a segélyezés meg nem adatását indokolva, az illető kérvényeket az egyházkerülethez terjeszti fel, a midőn a kerület fog gondoskodni a hiánylatoknak közsegély útján leendő fedezéséről. Az egyházmegyei vagy egyházkerületi segély csak az egyházkerület által megszereztetni rendelt könyvek megvételére vehető igénybe.

5.

A lelkészi könyvtárak állagáról egy, az egyházkerület által minden egyház részére kiadott törzskönyv vezetetik, a melybe a megszabott rovatok szerint minden megszerzett és bekötött könyv pontosan bejegyzendő. Ezen törzskönyv a könyvtárban helyeztetik el és az egyházlátogatóság által minden évben megvizsgálattik és aláíratik. Minden könyv címlapján feljegyzendő „ . . . i egyház lelkészi könyvtára ” — s a lelkészi hivatal pecséte ráütendő.

6.

A lelkészi könyvtárak gondozása és megőrzése a lelkészeknek szigorú kötelessége, megjegyeztetvén, hogy ezekből, mint nem közkönyvtárakból, idegeneknek használat végett könyvek ki nem adhatók s azoknak esetleges használata a lelkész felelőssége mellett csupán a lelkészlakon engedhető meg.

7.

Lelkész-változás esetén a könyvtárnak megvizsgálása és az új lelkésznek átadása az egyházmegyei hatóság kötelessége ; az átadás és átvétel a törzskönyvben az illetők aláírásával hitelesítendő, a midőn az esetleges hiányokról az előbbi lelkész, vagy lelkész halála esetén az ellenőrzést elmulasztók szavatolni s a hiányt pótolni kötelesek.

8.

A lelkészi könyvtárak megalapítása és szervezése következőképen rendeltetik el :

a) Minden egyház presbitériuma azonnal gondoskodik egy alkalmas könyvszekrény készíttetéséről és ennek költségét legfeljebb 2 év terhére előirányozza. Ezen első költség, mint oly nagy fontosságu alapítás kezdete, a hívek buzgó-

ságára s egyházi nagy érdekeinkre való hivatkozással, igen hihetőleg még a legkisebb egyházakban is a szerényebb igényekhez képest be lesz szerezhető; ha azonban valamely egyházban akár részben, akár egészben nem volna előállítható ezen első, szükséges fedezeti összeg sem, úgy az ilyen egyház a 4. §-ban említett módon a segélyezésért fog folyamodni, a minélfogva a könyvszekrények 2 év lefolyása alatt mindenesetre föl fognak állíttatni.

b) 2 év múlva, azaz a könyvszekrények felállítása után, az egyházkerület által kijelölt könyvek lesznek első sorban a lelkészi könyvtárak részére megszerzendők.

Ezen könyvek első alapját fogják képezni a lelkészi könyvtáraknak és a következő 3 év folyama alatt minden lelkészi könyvtár számára megszerzendők lesznek. Ezek megszerzésénél igénybe vehető az egyes vagyonosabb és lelkesebb egyháztagok ajándékozása is, a mely eset az ajándékozott könyvekben feljegyzendő; azonban ha mégis volnának egyházak, a melyek önerejükből és saját körükben nem volnának képesek az említett könyveket 3 év alatt megszerezni, ezeknek viszont a 4. §-ban jelzett módon fog megadatni a köz-segély.

c) A könyvtári törzskönyv az egyházkerület által ingyen adatik minden egyháznak.

Ezen törzskönyvbe a szabályrendelet is beigtatandó.

9.

Az alapítás és szervezés 5 évének eltelte után az egyházkerület időnként fogja megállapítani a megszerzendő könyveket oly módon, hogy egy-egy év terhére 5 firtnál nagyobb összeg ne essék s ha valamely munkának magasabb ára volna, annak megszerzési ára több év terhére osztassék fel, annál is inkább, mert minden évben úgy sem fognak megjelenni oly maradandó értékű könyvek, melyek a lelkészi könyvtárakban helyet foglalhassanak.

10.

A lelkészi könyvtárakba fölveendő, avagy fölvehető könyvek felett a püspök elnöklete alatt kiküldött szakbizottság javaslata alapján az egyházkerületi közgyűlés határoz.

9. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 20. szám alatt hozott határozata folytán az ungi egyházmegye 1899. aug.

29-én tartott közgyűléséből jelenti, hogy Pataki Pál tarnóczi lelkész jelentő ívének kiigazítási ügyében a tévedés onnan származott, hogy a nevezett lelkésznek 3 jelentő íve van, úgymint: a tarnóczi anya-, az eőr-darmai társ- és a botfalvai leányegyházé. Az 1897. évi őszi közgyűlés 48. számú határozatával a tarnóczi jelentő-ív kiigazítását javasolta egyetemes konventünknek 789 kor. 85 fillérről 686 kor. 85 fillérre, miután abba tévedésből az üresedésben levő tanítói állás javadalma is beszámíttatott, a mit konventünk teljesített is. Most pedig nevezett lelkész azt kéri, hogy tarnóczi jelentő-íve, mivel a tarnóczi egyházban egy előkelő ev. ref. család ingatlanai katolikus egyén által vétettek meg és ennek következtében 4 köből búzát és 8 köből gabonát (132 kor. értékben) vesztett javadalmából, — 686 kor. 85 fillérről 554 kor. 85 fillérre igazíttassék; eőr-darmai jelentő íve pedig ugyanazon ok miatt előállott 1 köből gabona (10 kor.) vesztesség folytán 127 koronáról 117 koronára javíttassék, vagyis a 3 jelentő-íven feltüntetett 873 kor. 85 fillér jövedelme *142 kor.* elvesztése folytán *731 kor. 85 fillérre* igazíttassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ungi egyházmegye felvilágosítása és a jelentő-ívek kiigazítási ügyében kiküldött állandó bizottság jelentése alapján a kérdéses jelentő-ívek kiigazítását ajánlja egyetemes konventünknek.

10. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 22. számú határozatával a sárospataki állami tanítóképezdében szervezendő állandó vallás-tanárság ügyében a főiskolai Igazgató-tanács javaslatának beadását jelen gyűlésünkre halasztotta.

Miután a tervezett vallástanári állás szervezése a sárospataki főgimnáziumban szükségessé vált tanári székek rendezésével szoros kapcsolatban van, az Igazgató-tanács jelentését be nem adhatta; felhívja ezért közgyűlésünk a főiskolai Igazgató-tanácsot, hogy jelentését annak idején adja be.

11. Olvastatott a theol. tanári karnak a tavaszi közgyűlés 25. jegyzőkönyvi pontja alapján, a *theol. tanári nyugdíj-intézet* ügyében készített munkálata, a mely szerint az egyetemes konvent által remélt közös theol. tanári nyugdíj-intézet

létesítése az egyes theol. tanári karok részéről nem látszik kívánatosnak, a saját külön theol. tanári nyugdíj-intézetünknek pedig — a mutatkozó szükséghez képest — átlag véve már a legközelebbi időben 4000 frt évi összeggel s illetőleg ennek megfelelő 80,000 frtnyi tőkével kellene rendelkeznie, a mely összeg fedezésére rendelkezésünkre áll:

1. A nyugdíjintézeti 10,000 frtnyi tőke évi 5 ^o / _o kamata	500 frt.
2. A főiskola állandó évi járuléka	460 „
3. Az átlag 50 theologus utáni járulék	300 „
	<hr/>
	összesen tehát 1200 frt.

Ugy véli a theol. tanári kar, hogyha a kerület évi 2000 s ugyancsak a konvent is évi 2000 frttal járulhatna a theol. tanári nyugdíj-intézet támogatására, ilyen nagyobb mérvű segélyezéssel ez az intézet külön is fenttartható volna. Az egyetemes vagy közös theol. tanári nyugdíj-intézet szervezését a konvent feladatának tekinti s kezdeményezését is annak kívánja fentartani. Legczélszerűbbnek vallja arra a korábbi álláspontunkra való visszatérést, a mely szerint a theol. tanárok is a felekezeti tanárok országos nyugdíj-intézetébe lettek volna felveendőek.

Közgyűlés aggodalommal értesül a theol. tanári kar munkálatából a közös theol. tanári nyugdíj-intézetre kedvezőtlen jelekről s még inkább a saját theol. tanári nyugdíj-intézetünkre váró megterheltetések felől s megkerestetni kívánja az egyetemes konventet, hogy ez a maga befolyásának felhasználásával minden lehető kövessen el arra, hogy — a mint a tiszán-inneni egyházkerület kezdetben is kívánta — a theol. tanárok a felekezeti tanárok országos nyugdíj-intézetébe mielőbb felvétessenek, vagy pedig ha ez bármi ok miatt kivihető nem volna, — kéri az egyetemes konventet, hogy a sárospataki theol. tanárok külön nyugdíj-intézetét a szükséghez mért segélyben részesítse.

12. Az adóterhek tőkesegély útján való könnyítések előkészítéséhez szükséges munkálatokat nem tudván némely

egyházmegyék a tavaszi egyházkerületi közgyűlés határozata értelmében (26. jkvi p. 2.) jelen közgyűlésünkre felterjeszteni, püspökünk elnöklele alatt a 8 esperes s egy elnökileg behívandó kerületi jegyző bizatik meg, hogy az egy hét lefolyása alatt mindenestre felterjesztendő rovatos íveket mielőbb vizsgálják felül s a szükség szerinti helyesbítésekkel a közgyűlés nevében küldjék fel az egyetemes konvent bizottságához.

13. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 25. számú határozatának 7. pontjában felhívta a sárospataki és rimaszombati főgimnáziumok igazgató-tanácsait, hogy a vallástanári tanszék állásáról szóló jelentéseiket mielőbb nyújtsák be az egyetemes tanügyi bizottság elnökének, a miskolczi főgimnázium előljáróságát pedig utasította, hogy a vallás-tanári fizetésnek a többi rendes tanárok fizetésével leendő teljes egyenlősítéséről mielőbb gondoskodjék.

Egyházkerületi közgyűlésünk, miután a kért jelentések be nem érkeztek, ismételten felhívja a sárospataki és rimaszombati főgimnáziumok igazgató-tanácsait azok beküldésére, a miskolczi főgimnázium igazgató-tanácsát pedig utasítja, hogy jelentését haladéktalanul olyan időben adja be, hogy az már egyetemes konventünk tavaszi gyűlésére beterjeszthető legyen.

14. Az államtól és községektől járó hitoktatási díjak kiszokzlése, valamint a középiskolai vallásoktatás czélszerűbb ellenőrzése végett tett lépéseikről, továbbá a külön hitoktatás vagy vallástanári állások szervezésének előkészítéséről s a katonaság körül teljesített lelkeszi szolgálatok díjazása ügyében szerzett adataikkal az érdekelt egyének nem számolván be úgy, a mint tavaszi gyűlésünk 25. jegyzőkönyvi pontja kívánja,

az illetőket ismételten felhívja az egyházkerületi közgyűlés, hogy a nevezett jegyzőkönyvi pontban felsorolt feladataikat oly módon igyekezzenek teljesíteni, hogy a kívánt adatokat a püspöki hivatal idejében felterjeszthesse. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium pedig —

bizonyos felmerült esetek alkalmából felkéretik, hogy útasítsa az állami és középiskolák igazgatóit, hogy a vezetése alatt álló intézetekben tanuló ev. ref. vallású növendékek névsorát az egyházi hatóságok megkeresésére annyiszor a mennyiszer kiadni hivatalos kötelességüknek tekintsék.

15. Tavaszi közgyűlésünk 25. számú határozatának 9. pontjában foglalt felhívás folytán az abauji, felső-borsodi, tornai és ungi egyházmegyék az egyházi adó behajtása és az adótartozások megállapítására vonatkozó javaslataikat felterjesztik.

Közgyűlésünk az egyházme gyékjavaslataival egyetértőleg azon véleményben van, hogy az egyházi adó behajtása a fenálló törvény határozatainak megtartása mellett akadálytalanul eszközölhető s épenezért az egyházi tartozások megállapítása tekintetében újabb szabályzat alkotását szükségesnek nem találja.

16. Ugyanazon közgyűlés 36. számú határozata folytán, melyben a sárospataki főiskola igazgató-tanácsa meghatalmaztatott a párhuzamos osztályok felállítása miatt szükségessé vált építkezések foganatosítása és e célra az állami építkezési segély kieszközlésére, jelenti a főiskola igazgató-tanácsa f. évi június havában tartott ülésének 3. számú határozatával, hogy Dókus Gyula világi algonodnokot bízta meg a tanári kar munkálatának áttanulmányozásával és hogy csak az ő előterjesztésének meghallgatása után fog határozni az építkezés és az államsegély igénybe vétele felett; a szeptemberi ülésből pedig jelenti, hogy Dókus Gyula algonodnok a maga tervezetét beadta és hogy e tervezetet az esetleges észrevételek megtétele végett a köziskolai széknek és a főiskolai gazdasági választmánynak kiadta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a beadott jelentést tudomásul veszi és az Igazgató-tanács újabb jelentését ebben a sárospataki főiskola fejlődésére felette fontos ügyben bevárja.

17. Ugyanazon közgyűlés 37. számú határozatával megengedte, hogy a sárospataki főgimnáziumban a III. osztály

mellett is szükségessé vált párhuzamos osztály felállítása folytán a főiskolai Igazgató-tanács egy rendes tanári székre pályázatot hirdethessen. Az egyházkerületi közgyűlés által adott meghatalmazás alapján, jelenti a főiskolai Igazgató-tanács f. é. június hó 23—24. napjain tartott ülésének 5. számú határozatával, hogy az új tanszéket latin és magyar nyelvre képesített tanárral óhajtja betölteni és a gimnáziumi igazgatót a pályázat szokott kihirdetésével megbízta. A szept. 10-ik napján tartott ülésének 36. számú határozatával pedig sajnálattal jelenti, hogy a kihirdetett pályázatra csak két helyettes tanár jelentkezett, kik közül egyiknek sincsen kellő képesítése. Miután a II. osztályban párhuzamos osztály felállítása, a beírt növendékek számát (66) tekintve, nem szükséges: a pályázók közül egyiknek sem javasolja megválasztását, hanem kéri, hogy a most be nem tölthető tanszékre a pályázatot a jövő tavaszi közgyűlést megelőzőleg hirdethesse ki, hogy a választást már ugyanezen közgyűlés megejtse.

Egyházkerületi közgyűlésünk a pályázat sikertelen voltát a maga részéről is sajnálattal veszi tudomásúl, az Igazgató-tanácsnak pedig a pályázat újabb kihirdetésére a meghatalmazást megadja.

18. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 38. sz. jegyzőkönyvi határozatával, a sárospataki főiskola Igazgató-tanácsának felhívására, állást foglalt a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kibocsátott, „*az elméleti jogi államvizsgálatokról*“ szóló törvényjavaslat-tervezet azon pontja ellen, mely a tervezett egyetemes jogi államvizsgákat csak a kir. ítélőtáblák székhelyein szervezett bizottságok előtt engedi meg s így négy protestáns jogakadémia között a sárospataki főiskola jogakadémiáját is megfosztja eddigi államvizsgáztatási jogától. Az egyetemes Konvent, melyhez a vallás- és közoktatásügyi miniszter a törvényjavaslat-tervezetet véleményadás végett leküldötte, az egyetemes tanügyi bizottság javaslatára, a folyó év június havában tartott rendkívüli ülésében, szintén sérelmesnek találta a tervezet ezen intézkedését, mert ez közvetett támadás a protestáns jogakadémiák ellen s azok lassú elsoványodását idézhetné elő, s ez okból a miniszter elé terjesztett felíratában kérte ezen autonómiánkat sértő pont megváltoztatását.

Egyházkerületi közgyűlésünk, midőn az egyetemes Konvent ezen állásfoglalását öröm-

mel veszi tudomásúl, nem titkolhatja el abbéli aggályait és kételyeit, vajjon ez a felirat eleget lesz-e arra, hogy a vallás és közoktatásügyi minisztert szándékának megváltoztatására bírja? Azért, miután a tervezett intézkedés által az 1791. XXVI. t.-cikkben biztosított tanítási szabadságunkat veszélyeztetve látja, s miután a sárospataki jogakadémia sértetlen fenmaradását nemcsak egyházkerületünk, de az egész prot. egyház érdekében állónak, sőt történeti hagyományainál és a sárospataki főiskola sajátos helyzeténél és szelleménél fogva országos érdeknek tekinti, s miután úgy van meggyőződve, hogy a hazai jogi oktatás érdeke is egyenesen a vidéki jogakadémiák erősítését követeli, a tervezett intézkedés pedig épen ellenkezőleg azok elnéptelenedését idézné elő, s miután érzi, hogy e nagyfontosságú kérdés sikerének biztosítása végett nemcsak összes egyházi és világi férfaink vállalt munkájára és ügybuzgó tevékenységére van szükség, de az egész ország közvéleményének felkeltése nélkül az ügy alig lesz diadalra segíthető: egyházkerületi közgyűlésünk a sárospataki jogakadémia érdekében már most s mielőtt még a sérelmes tervezet az országgyűlés elé terjesztetnék, nagyobb arányú mozgalmat óhajt indítani s evégből egy nagy küldöttséget bíz meg, egyrészt azzal, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszternél lehetőleg rövid idő alatt megjelenvén, őt közvetlen felvilágosítás által meggyőzni igyekezzék a sárospataki jogakadémia helyzetéről és arról, hogy milyen nagy érdekek követelik jogakadémiánk autonómiájának csorbítatlan fentartását; másrészt, hogy ez a bizottság intézzen felhívást úgy összes protestáns vezérférfiainkhoz, mint közéletünk kitűnőségeihez s különösen a törvényhozás tagjaihoz, hogy a törvényjavaslat-tervezet ezen pontja ellen állást foglaljanak s azt törvényerőre emelkedni ne engedjék.

Ezen küldöttség tagjaiúl kiküldetnek: Kun Bertalan püspök és Br. Vay Béla főgondnok

vezetése alatt: Fejes István és Dókus Gyula főiskolai algondnokok; Meczner József, Báró Vay Elemér, Ragályi Béla, Farkas Ábrahám, Lakatos Miklós, Komjáthy Béla, Meczner Béla, Bernáth Elemér egyházmegyei gondnokok; Miklós Ödön, Lévy József egyházkerületi tanácsbírák, Bernáth Béla a sárospataki jogakadémia államvizsgálati bizottságának tagja, Fáy István országgyűlési képviselő; Gróf Lónyai Gábor, Gróf Vay Tihamér, Sturman György egyházmegyei tanácsbírák, Dókus Ernő, Kérészy Barna főiskolai igazgató-tanácsosok, Révész Kálmán abaúji esperes, Radácsi György, Szalay László egyházkerületi főjegyzők, Dr. Ballagi Géza jogtanár és Dr. Zsindely István akadémiai és közigazgató.

19. Ugyanazon igazgató-tanács júniusi ülésének 35. sz. jegyzőkönyvi határozatával beterjeszti a tavaszi egyházkerületi közgyűlés határozata folytán a főiskola „Bálványos“ tanyájának bérlőjével kötött haszonbérleti szerződés másolatát, az említett tanyán lévő gazdasági épületek állapotáról szóló jelentést és az átvételkor kiállított leltár másolatát. Jelentésében kiemeli az igazgató-tanács, hogy a bérleti szerződés szavai szerint a bérlő újabb építkezést ugyan nem követelhet, de tekintettel azon körülményre, hogy az időközben összeomló cselédlak már az átadáskor düledező állapotban volt. ismételten kéri: hatalmazza fel a kerületi közgyűlés a főiskola gazdasági választmányát az összeomlott cselédlaknak a bemutatott tervrajz és költségvetés szerint való újra építhetésére a szükséges 3224 frt 4 kr. pedig, mint tőke befektetés engedélyeztessék.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kért építkezést és az építkezéshez szükséges összegnek, mint tőke-befektetésnek eiszámolását megengedi.

20. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 42. számú jegyzőkönyvében felkérte Dókus Ernőt, mint a konventi végrehajtó-bizottság elnökét, hogy a lelkészek fizetéséről az 1899. évi XIV. t.-cz. alapján készített „*Kimutatási ívek*“-ből az *egyházkerületi segély* címen bevett összegeket, mivel ezek

állandó jövedelem gyanánt nem szerepelhetnek, a konventi végrehajtó-bizottság gyűlésében törölni szíveskedjék.

Dókus Ernő élőszoval jelenti, hogy a kerületi segély címen felvett jövedelem a lelkészek kimutatási íveiből töröltetett s az eddig segélyezett lelkészi állomások, a kerületi segély levonásával ajánlottak állami kiegészítésre. Jelenti egyúttal, hogy a kimutatási ívekből, az ungi egyházmegye egyes lelkészeinek a Horváth Mária alapból adott segély összegeit is törölte s ezen ívek is helyesbítve terjesztettek fel a minisztériumhoz.

Közgyűlésünk Dókus Ernő megnyugtató jelentését örvendetes tudomásúl veszi s kimondja, hogy attól az időtől kezdve, a mikor az államsegély a lelkészeknek ki fog utalványoztatni, a kerületi segély kiadását beszünteti.

21. Elnöklő püspökünk jelenti, hogy egyházkerületünk *tanítói között* még most is többen vannak olyanok, a kik azon *rendkívüli segélyt*, a mely kerületünk által nem a tanítói fizetés állandó kiegészítésére, hanem a nagyobb szegénységben levő tanítók ideiglenes gyámolítására adatott, az 1893. évi XXVI. t.-cz. életbelépése óta is folytonosan élvezik.

Egyházkerületi közgyűlésünk, több rendbeli égető szükségeire való tekintetből, az egyes tanítók részére ideiglenesen kiutalt segélyt ezenel beszünteti s a segélyezett tanítókat, illetve ezek egyházainak a presbitériumait szigorúan utasítja, hogy az ekként megcsonkult tanítói fizetéseknek államsegélylyel leendő kiegészítése végett szükséges lépéseket, a vármegyei közgazgatási bizottságok útján haladéktalanul tegyék meg.

A mostanáig kerületi segélyben részesült tanítók a következők: Az áji tanító évi 40 frttal, a lekenyei évi 100 frttal, a vékei 50 frttal, a rásonyi 61 forinttal, az imregi 50 frttal, a m.-jlesztrebi 50 frttal.

22. Kerületünk tavaszi közgyűlésének 56. számú határozatára, a melyben az egyházmegyék a „*Sárospataki Lapok*“ hathatósabb pártolására és terjesztésére hivatnak fel, csupán

két egyházmegye, u. m. az abauji és alsó-borsodi adta be nyilatkozatát s ezek közül is, egyik sem tesz valamely idevágó, megfelelő javaslatot, hanem csak erkölcsi támogatását ajánlja fel.

Kerületünk a „*Sárospataki Lapok*“ értékes szolgálatait újlag elismerve s jövőben való fennállásának és virágzásának a szükségét is élénken érezve, az egyházmegyék részéről felajánlt erkölcsi támogatást magában véve elegendőnek nem tartja, hanem magát a „*Sárospataki Irodalmi Kőr*“-t bízta meg, hogy jövő tavaszi közgyűlésünkre adjon véleményt és javaslatot arra nézve, hogy e lapok szélesebb körben való elterjesztésének adott viszonyaink között mi volna a legmegfelelőbb módja.

23. A felső-zempléni egyházmegye 1899. augusztus 24-én Lasztóczon tartott gyűlésének 45. számú jegyzőkönyvében, — a tanítói testület javaslata folytán — indítványozza, hogy kerületünk hasson oda a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál, hogy a tanítói fizetések felszámításánál a *kántori fizetés a tanítóitól teljesen különíttessék el* s az állam az így megmaradt tanítói fizetést egészítse ki 400 frtra és a tanítói nyugdíj az így kiegészített tanítói jövedelem alapján állapíttassék meg.

Mivel egyházkerületünk e kérdésnek ilyen irányban való megoldásával már próbálkozott és lépései sikertelenek maradtak, azzal újabban nem foglalkozhatik, hanem az érdekeltek figyelmét előre felhívja arra, hogy e kérdést akkor tartsák majd felszínen, a mikor a vallás- és közoktatásügyi kormány az országos tanítói nyugdíj-törvény revízióját napirendre tűzi.

24. Olvastatott a gömöri egyházmegyének tavaszi közgyűlésünk 63. számú jegyzőkönyvében foglalt s tárgyalás végett jelen közgyűlésünkre kitűzött azon javaslata, hogy kerületünk a *segédlelkészek tartására jogosult egyházak jegyzékét* ne egyszersmindenkorra, hanem időről-időre állapítsa meg, hogy így az 1898. évi XIV. t.-czikkben biztosított államsegély az elaggott vagy munkaképtelenné vált lelkészek által, a szükséghez képest, igénybevehető legyen.

Ezzel kapcsolatban olvastatott, az ungi egyházmegye felterjesztése, a melyben az egyházmegye Magyar József bezői lelkész részére, a ki munkaképtelensége folytán káplántartásra van kényszerítve, — s káplánja tényleg van is, — a kongrua törvényben biztosított 250 frt káplántartási díjnak — a konventi végrehajtó-bizottság útján, a magy. kir. államkincstárból való kieszközlését kérelmezi.

Mivel a lelkészi fizetések felszámításáról szóló kimutatások abban az értelemben lettek a konvent által elfogadva és a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz felterjesztve, a mely a gömői egyházmegye indítványában foglalt intencióknak lehetőleg megfelel s a tárgyalás a lelkészi fizetések felszámítása felett a minisztériumban még folyamatban van: kerületünk e tekintetben lépések megtételét még nem tartja szükségesnek, hanem várakozó álláspontra helyezkedik s ennél fogva, a bezői lelkész káplántartási díjainak kieszközlése iránt való határozatát is, míg a minisztérium álláspontja nyilvánosságra nem jut, — felfüggeszti.

25. Olvastatott a gömői egyházmegyének tavaszi közgyűlésünk 64. számú jegyzőkönyvében foglalt azon indítványa, hogy a *800 frton felül levő lelkészi fizetések* is, a congrua törvény alapján — újból számíttassanak fel és a gyámintézeti járulékok e lelkészek által az új felszámítás értelmében fizetessenek.

Mivel a felszámítás a konventnek az egyetemes lelkészi özvegy-árva gyámintézetre vonatkozó terveit zavarná s ezen nagy fontosságú intézményünknek kárára szolgálna: a felterjesztett indítványt kerületünk nem fogadja el.

26. Tavaszi közgyűlésünk a 65. számú jegyzőkönyvében utasította a gömői egyházmegyét, hogy a *rozsnói* különböző *tanintézetekbe* járó ev. ref. vallású növendékek létszámáról a jelentését, — s a *Rozsnyón létesítendő önálló lelkészi és tanítói állás* miként leendő szervezéséről, — véleményes javaslatát őszi közgyűlésünkre terjeszse be. Miután azonban a kívánt értesítések egyik dologról sem érkeztek be :

Kerületünk a gömöri egyházmegye jelenését és véleményes javaslatát a tavaszi közgyűlésre okvetlenül bevárja.

27. Ugyanazon közgyűlésünk 67. számú jegyzőkönyvében foglalt határozatára vonatkozólag a tornai egyházmegye esperese élőszóval jelenti, hogy *Jablonczán a lelkészi teendők ellátására* nézve olyan értelemben történt meg az intézkedés, a mint azt a kerület 67. sz. jegyzőkönyvében utasításul adta.

Tudomásul vétetik.

28. Ugyanazon közgyűlésünk 70. számú határozatában utasította az ungi egyházmegyét, hogy ha a *csapi egyház* az egyházi törvények 412. §-a alapján iskolája államivá tételére nézve az állammal új szerződést köt, a melyben egyházi érdekeink minden tekintetben kielégítőleg lesznek biztosítva, az ungi egyházmegye azt újra tárgyalás alá vegye és indokolt határozataival együtt közgyűlésünk elé terjeszse fel.

Erre az ungi egyházmegye esperese élőszóval azt jelenti, hogy a csapi egyház az iskola államosítására nézve újabban még semmiféle lépést nem tett.

Tudomásul vétetik.

29. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 74. sz. jegyzőkönyvi határozatával utasította az alsó-zempléni egyházmegyét, hogy indítson nyomozást az iránt, vajjon az *alsó bereczkii* egyház részéről elveszettnek állított úrasztali edény elvesztése miatt nem terhel-e valakit gondatlanság vagy mulasztás. Az alsó-zempléni egyházmegye jelenti, hogy a nyomozást megajtette s annak alapján igazoltnak látszik, hogy a kérdéses ezüst kannát múlt évi október elején kóbor cigányok lopták el s a lelkészt és algondnokot e tekintetben csak az terheli, hogy az egyházi értékek megőrzésére szolgáló szekrény elromlott zárának megcsinálásáról kellő időben nem gondoskodtak.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést sajnálattal tudomásul veszi s midőn az alsó-bereczkii egyháznak megengedi, hogy a hivatkozott úrasztali edény elvesztét az egyházi vagyon leltárában följegyezhesse, egyszersmind általános fel-

hívást intéz a kerület egyházaihoz, hogy a sajnálatos példán okúlva, az egyházi vagyron biztosabb őrizetéről gondoskodjanak.

30. Tavaszi közgyűlésünk 78. sz. jegyzőkönyvi pontjára vonatkozólag, jelenti Radácsi György, mint a „Sárospataki Irodalmi Kör“ megbízottja, hogy a többször megsürgetett *konfirmációs káté* a szabályszerű bírálaton már átment, de mostani szövegében és berendezésében nem lévén elfogadható, az Irodalmi Kör szabályai értelmében ismét vissza fog adni a szerzőnek átdolgozás végett. Jelenti ugyancsak Radácsi György, mint egyházkerületi jegyző, hogy a felső-borsodi egyházmegye a munkában levő konfirmációs kátét, jelen közgyűlésünkre küldött határozatával az egyházmegyékhez kívánja letétetni, mielőtt az véglegesen szövegeztetnék.

Egyházkerületi közgyűlés sajnálattal értesül a konfirmációs káténak lassú előrehaladása felől s ismételten felhívja a Sárospataki Irodalmi Kört, hogy az évek óta bírálat és átdolgozás tárgyát képező konfirmációs káté elkészültét siettesse; a felső-borsodi egyházmegye kívánságára pedig kimondja, hogy arra nézve csak a konfirmációs káténak a püspöki hivatalhoz való beadása után fog határozni.

31. *Ágoston Sándor*, szilasi lelkésztanító, kinek lelkészi minősége tavaszi közgyűlésünk 81. számú jegyzőkönyvében, — 10 évi szünetelés után — igazoltatott, s neve a kerületi lelkészek hivatalos névsorába beigtatni rendeltetett, azt kéri a kerulettől, hogy vagy kegydíját 400 frtra felemelni, vagy őt a jövő tavaszra a tiszta-valki lelkészi állomásra, a honnan méltatlanul elüldöztetett, visszahelyezni méltóztassék; ellenkező esetben az alsó-borsodi egyházmegye ellen, ügyét, mint másodfokú bírósághoz, a konventhez fogja felvinni.

Közgyűlés megbotránkozással hallja azt a tiszteletlen hangot és követelést, a melyet Ágoston Sándor egyházi felsősége ellen épen akkor emel, a mikor ez őt, könyörületből, elvesztett lelkészi minőségének visszaadásával, újra magához akarta ölelni. Őt a tiszteletlen hang használatáért szi-

gorúan megrója s kérelmét, annak lehetetlen tartalmáért, elutasítja.

32. Ugyanazon közgyűlés 84. sz. jegyzőkönyvi határozatára jelenti a sárospataki főiskola igazgató-tanácsa a folyó évi június havában tartott ülésének 52. sz. határozatával, hogy *Vallancs Miklós*, utrechti egyetemi hallgatónak a Vágásy-alapítvány 20 frt kamatát kiutaltványozta.

Tudomásúl vétetett.

33. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1899. évi 31,528. sz. leírátában az 1898. évi rendes államsegélyről szóló számadást helybenhagyta.

Tudomásúl vétetik.

34. Ugyanaz a miniszter 1899. évi 49,601. sz. leírátával értesít, hogy Ő cs. és kir. ap. Felsége a lasztoméri ev. ref. egyházközségnek templom-építési célra 100 frtot adományozott.

Hódoló köszönettel tudomásúl vétetik.

35. Ugyanaz a miniszter 1899. évi 37,003. szám alatti leírátában a rimaszombati egyesült prot. főgymnasiumnál megüresedett és a fenálló szerződés értelmében, az ő kinevezéséhez kötött classica-philológiai tanszékre a fentartó testület javaslatára, dr. Valentinyi Dezső, ottani helyettes tanárt ideiglenes rendes tanárrá kinevezte, oly kikötéssel, hogy a kinevezett egy év alatt a görög nyelvből is köteles oklevelet szerezni.

Tudomásúl vétetik.

36. Ugyanaz a miniszter 1899. évi 26,368. sz. leírátával leküldi a „vakokat gyámolító országos egylet“ azon felhívását, hogy a serdületlen vakok oktatására szolgáló iskolák felállítására a tanuló ifjúság körében, esetleg a templomokban gyűjtés rendeztessék.

A nemes célra való tekintettel, egyházkerületünk a felhívást melegen ajánlja az iskolai és egyházi előjáróságok figyelmébe.

37. Ugyanaz a miniszter 1899. évi 20,997. sz. leíratával felhívást intéz a középiskolai ifjúság évi torna-versenyeinek ünnepélyes módon való megtartására.

Miután kerületünk középiskolaiban az évi tornaversenyek rég idő óta szép ünnepélyességgel szoktak megtartatni, a felhívás tudomásul vétetik.

38. Ugyanaz a miniszter 1899. évi 29,283. sz. leíratával megküldi a kir. jogakadémiákhoz a tanév új beosztása tárgyában kibocsátott szabályrendeletét, mely lényegileg megegyezik a sárospataki jogakadémián rég óta fenálló beosztással.

Tudomásul vétetik.

39. A lelkészvizsgáló bizottság beterjeszti a június hó 19—21. napjain Sárospatakon tartott vizsgálatokról s a vizsgálatokkal kapcsolatosan felmerült ügyekről szóló jegyzőkönyvét, a mely szerint

1. A bizottság jegyzője az 1891—95. évekről hiányzó jegyzőkönyveket a lelkészi vizsgálatra állott egyének bizonyítványi adataira nézve fáradságos utánjárással annyira pótolta, hogy a nevezett időről is állíthatunk ki a netalán szükséghez képest bizonyítvány-másolatokat, sőt egy *bizonyítvány-könyvet* is készíttetett, a melybe a lelkészvizsgálatok eredménye ezen túl mindjárt a vizsgálatok folyama alatt bevezetendő s a vizsgáló bizottsági tagok aláírásával hitelesítendő.

2. Az 1899. évi vizsgálatra a következő írásbeli tételek voltak kitűzve:

A) *Első lelkészi vizsgálatra:*

α) Egyházi beszéd írandó a Lukács szerinti evangyéliom 20. részének 30. verse alapján.

β) Fordítandó és magyarázandó Elihunak Jóbbal folytatott vitája.

γ) A Józsiás király alatti vallásos reform mily viszonyok közt jött létre és miben állott?

δ) Összehasonlítandó a négy első közzsinat hitvallása.

B) *Második lelkészi vizsgálatra:*

a) Gyakorlati írásmagyarázat írandó 4 ó- és 8 új-szövet-ségi, szabadon választott szöveg felett.

b) Ki volt és mit tett I. Rákóczy György a magyar prot. egyház javára?

c) Irassék öngyilkos ifjú felett gyászbeszéd és imádság.

3. A szabályszerinti írásbeli dolgozatokat, valamint a zárt-helyieket is a vizsgálatra jelentkezettek — egynek kivételével — mindnyájan elkészítvén s valamennyi írásbeli dolgozat elfogadhatónak ítéltetvén, az 1-ső vizsgálat szóbeli részére 12 végzett theologus, a 2 ik vizsgálat szóbeli részére pedig 15 s.-lelkész bocsáttatott, a kik június hó 19—21. napjain a következő eredménnyel állották ki a vizsgálatot:

I. Első vizsgások:

Sorszám	Név	Ó szövé. írasm.	Új szövé. írasm.	Bibliai vallás- tan	Ker. vallás- tan	Er- kölc- tan	Írásbeli dolg.	Álta- lános oszt.
1	Lükő István	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.
2	Danyi János	jeles	jeles	jó	jó	jeles	jó	jó
3	Fejér Pál	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
4	Rácz József	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.
5	Jósvay Dénés	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
6	Máthé Sámuel	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jeles
7	Antalfi László	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
8	Keresztúry Sándor . .	kielég.	kielég.	kielég.	jó	jó	kielég.	kielég.
9	Szitha József	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
10	Beregszászy György	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.
11	Tariska Dezső	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.
12	Illyés Mihály	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jó

II. Második vizsgások:

Sorszám	Név	Gya- korlati theol.	Magy. prot. egyht.	Egyház- jogt.	Gya- korlati írás m.	Írásbeli dolg.	Álta- lános oszt.
1	Ablonczy László, dombrádi s.-lelkész						javitásra utasít.
2	Volloncs Miklós, utrechti aka- demikus	elégt.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	jeles
3	Telegdy Bertalan, beregszászi s.-lelkész	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4	Sólyom Gyula, miskolczi s.-lelkész	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles
5	Antal Géza, sztánai helyettes lelkész	jó	jó	kielég.	jeles	jeles	jó
6	Hodossy Lajos, szathmári s.-lelkész	jó	jeles	jó	jó	jó	jó

Sorsszám	Név	Gyakorlati theol.	Magy. prot. egyht.	Egyház-jogt.	Gyakorlati írás-m.	Írásbeli dolg.	Általános oszt.
7	Kovács István, nagyenyedi s.-lelkész	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
8	Gönczy József t.-löki s.-lelkész	jó	jeles	jeles	jeles	jó	jó
9	Séra János semjéni s.-lelkész	kiel.	jó	kiel.	kiel.	kiel.	kiel.
10	Simon Gyula bánfalvai s.-lelkész	jó	jeles	jeles	jó	jó	jó
11	Nagy Béla főiskolai szemior	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
12	Kállay Ferencz székelyudvarhelyi s.-lelkész	kiel.	jó	jó	jó	jeles	jó
13	Dékány Lajos abaújtúri s.-lelkész	jó	jó	jó	jó	jó	jó
14	Csiki Zoltán zilizi s.-lelkész	kiel.	jó	kiel.	jó	kiel.	kiel.
15	Czövek János munkácsi s.-lelkész	jeles	jeles	jó	jeles	jó	jó

Közgyűlés a lelkészvizsgáló bizottság tényleg helyesléssel veszi tudomásul s a bemutatott jegyzőkönyvet a levéltárban kívánja elhelyeztetni.

40. Olvastatott az egyházkerületi *misszióügyi-bizottságnak* az 1898-ik év szeptember 1-jétől, 1899. szeptember 1-jéig terjedő egy évi időről beterjesztett következő jelentése :

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A kerületünkben levő tíz missziói egyház lefolyt évének képe elég megnyugtató. Ki több, ki kevesebb talentummal igyekszik forgolódni a reábizottakban, hogy a számadásnál helybenhagyással találkozzék. A missziói nehéz szolgálatot és gyönyörűséges igát, ha nem hordozza is mindegyik lelkész egyenlő lelkesedéssel, (a mi nem is lehet, mert missionáriusnak születni kell) de akad köztük több is, a kinek a lelke tele van szerető nyughatatlansággal, boldog tervezgetésekkel és erős kötelesség szeretettel.

Az egyes missziói körökről különben a következő részletes adatokat sorolhatjuk elő, a rendelkezésünkre álló jelentések alapján.

I. Eperjes-sárosi kör. All az abauj-vajkóczi lelkész gondozása alatt. Lelkész: Frenzel Bertalan. Lélekszám: 250. A kerületi névtár szerint csak 195. Tavaly volt 300. Ez az ingadozás azt mutatja, hogy pontos összeírás eddig nem történt s a statisztikai kimutatás csak hozzávetőleges. Született 2 fi. Esketés és temetés nem történt. Konfirmáltatott 4 gyermek.

A lelkész a lefolyt évben működési körét egész Bártfáig kiszélesítette, a hol az elemi iskolában és a gimnáziumban a vallástanítást megkezdte. Eperjesen a szokásos istentiszteleteket úrvacsorával összekötve, megtartotta s örömmel jelenti, hogy e körben az eddigi halotti csöndességet az élet zibongása kezdi felváltani. A buzgóság éledőben, az érdeklődés és áldozatkészség növekedőben, úgy, hogy egyházi tartozásbeli hátralékról most már szó sincs, ellenben az istentiszteleti helyiség szüknek mutatkozik. A gyülekezet templomot óhajt építeni, e célból benyújtott kérvényét tavaszi konventünk kedvezően fogadta, a segedelem-gyűjtést megengedte (a mi azonban csak 200 frtot jövedelmezett); további támogatását pedig akkorra ígérte, ha majd az eperjesi kör templomépítési tervét és költségvetését is bemutatja. Az építkezésnek azonban váratlanul nagy akadálya támadt az eperjesi ág. h. ev. testvérek feltékenységében, a kik egyébként is nehezíteni törekeshnek e nem jó szemmel nézett missiói kis egyházunk sorsát, a városi közgyűlésben pedig a reformátusoknak templomhely adományozása iránt benyújtott kérelmét — a múlt évi biztatás ellenére — leszavazták és elutasították.

A hívek buzgóságának tanujele az is, hogy a rendszeres perselykivetést — a mi itt eddig nem volt szokásban — megkezdették. Karácsonkor a nők a lelkésznek egy igen értékes és díszes palástot ajándékoztak. Egyik egyháztag az úrasztalának kenyérrel és borral való ellátását s egy a vármegyében működő, ev. ref. vallású állami tanító a kántori teendőknék ingyen való teljesítését ajánlotta meg.

Sok kívánni valót hagy azonban fel a vallásos oktatás. S e miatt a lelkész hangosan emeli fel vészt hirdető szavát. Kér, sürget és aggodalmaskodik. Sem

ideje, sem ereje nincs és nem is lehet arra, hogy olyan óriási területen s annyi intézetben mostani viszonyai között a vallásitanítást egymaga is sikerrel teljesíthesse. Pedig a missiói működésnek szerinte is ez volna a legáldottabb, leggyümölcsözőbb ága. Eperjesen ott van az állami óvónő- és tanítónőképző-intézet, a r. kath. gimnázium, az apácák vezetése alatt álló leánynővelde, a lemesí állami elemi iskola, a hol növendékeinknek a vallást senki sem tanítja, holott csak a tanítónőképzőben 18 ev. ref. növendék van. Hogy legalább ezek teljesen vallásoktatás nélkül ne maradjanak, a lelkész havonként egyszer az intézetben őket meglátogatja s időközben való tanításukra Dúzs Mária képezdei tanítónt kérte fel.

Konventi állandó segélye évi 500 frt, a miből 200 frt a lelkészt, 300 frt az egyház pénztárát illeti. Sem naplót, sem egyéb bizonysgot nem csatol.

II. B.-Szentesi kör. Lelkész: Miskolczi Endre. Anyaegyház: Szentés. Leányegyház: Véke. Az ezekben végzett szolgálat nem missiói szolgálat. A tulajdonképeni missiói kör áll *Szinyérből, Bolyból és Zétényből*, a honnan azonban sem a lélekszám, sem az iskolakötelesek száma nincs kitűntetve.

A lelkész látogatási naplót mellékel, melylyel igazolja, hogy a szinyéri állami iskolában hetenként egyszer, a vallásoktatást híven teljesítette 13 növendéknek, 3-at konfirmált is. Sovány jelentéséből nem tűnik ki, hogy egyéb missiói teendőt is végzett volna azonkívül, hogy — saját szavai szerint — 9 *haldokló* (?) betegnek úrvacsorát szolgáltatott.

Konventi segélye 200 frt.

Lelkész felhivandó, hogy mostani jelentésénél alaposabb, kimerítőbb s az egyházkerületi utasításoknak megfelelő jelentéseket terjeszszzen jövőre missióügyi bizottságunk elé.

III. Bacsikai kör. Lelkész: Verebélyi József. Anyaegyház: Bacska. Régi filiája: Lelesz, a hol iskolánk és templomunk is van. Ide díjlevélileg kötelezve van a lelkész istenitisztelek tartására kijárni. Azért arról naplót vezetni s azt igazoltatni szükségtelen, Voltaképeni missiói községe *Bély és Battyán*. E két

helyen 25—25 ízben jelent meg a vallásoktatás teljesítésére s mikor tehette, hitfeleink meglátogatására. Istenitiszteletre Bacskába járt Bély és Battyán.

Lélekszám: Battyánban 72. Bélyben 90. Együtt 162. Született a két missiói községben 20. Meghalt 8. Házasságra lépett 1. Iskolaköteles 37. Konfirmált 4.

A templomlátogatás elég buzgó. Áttérés, kitérés nem történt. Egy vegyes házasság kötöttetett s egy törvényes megegyezés létesült a mi javunkra.

A konfirmálás és évváró vallásvizsga az összes növendékek részéről a bacskai templomban történt június 18-án. Az egész jelentés megnyugtató, látogatási naplóval gondosan felszerelve.

Egyszersmindenkori segélye 100 frt.

IV. Lucskai kör. Lelkész: ifj. Szakal István. Anyaegyház: Lucska. Leányegyház: Solymos, rendes tanítói állomással. A tulajdonképeni missiói kör áll 7 fiókegyházból és 7 szórványból, együtt 378 lélekszámmal. (Ezek Zavačka, Gérsény, Csecsahó, K. Zalacska, Sz. Komorocz, Osztró, Fekésháza, Laznya, Jesztreb, F. Ribnyicze, N. Zalacska, Vajnatina, Szobráncz, Vinna.)

A szórványokban lakó iskolakötelesek nincsenek külön kimutatva. A lelkész missiói működése majdnem kizárólag a vallásoktatásra szorítkozott, mit a zavačkai, szobránczi állami s a k. zalacscai g. k. iskolában hetenkint 2—2 órán teljesített. Ezenkívül Szobránczon három ízben úrvacsorát osztott.

Konfirmáció oktatást teljesített ugyanott.

Semmi nyoma annak, hogy a szórványokban lakó hívek lelkipásztori gondozásban részesíttetnének, bár megengedjük, hogy ennek a jelentés szükségességére az oka, a melyhez se napló, se egyéb bizonyíték nincs mellékelve.

E ponton a lelkész a vallási missión kívül hazafias missióra is le van kötelezve. Ez irányú működéséről azonban jelentésében nem nyilatkozik. Valamint most arról sem, vajjon legalább részben magyar nyelven teljesítette-e már a vallásos oktatást. Ez azért jövőre szoros figyelemmel kísérendő.

Konventi állandó segélye 300 frt.

V. Minaji kör. Lelkész: Szabó Endre. Missiói köre: Katergény, Homok, Kereknye, 3 pusztaság s pár vasúti őrház. Lélekszám: 275. Vallásoktatásban részesült 42 növendék. Tízzelet több a megelőző évinél. Konfirmáltatott 8, kellő ünnepélyességgel Minajban, mint központ, az újkenyéri úrvacsoraosztást megelőzőleg. A vallásvizsgán jelen volt, előleges meghívás folytán, az egyházmegyei tanügyi bizottság elnöke és Szabó Albert záhonyi jeles tanító, kik az eredményről örvendetes jelentést terjesztettek az ungi egyházmegye elé.

Missiói lelkész panasolja, hogy „a túlnyomó számban levő ruthénok közt élő kereknyei híveink gyermekeinek vallástanítását azon régebben tett sérelmes főszolgabírói intézkedés nehezíti, hogy az állami iskola felállítására óta híveink oda lettek kényszerítve, hogy *a gör. kath iskolába küldjék gyermekeiket.*“ Vajjon erről a sérelmes intézkedésről van-e tudomása az ungi egyházmegyének? S ha van, miért nem orvosolja?

A nagy ünnepeken az egész körből sereglett a népség élt az úrvacsorájával, de hogy más alkalmakkor végeztetett-e rendszeresen az istenitisztelet s a szórványokban élő híveket a lelkész olykor-olykor meglátogatta-e: az nem tűnik ki a jelentésből, a melyhez itt sincs látogató napló mellékelve, az egyházkerületi szigorú határozat ellenére.

Konventi segélye 300 ft.

VI. Jenkei kör. Lelkész: Móré Gábor. A kör 19□ kilométeren fekvő, 1200 ref. lelket számláló 8—10 községből alakult. Született 44. Meghalt 24. Házasodott 16, köztök 6 vegyes pár, melyből egy születendő gyermekeit egyházunk részére ígérte el. Áttért hozzánk két hajadon. Konfirmáltatott 23, öt községből.

E missiói kör területén van 2 ref. felekezeti és 5 községi s részben állami iskola, melyekbe 172 részünkről való növendék járt.

A terjedelmes és kimerítő jelentés, melyhez egy igen elismerő bizonyítvány van csatolva napló helyett, a jenkei körjegyzőség részéről, a lelkész buzgó sáfarkodásáról tanuskodik. Ennek egyik örvendetes eredménye, hogy a központ, Jenkén, emelendő templom épí-

tési alapjára a hívek 4000 frtot ajánlottak fel, illetőleg vállaltak el s a folyó évi tavaszi konvent ugyanilyen összegű tőkéssegélyt szavazott meg.

Panaszkodik a lelkész, hogy az állami anyakönyvvezetés behozatala óta erősen terjed a vegyes házasság s kemény munkát kell folytatnia, hogy ezzel karöltve ne járjon a reversalis adás is idegen felekezetek javára. Ennek főokát pedig a más vallású anyakönyvvezetők káros működésében véli feltalálni.

Erősen kifakad továbbá a missiói lelkészek működésének s különösen az általuk végzett vallástanítás ellenőrzésének jelenleg gyakorlatban levő módja miatt, melyet a lelkészi tekintélyre nézve lealáznak tart. Kéri missióügyi bizottságunkat, hogy az ellenőrzésnek a mostaninál célravezetőbb s kevésbbé megalázó formáját törekedjék megtalálni.

Sok kifogása van az állami iskolák u. n. igazgatótanítói ellen, kik a népben a vallásos érzést nem ápolják, sőt anyagi érdekből megtörik a vasárnap szentségét, takarmányt hordatnak, mulatságot rendeznek, s önhatalmúlag zsidó lakodalmak tartására adják oda azt a tanítási helyiséget, a melyben ő híveinknek az isteni tiszteleteket szokta végezni. Az is megesik, hogy az ilyen igazgató-tanító épen arra a napra ad szabadságot a növendékeknek, mikor neki vallástanítása volna.

Végül mellékel egy levelező-lapot annak igazolására, hogy az ungi körlátogató-bizottság az ő háta megett — s így az ő egyenes megsértésével — vallásvizsgák megtartása iránt intézkedett a körébe eső iskolákban, ez által is rontván az ő tekintélyét e községi és állami jellegű iskolák tanítói előtt, a kiknek épen ő volna az iskolaszéki elnökük is.

Konventi segélye 300 frt.

VII. Homonnai kör. Lelkész: Réz László. A kör kiterjed Sztropkóig és M.-Laboczig. Lélekszám: Homonnán 89 ev. ref. és 32 ág. h. ev., összesen 121. A szórványokban 176 ev. ref. és 98 ág. h. ev., összesen 274. Így az egész kör területén 395 lélek. Keresztelés történt 23. Temetés 13. Esketés 6. Konfirmáltatott 6 polg. isk. tanuló.

Épen 10 éve most e missiói egyház megalakulásá-

nak. S e 10 év alatt a prot. név nem csak ösmert, de tisztelt is lett újra, harmadfélszázad leforgása után, e határszéli, fontos területen. E féltett nemzeti őrhelyen ma egy hivatását teljesen átértő, tanult, lelkes, ifjú lelkész áll, a ki missiói teendőinek minden ágát, (ige-hirdetést, vallástanítást, lelkigondozást s az összes lelkészi szolgálatokat) egész odaadással és példás hűséggel teljesíti. Jelentése is mintaszerű, megbízható, rendszeres, világos, kimerítő s nyomtatott és így a nyilvánosság ellenőrzése alá bocsátott „Évkönyvvel“ van támogatva, melyben számot ad gyülekezete előtt egy évi sáfárkodásáról s közli a kör területén lakó egyháztagok gondosan összeállított névsorát.

Isteniszteletet tartott Homonnán kívül M.-Laborczon az állami iskolában s Sztrópón Lantos János szolgabíró házában. A hívek, kivált a szórványokban, az isteniszteletet elég buzgón gyakorolták. Személyes látogatást tett a lelkész Barkón, Izbugya-Zbojnán, Krasznibród-monostoron, Udván, Pesolinán, Szinnán, Cziróka-Bélán, Hazsinán, Varannón és két vasúti őrházban.

Vallásos oktatásban részesített 56 növendéket, 46 reformátust és 10 luteránust, a kik közül polgári, felsőkereskedelmi s faipari szakiskolába járt 36, róm. kath. és izr. elemi iskolába pedig 20. A ref. tanulóknak ez az évről-évre növekedő nagy száma keltette a lelkészben azt az óhajtást, hogy Homonnán ev. ref. iskola létesüljön, mert eddigi tapasztalata arról győzte meg, hogy *iskola s tanuló nélkül az egyház missiót nem teljesíthet*, a lelkész legnagyobb odaadása mellett sem. Hogy óhaja tette váljék, egyházkerületünk erkölcsi és anyagi támogatásáért esedezik.

Méltó megkoronázása e kis egyház rövid 10 éves életének s a Réz László 3 évi fáradozásának az az örvendetes eredmény, hogy a f. évben templomuk mellé díszes tornyot emeltek, abba egy 201 klgr. súlyú harangot öntettek, a templom belsejét művészi izléssel tették ékessé s június 4 ikén, a végzett munka örömeire fáradhatlan püspökünk, Zemplénnvármegye egyházi és világi kitünőségei s a sárospataki énekkar részvétele mellett hálaadó és felavató ünnepet rendeztek s a homonnai ev. ref. egyház tekintélyét és súlyát ez által is tetemesen öregbítették. Az építkezés költségei a

3000 frtot jóval meghaladják, a miből még mintegy 600 forint fizetetlen. A közalapból segélyt, az egyházkerülettől pedig szives támogatást kérnek.

Konventi segélye 500 frt.

VIII. Eger. Lelkész: Kovács Károly. Lélekszám: 406. A szórványokban 67. Kereszteltetett 27. Meghalt 30. Házasodott 9 pár, közte 8 vegyes vallású. A gyermekek vallására nézve megegyezés történt 5 esetben mind a mi javunkra. A milyen örvendetes hír ez, olyan elszomorító ama másik, mely szerint felekezetünkben 10 kitérés történt, hozzánk térés pedig csak 1. Konfirmáltatott 19 növendék.

Istentiszteleti teendőit a lelkész buzgósággal végzi. Tartott u. n. esteli istentiszteleteket is. Jelentéséhez egy nyomtatott kimutatás van mellékelve, az 1898-ban lefolyt kegyes adományokról, a mely adományoknak bősége az egri hívek vallásos és emberszerető lelkének bizonyossága. Árvák és szegények részére gyűjtött karácsonyi segedelemből 17 családot istápoltak fával, élelemmel és ruhaneművel. Perselyben 116 frtot adakoztak. A hozzájuk betegsége miatt el nem mehett karácsonyi legátusnak 31 frt 68 krt raktak össze.

Felekezeti iskolánk e helyen a f. évben megszűnt. A ref. tanítót az állam alkalmazta azzal a kikötéssel, hogy a kántori teendőket s az elemi iskolában a vallás-és énekoktatást, az eddigi díjazásért továbbra is teljesíteni köteles. Teljesítette is heti 8 órán. Maga a lelkész hetenként 22 vallástanítási órán foglalkozott a különböző középiskolákban, a honnan a növendékek, soros tanár által, vasárnaponként templomba vezetettek.

Templom-alap jelenleg 105 frt 10 kr. Vallástanítói-alap 726 frt 41 kr.

Konventi segélye 350 frt.

IX. Ózdi kör. Lelkész: Ozsváth Zoltán. A körhöz tartoznak: Ózd, Sajó-Várkony, Bánszállás, Királd, Vasvár, Bolyok, Czenter, Nádasd, Balaton, Sajó-Németi, Uppony, Járdánháza, stb. Lélekszám 350. Született 28. Meghalt 20. Házasodott 8 pár. Két vegyes pár születendő gyermekei vallására nézve egyezséget kötött a mi egyházunk javára. Konfirmáltatott 10 gyermek.

Kath. hitre tért tőlünk 2 nő és 1 férfi.

A hitfelekezettünkhöz tartozó iskolaköteles növendékek száma évről-évre örvendetesen szaporodik. A letúnt évben már 52 re emelkedett, kik rendes vallás-oktatásban részesültek s január 30-án a felső-borsodi canonica visitáció által, a nyári félév végén pedig a körlátogató lelkész által meg is vizsgáztattak.

A hiányos presbitérium az év folyamán kiegészítettett. Elismerésre méltó, hogy az úrvacsorához szükséges kenyeret és bort a presbiterek felváltva adományozták.

Az istentisztelet úgy Ózdon, a központon, mint a többi helyeken, az év elején előre meghatározott s a hívekkel tudatott időben megtartatott s kellő látogatásban részesült. Ez év tavaszán Ózd székhelylyel az ág. h. evangélusok is missiói kört szerveztek s most élénk mozgalom indult meg egy közös prot. templom és paplakok építése érdekében.

Napló nincs.

Évi segély 500 ft.

X. Abod. Jelentés nincs. A folyó évben a konventől 500 ft rendkívüli segélyt kapott. Miután a tanítói állás okleveles, kitűnő tanítóval töltetett be, a felső-borsodi egyházmegye az Abod részére egyszersmindenkori segély czímen adott 150 ft konventi segély állandósítását kérelmezi. Magok az abodiak pedig 1200 ft tökésegélyért folyamodnak, hogy iskolát és tanítói lakást építhessenek, a mit most bérelni kénytelenek.

* * *

Meg kell még említenünk, hogy a lucskai és jenkei körben a magyar nyelvű oktatás érdekében hozott tava-lyi határozatunkat a konvent (40. jkvi p.) megelégedéssel vette tudomásúl, az ungi egyházmegye pedig — intézkedésünkből kifolyólag — figyelmeztette a tótajkú gyülekezetek lelkészeit, hogy úgysis, mint iskolaszéki elnökök szigorúan ügyeljenek fel, hogy a gyermekekkel, iskolába lépésük első perczétől kezdve, minden ismeret magyar nyelven közöltessék. Móré G. jenkei lelkész különben jelenti, hogy 11 év óta a vallást mindig magyar nyelven tanította. Ha ezt tisztán tótajkú

gyülekezetében Móré G. megteheti, kifogás a többi lelkész részéről sem fogadható el.

Ugyancsak a jenkei lelkész javasolja, hogy a missiói lelkészek évenként egyszer, a kerületi előadó elnöklete alatt, közös értekezletet tartsanak, tapasztalataik kicserélése s a legcélnézhetőbb missionáriusi utak és módok kölcsönös keresése végett. E gondolat minden bizonynyal figyelemre méltó.

Ujólag utasítani kérjük a missiói lelkészeket, hogy a kerületi gyűlésnek rájuk vonatkozó régibb és újabb határozatait s utasításait olvassák el s jelentéseiket azoknak értelmében szerkeszszék meg és szereljék fel.

Kérve jelentésünknek a jegyzőkönyvbe való felvételét, mély tisztelettel maradtunk Sárospatakon 1899. szeptember 26.

Kun Bertalan,
a missióügyi biz. elnöke.

Czinke István,
missiói előadó.

E jelentés tudomásul vételénél közgyűlésünk
a) figyelmezteti a missiói körök lelkészei közül azokat, kiknek jelentése hiányosnak találtatott, hogy jövőre, a rájuk vonatkozó egyházkerületi utasításoknak, határozatoknak szigorú szemelött tartásával szerkeszszék meg és szereljék fel évenkénti beszámolójukat;

b) utasítja az egyházmegyéket, hogy a hol eddig nem cselekedték volna, ezután a missiói egyházakban is tartsák meg az évenkénti, szabályszerű egyházlátogatásokat s ne a missió lelkészek jelentéseiből, de közvetlen tapasztalat alapján szerezenek meggyőződést az egyes körök állapotáról s a missiói lelkészek tevékenységéről;

c) a *minaji* kör lelkészének a kereknyei ref. gyermekeknek az ottani gör. kath. iskolába való kényszerítése tárgyában; s a jenkei kör lelkészének az állami- és községi iskolai tanítók valóságellenes viselkedése tárgyában beadott panaszát átteszi az ungi egyházmegye közgyűléséhez, azzal a meghagyással, hogy ezeket a sérelmeket a maga hatáskörében behatóan vizsgálja meg s ha szükséges, az ungvármegyei közigazgatási

bizottság megkeresésével is orvosolja, eljárása eredményéről szóló jelentését pedig, annak idején, egyházkerületi közgyűlésünkhöz terjeszse be;

d) az *eperjes-sárosi kör* lelkészének köteletségévé teszi, hogy a missiói lelkészek részére készített s az 1887 évi őszi egyházkerületi gyűlés 12. számú jegyzőkönyvi pontjában foglalt utasítás értelmében, családkönyvet készítsen, s abba a szórványokban s egész missiói körében lakó híveit — a lélekszám biztos megállapítása s a lelki gondozás sikeres teljesíthetése kedvéért — lelkiismeretes pontossággal jegyezze be;

e) az *abodiak* kettős kérelme részben felesleges, részben időszerűtlen, a mennyiben a 150 frt évi segélyt részére egyházkerületünk úgyis állandóan biztosította; tőkéssegélyért folyamodni pedig ez idő szerint teljesen hiábavaló, mivel a rendelkezésre álló összeg nemcsak ki van mérítve, de az ezutáni is több évre előre le van kötve; így kérvénye fel sem terjeszthető;

f) végül, az egyes missiói körök jelentését az országos missiói bizottsághoz terjeszti fel.

41. Az abaúji egyházmegye meleg ajánlata kapcsán Frenczel Bertalan, az eperjes-sárosi kör lelkésze, az eddig missiói czímen kapott 200 frt fizetésének vallástanítási díjra való minősítését s 400 frtra leendő felemelését kérelmezi, az Eperjesen, Bártfán és a szórványokban végzendő vallásoktatás költségeinek fedezésére.

A konventhez intézett s meggyőző adatokat tartalmazó folyamodványt illetékes helyére, közgyűlésünk pártolólág terjeszti fel.

42. Az ungi egyházmegye egy terjedelmes, alapos munkát és 7 darab melléklet kíséretében felterjesztést óhajt intézni egyházkerületünk útján az egyetemes konventhez, egy Ungvár központtal Nagy-Bereznáig terjedő missiói kör szervezése iránt. Minthogy pedig a benyújtott terv szerint a baranyai állami iskolába 40-szer, a radvancziba 40-szer, Percsenybe 20-szor, N.-Bereznára szintén 20-szor kellene évenként kimenni vallástanítás, illetőleg Bereznára és Percsenbe

istentisztelet tartása végett is; ezenkívül az ungvári iskolákban hetenkint 33 hittani órát tartani; vagyis a szórványokban 252 hívő lelki gondozását és a 13 tanintézetben 302 prot. növendék hitoktatását kellene ellátni: ennyi teher elviselésére az ungvári lelkész képtelen lévén, egy segédlelkészi, helyesebben hitoktatói állás rendszeresítése válik szükségessé, melynek munkaköréhez mért díjazására az egyházi közalapból 700 frt évi segedelmet kérnek.

Az egész Ung völgyén, föl a galicziai határszélíg Ungvár az utolsó ev. ref. őrállomás és így az egyetlen természetes missiói központ. Az ungi egyházmegye kérelme tehát teljesen indokolt. S mert a csatolt mellékletek e kérelmet minden oldalról kellő világításba helyezik: egyházkerületünk teljes megnyugvással ajánlja azt a konvent bölcsességébe és gondoskodásába.

43. Olvastatott az egyházkerületi tanügyi-bizottságnak következő jegyzőkönyve:

A tiszáninnyi ev. ref. egyházkerület

tanügyi bizottsága

1899. szept. 25-én tartott ülésének

Jegyzőkönyve.

Jelenlevők: Nagy Pál, Meczner Béla elnökök. Nemes Lajos, Józsa Antal, Czinke István, Becske Bálint, Nagy Sándor, Szinyei Gerzson, Szabó József, Maklári Pap Miklós, Ujj István, Vita Károly, Majomi János, Bálint Dezső, Dicső Endre, Fábian István, Bodnár István, Fogarasi Jenő, Bodolay István, Idrányi Ferencz előadó s jegyző.

1. Egyházmegyei elnök a szép számban megjelent tagokat szívélyesen üdvözölvén a tanácskozást megnyitja.

2. A múlt évi egyházkerületi őszi közgyűlés 50. jegyzőkönyvi pontjának 12-dik alpontjában felhivattak az

egyházmegyék tanügyi bizottságai, hogy a nyelvtan tanítására nézve adjanak véleményt, vajjon olvasó a vagy kézikönyvből taníttassék? Ezen felhívásnak csak két egyházmege, t. i. Torna és Ung tett eleget.

Tanügyi bizottságunk újjólag felhivatni kéri a többi egyházmegyék tanügyi bizottságait, hogy a nyelvtan tanítására vonatkozó véleményeket a jövő tavasszal mulhatlanul beadják az egyházkerületi tanügyi bizottság egyházi elnökéhez. Egyszersmind kéri, hogy e határozat az egyházmegyék espereseivel jegyzőkönyvi kivonaton közöltessék.

3. A nyelvtannal kapcsolatban azon kérdés vetett fel, hogy a számtan kézikönyvből taníttassék-e, vagy elég legyen, ha a tanító kezében lesz egy számtani könyv?

Erre vonatkozó véleményeik az egyházmege tanügyi bizottságoknak a jövő tavasszal hasonlóan bevéáratnak.

4) Az irodalmi kör alelnöke jelenti, hogy a sáropataki kiadású tankönyvek használatánál és összeírásánál előhaladás történt ugyan, a beérkezett táblázatokból kitetszik egyik-másik esperes érdeklődése és gondoskodása is, de még mindig akad javítani való. Majd mindenik egyházmegeében vannak olyan helyek, a hol nem pataki kiadású könyveket használnak; vannak jegyezve a használatból régen kiment tankönyvek, p.-o. a Kapitány nyelvtana, más íveken vannak jegyezve nem létező könyvek, p.-o. Dezső-nyelvtan; ismét más íveken nincs meg a tanulók létszáma, másutt a tanulók száma meg van, de nincs megmondva, hogy miféle könyvet használnak stb.

Tanügyi bizottságunk akként látja mindezen bajoknak a megszüntetését, ha a presbitériumoknak, mint az iskolaszékeknek kötelességévé tétetik, hogy a szükséges tankönyveket idejében, már az iskolai év megnyitása előtt be szerezzék, s beállván az iskola, a tanítótól vagy más erre megbizottól kapják meg a gyermekek tankönyveiket, s nem engedtetik meg a

szüléknek, hogy a vásárban szerezzék be gyermekeik részére a tankönyveket.

Az egyházlátogatókat pedig felhivatni kéri tanügyi bizottságunk, hogy a tankönyvek összeírásánál nagyobb figyelemmel és körültekintéssel járjanak el.

5. Az ismétlő iskolák tanterve az irodalmi kör által elkészítettén a tanügyi bizottság elnöke által Józsa Antal, Czinke István és Becske Bálint tagokból álló bizottságnak adatott ki megbirálás és véleményadás végett. Ezen bíráló bizottság, bár elismeréssel adózik e tanterv készítéseért, de azt igen ideálisnak s mint ilyet, a gyakorlati életben kivihetetlennek tartja; azért egy másik, a gyakorlati életben kivihetőbb és több eredményt ígérő tanterv javaslatot készített, mely javaslat eredetiben ide mellékeltek.

Tanügyi bizottságunk mind'a két javaslatnak beható megvitatása után a bizottság által készített javaslatot fogadja el s ajánlja a főtiszteletű egyházkerületnek jóváhagyás- és megerősítés végett, mert ennek keresztülvitele sokkal könnyebb, és az idő meggazdálkodása és helyes felhasználása, mint fő elv, vonúl keresztül rajta. A bizottság munkálatáért tanügyi bizottságunk szíves köszönetet szavaz.

Az elfogadott tanterv javaslat egész terjedelmében a következő:

Tanterv

a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület

elemi népiskoláinak

ismétlő osztályai számára.

VEZÉRELVÉK.

Az ev. ref. jellegű ismétlő iskola egyetlen célja: a növendékeknek a magyar ev. ref. egyház szellemében a gyakorlati életre való, hazafias irányú *nevelése*.

Az oktatásnak tehát itt már, úgy szólván, csak segítő szerep jut az előbb említett nagy cél szolgálatában.

Miért is a rendszeres tanítás anyaga nem lehet más, mint a mindennapi elemi iskolában tanultak eredményének fölfriessítése, ismétlése.

A mi új van a tananyagban: az nem egyéb, mint a gyakorlati életre képző hasznos ismeretek legszükségesebb gyűjteménye. Ezeket sem annyira gépies emlékezés (betanítás), mint inkább olvasmányok, valamint a tanító közvetlen előadása és gyakorlati útmutatása által kell a növendékekkel közölni és elsajátíttatni.

Az ismétlő iskolai nevelés és oktatás eszköze tehát egy népies nyelven szerkesztett jó *olvasókönyv* és az *élő beszéd*, meg a *gyakorlati foglalkoztatás*.

Az olvasmányok tárgyalása közben, de még az időként felmerülő, általános érdekű országos és egyháztörténeti nagyobb események alkalmával is kötelessége az ismétlő iskolai tanítónak, hogy a növendékek lelkében a haza, a koronás király és az egyház iránti szeretet, hűség és ragaszkodás érzetét felköltse, ápolja, növelje és erősítse.

Az ismétlő iskola egy osztályú, három váltakozó évfolyammal.

RÉSZLETEZÉS.

A) Vallás-nevelés és oktatás.

I–III. évfolyam.

Az ismétlő iskolában minden tanítás énekkel és imádsággal kezdődik és végződik.

Ezen kívül külön, *minden vasárnap reggel*, isteni tisztelet előtt, a mindennapi iskolában tanult alkalmi imádságok ismétlésével és egyházi énekeink gyakorlásával foglalkoznak a növendékek és az éneklést lehetőleg két-három szólam szerint tanulják. Megfelelő magyarázatokkal kísért biblia-olvasás, melynél a fősúly az új-szövetségi könyvekre fektetendő.

A vallás-óra után a növendékek, tanítójuk vezetése alatt, részt vesznek a templomi istenitiszteletben.

Egyháztörténelmi olvasmányok — ha az időből telik — szintén részét tehetik a vasárnap délelőtti vallásos oktatásnak. (Lásd az Olvasókönyvnek ide vágó olvasmányait).

B) Olvasmányok.

I. évfolyam.

1. Magyar nyelv- és irodalmi olvasmányok: Nehány levél, elbeszélés, irodalmi színvonalon álló mese, monda s jeles költőktől néhány költemény, a költők életrajzának rövid ismertetésével.

2. Gazdasági olvasmányok : a talajművelés, növénytermelés, szőlő- és bortermelés köréből.

3. Történelem-alkotmánytani olvasmányok : Árpád, I. István, Kálmán, Tatárjárás, Mátyás, Mohácsi vész, Bocskai, Bethlen, Rákócziak. Legfontosabb polgári jogok és kötelességek ismertetése.

4. Egyháztörténelmi olvasmányok : A reformatió rövid története külföldön.

5. Földrajz-természettani olvasmányok : Magyarország feltűnőbb nevezetességei, pl. Lomniczi-csúcs, Csorba-tó, Aggteleki barlang, Balaton, Tihanyi visszhang stb. Levegő, víz, tűz szerepe és hatása.

6. Egészségtani olvasmányok : Lakás-viszonyok. Ruházkodás. Életmentés, betegápolás.

II. évfolyam.

1. Magyar nyelv és irodalom : kötelezvény, nyugta, számla ; egy-egy mese, monda, elbeszélés s jeles költőktől egy-egy költemény.

2. Gazdasági olvasmányok : az állattenyésztés és méhészet köréből.

3. Történelem-alkotmánytani olvasmányok : Gusztáv Adolf, Lorántfy Zsuzsanna, Zrinyi Ilona, Palóczy Horváth Mária, Rozgonyiné, Kanizsai Dorottya, Egri nők, Szilágyi Erzsébet, Vesselényiné Cserey Ilona. A közigazgatás és igazságszolgáltatás.

4. Egyháztörténelmi olvasmányok : A magyarországi reformatió történelmi alakjai, üldözések, gályarabok.

5. Földrajz-természettani olvasmányok : Budapest, Duna, Tisza, Alföld, Magyar tengerpart, gőzgépek.

6. Egészségtani olvasmányok : Mérgek, mérges növények, első segélynyújtás mérgezéseknél.

III. évfolyam.

1. Magyar nyelv és irod. olvasmányok : különféle szerződések ; váltó, költemények.

2. Gazdasági olvasmányok : a gyümölcs és konyhakertészet köréből.

3. Történelmi és alkotmánytani olvasmányok : Széchenyi, Kossuth, Deák, Andrássy, Szabadságharcz, Kibékülés, Erzsébet királyné. Országkormányzás.

4. Egyháztörténelmi olvasmányok. Egyház-alkotmány, (egyházközség, egyházmegye, egyházkerület, konvent, zsinat.)

5. Földrajz-természettani olvasmányok : Magyarország termé-

szeti kincsei föld alatt, föld felett. Tokaj-Hegyalja, Máramarosi sóbányák stb. Magyarország vasúti hálózata, Villamosság.

6. Egészségtani olvasmányok: Fertőző betegségek, járványok, baktériumok.

C) Számítan.

I—III. évfolyam.

Minden évfolyam elején begyakorlása a négy alapműveletnek egész számokkal és tizedes törtekkel s ezen kívül (a közönséges törtek elhagyásával) ismétlése a mindennapi iskolában tanult számítási műveleteknek, mint: átlag-számítás, hármasszabály az egységre való következtetéssel; kamat, tőke és százalék-számítás (takarékosagra való szoktatás); a legegyszerűbb gazdasági és háztartási könyvvitel: bevételi és kiadási napló, költség előirányzat; társasági szabály; mértékek, pénznemek; biztosítási eljárás ismertetése. — A mérés-tanból: a három-, négy-, sokszögek és köralakú területek és azok kerületének kiszámítása; *gyakorlati területmérés*, tehát nem egyedül a táblán, hanem az iskola udvarán és lehetőleg a szántóföldeken is. — A kocka, hasáb és henger köbtartalma.

D) Írás.

I—III. évfolyam.

A helyesírás begyakorlása a mindennapi iskolában tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával, kapcsolatosan a közéletben előforduló ügyiratok szerkesztésével és ezek alaki kellékeinek ismeretetésével.

E) Ének.

I—III. évfolyam.

Az egyházi énekeknek s a mennyiben az idő engedi, világi s különösen hazafias daraboknak (szózat, himnus, stb.) *órák közben* való begyakorlása is kívánatos, lehetőleg két-három szólam szerint.

Óraterv.

Tantárgy	nov. 1-től márcz. 31-ig	okt. április május	Egész évben
	hetenkint		
Vallás (vasárnap)	1	1	30 óra
Olvadás (hétköznap)	2	1	50 „
Írás	1	1/2	25 „
Számolás	2	1/2	45 „
Összesen :	6	3	150 „
A vasárnapi vallásórán kívül	5	2	120 „

6. A miskolci iskolaszék a múlt évi őszi közgyűlés 50 sz. 6. alpontja alatti azon kérdésre, hogy miért csak 4 osztályúak a miskolci elemi iskolák, beadta válaszáat, mely szerint, bár úgy vannak szervezve, hogy bármikor beállíthatók az V és VI-ik osztályok, de nincsenek jelentkezők, mert azok vagy a gimnáziumba vagy a polgári iskolába vagy a leányok az egyházkerületi leánynevelőbe mennek.

a miskolci iskolai szék válasza tudomásul vétetik.

7. Tanügyi előadó előadja az egyházkerületben levő népiskolák tanügyi állását. A tanügyi állása a múlt iskolai évben sem hanyatlott, sőt némi javulás és előhaladás most is észlelhető, azonban a tanügyi jelentések az egyházmegyéből még most sem adtak be a múlt őszi gyűlés 50. sz. jegyzőkönyvének 10 ik alpontja alattiak figyelemben tartásával, vagyis nem feleltek meg az ottani kérdésekre, nevezetesen: a lélekszám kimutatás igen eltér a névkönyvben kitüntetett számtól, a minnek oka az lehet, hogy a fiók-egyházakban és szórványokban lakók lélek-száma kihagyatott; továbbá nincs kitüntetve a jelentésben, hogy a ref. gyermekek közül hányan járnak középiskolába, más községbeli ref. iskolába, hányan járnak idegen: róm. kath., gör. kath., ág. ev., zsidó iskolába? nincs

Táblás kimutatás a tiszáninneri iskolák állásáról az 1899-ik évben.

Sorszám	Egyházmegye	Lélek-szám	Iskola köteles			A lélekszám-hoz aránya	Iskola-gyakorló			A kötelesek-hoz aránya	Ismétlő isk. köteles			Ismétlőbe jár			A kötelesek-hoz aránya
			fi	nő	összesen		fi	nő	összesen		fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	
1	Abauj . . .	32616	1918	1777	3695	11.33	1669	1550	3219	87.11	721	709	1430	607	628	1235	86.36
2	Alsó-Borsod . .	61244	3346	3200	6546	10.68	3008	2860	5868	89.64	1158	1203	2361	1079	1098	2177	92.20
3	Alsó-Zemplén . .	46947	2668	2726	5694	12.13	2434	2219	4653	81.71	1129	965	2094	403	315	718	34.28
4	Felső-Borsod . .	24737	1531	1491	3022	12.26	1518	1479	2997	99.02	622	639	1261	586	618	1204	95.05
5	Felső-Zemplén . .	14321	—	—	1597	11.15	—	—	1386	86.78	—	—	639	—	—	448	69.78
6	Gömör . . .	29895	1526	1433	2959	16.58	1524	1431	2955	99.86	645	641	1286	620	618	1238	96.26
7	Torna . . .	8414	538	583	1121	13.32	537	583	1120	100.	247	222	469	233	207	440	93.81
8	Ung . . .	22905	1475	1459	2934	12.81	1278	1238	2516	85.75	554	567	1121	498	505	1003	89.47
	Összesen	241,079	—	—	27,568	—	—	—	24,714	—	—	—	10,661	—	—	8461	—

Egyházmegye	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Taneredmény					T a n i t ó						Nincs tanító
	osztályu iskola						künnő	dicséretes	kielégítő	gyenge	rendes	ki-segítő	lelk.-tanító	segéd-tanító	ok-leveles	nem oklev.		
Abauj . . .	19	25	22	6	—	1	28	33	24	1	68	4	9	—	68	4	2	
A.-Borsod . .	44	8	11	1	—	—	35	33	14	4	77	8	—	—	77	8	—	
A.-Zemplén . .	20	22	12	7	1	—	33	24	10	4	56	2	—	—	56	2	—	
F.-Borsod . .	32	12	9	1	—	—	19	22	14	1	—	—	—	—	—	—	—	
F.-Zemplén . .	1	8	15	2	2	—	10	22	5	1	24	4	—	—	24	4	—	
Gömör . . .	33	26	6	1	—	—	40	21	4	—	57	8	ideigl. 2	—	59	9	4	
Torna . . .	15	3	4	1	—	—	5	8	8	—	16	5	2	—	16	5	—	
Ung . . .	14	12	12	—	—	—	8	16	14	—	30	3	2	1	30	4	3	
Összesen	178	116	91	19	—	1	178	179	93	11	—	—	—	—	—	—	—	

Egyházmegye	Tanítói lak		Tanterem		Felszerelés			Iskolai alap				Testgyakorlat		Faiskola		Tanítók jövedelme	
	jű	rosz	törvény szerli	nem törvény szerli	kellő	hiányos	semmi	pénzben		földben		eszközökkel	eszköz nélkül	rendezeit	nem rendezit	frt	kr.
								frt	kr.	hold	öl						
Abauj . .	69	6	63	14	12	59	1	818	01	8	—	2	8	12	33	31275	83
A.-Borsod .	79	5	69	18	41	41	5	1153	90	52	500	2	18	30	12	43756	19
A.-Zemplén	64	4	63	6	27	33	8	237	—	—	—	1	4	20	17	30227	37
F.-Borsod .	51	3	49	7	20	31	3	635	—	25	496	—	—	—	—	25884	38
F.-Zemplén	24	7	21	9	18	12	1	—	—	—	900	—	2	7	15	11365	40
Gömör . .	61	4	49	19	22	36	7	3624	29	7	185	3	41	25	37	26589	17
Torna . .	19	4	19	4	15	2	6	438	—	—	1200	3	—	15	7	9098	—
Ung . . .	35	2	35	3	17	20	2	647	31	22	800	1	14	12	11	17193	27
Összesen	402	35	368	80	172	234	33	7553	54	118	81	12	87	121	132	195509	61

Egyházmegye	Más vallásúak Iskolánkba járnak					Idegen iskolába járnak ref. gyermekek							Allam segélyt nyer			Korpótlékot	
	rómái	görög	ág. ev.	zsidó	összesen	középisk.-ba	Állami és köz. segibe	rómaiba	gőrgőbe	ág.-ba	zsidóba	összesen	hány tanító	frt	kr.	hány tanító	frt
Abauj . .	513	65	91	132	801	247	más községi	ref. iskolába	296	543	56	9774	50	—	—	—	—
A.-Borsod .	136	4	15	106	261	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A.-Zemplén	158	28	22	102	310	—	89	3	2	24	118	—	—	—	—	—	—
F.-Borsod .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
F.-Zemplén	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	5390	—	—	850
Gömör . .	345	—	115	68	528	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torna . .	55	—	5	29	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ung . . .	157	189	6	181	533	15	—	—	—	—	182	—	—	—	—	—	—
Összesen	1364	286	254	618	2522	262	—	89	3	2	320	—	84	15164	50	—	—

8. Egyházkerületi tavaszi közgyűlésünk 61. jkönyvi pont alatt a gömöri egyházmegye több rendbeli sürgetéseit javaslatként végezt a kerületi tanügyi bizottsághoz utasította.

Kéri tanügyi bizottságunk, hogy ezen sürgetések az irodalmi körhöz, mint ezen bajok orvoslására hivatott közeghez, utasíttassanak.

9. Az a. zempléni szerencsi tanítói kör indítványozza, hogy az iskolai mulasztások meggátolása végett kérsék fel az alispáni hivatal a szolgabírói hivatalok oly irányban való utasítására, hogy a mulasztások bekívánására s szigorú büntetésére kötelezzék a községi előljárókat.

Tanügyi bizottságunk felkérendőnek véleményezi a vármegyei közigazgatási bizottságokat olyan szabályrendelet alkotására, mely a birság behajtását elmulasztó községi bírót annyiszor a mennyiszor birsággal sujtaná s a köteleesség mulasztó községi előljárókkal szemben a kir. tanfelügyelőket közvetlen birságotlással joggal ruházná fel. E kérelem benyújtásával a saját vármegyéjökben az egyes egyházmegyék bizatnak meg.

10. Több tárgy nem lévén elnökség köszönetet mondva a tagok érdeklődéseért s szép számban való megjelenésökért

a tanácskozást berekeszti.

Meczner Béla,
e. k. t. ü. b. világi elnök.

Nagy Pál,
e. k. t. b. egyh. elnök.

Idrányi Ferencz,
előadó s jegyző.

Közgyűlésünk a betérjesztett jegyzőkönyvet tudomásul veszi s az abban foglalt javaslatokat határozati erőre emeli; itt is utasítván a sárospataki irodalmi kört, hogy mivel értesülése szerint a raktáron levő régi „E“ mintájú táblázatokra a szükséges új rovatok kevés költséggel rányomtathatók — az 1898. évi őszi közgyűlés jegyzőkönyvének 50. sz. határozatában 10. alpont alatt foglalt kérdések szem előtt tartásá-

val, az eddigi „E“ táblázatot haladéktalanul egészíttesse ki, hogy a kijavított ívek már a legközelebbi téli iskolalátogatás alkalmával felhasználhatók legyenek.

44. A tanügyi bizottság jegyzőkönyvével kapcsolatban s abból kifolyólag, az immár kerületileg elfogadott ismétlő iskolai tantervjavaslat-készítői a következő indítványt terjesztik elő:

»Mintán az ismétlő iskolák részére készített tantervjavaslatot a főt. Egyházkerületi közgyűlés elfogadni méltóztatott, tisztelettel indítványozzuk:

1. Bizassék meg az Irodalmi Kör egy oly népies irányú »Ismétlőiskolai Olvasókönyv« *pályázat útján* való elkészítésével, mely a tantervben foglalt tananyagot egész terjedelmében felöleli, sőt azt esetleg még némely gyakorlati irányban hasznavehető olvasmányokkal is bővíti, abból a célból, hogy az ily módon szerkesztett kézikönyv a falusi házaknál oly féle kedélyképző és ismeretterjesztő *családi* olvasmánytárul szolgálhasson, a mint hajdanában a Hármas Kis-Tűkör.

Az Olvasókönyv anyagának elrendezésénél a szerző belátására bizandó, hogy évfolyamok szerint osztassanak-e fel vagy pedig csupán tantárgyak szerint csoportosíttassanak az olvasmányok. Ez utóbbi esetben az évfolyamokra való beosztást az Olvasókönyv elején kell feltüntetni, mint a Dezső-féle III—IV. osztály olvasókönyvében.

2. Addig, míg az ismétlő-iskolai Olvasókönyv elkészül, egyházkerületünk összes ismétlő-iskoláiban a Dezső Lajos V—VI. osztály Olvasókönyvének használata a kötelező.

3. Az Olvasókönyv elkészülte után, készíttessen ahhoz az Irodalmi Kör a tanítók használatára szintén pályázat hirdetés mellett olyan Vezérkönyvet, mely az Olvasókönyv tananyagát könnyen kezelhető formában módszertanilag feldolgozva az ismétlő iskolai oktatás minden előfordulható feladatában a tanítóságának utbaigazító segítségével szolgálhasson.

Sárospatak, 1899. szeptember 25.

Benyújtják:

Józsa Antal,

Czinke István,

Becske Bálint,

a gömői tanügyi bizottság tagjai.

Közgyűlésünk ez indítványt, mint az életbe-
léptetni szándékolt tanterv természetes folyomá-
nyát elfogadja s a sárospataki irodalmi kört meg-
bizza egy „Ismétlő-iskolai Olvasókönyvnek, va-
lamint annak anyagát módszeresen feldolgozó
s a tanítók használatára szánt „Vezérkönyvnek“
pályázat útján való előállításával. Ezeknek elké-
szülteig pedig a Dezső-féle V—VI-ik osztály
számára készült Olvasókönyv használatát teszi
az ismétlő iskolákban kötelezővé.

45. Az országos közalaphoz segedelemért folyamodó
egyházak és lelkészek kérvényei következőképen bíráltattak el:

I. Kértek az egyházak és pedig:

1. Az abauji egyházmegyéből	15	egyház	4765	frtot.
2. Az a.-borsodi	1	„	800	„
3. Az a.-zempléni	25	„	11030	„
4. A f.-zempléni	14	„	3895	„
5. A f.-borsodi	8	„	3606	„
6. A gömöri	10	„	3850	„
7. Az ungi	3	„	1400	„
8. A tornai	3	„	1300	„

Összesen: 79 egyház 30646 frtot.

II. Kértek a lelkészek és pedig:

1. Az abauji egyházmegyéből	3	lelkész	400	frtot.
2. Az a.-zempléni	9	„	2200	„
3. A f.-zempléni	11	„	2350	„
4. A f.-borsodi	8	„	2050	„
5. A gömöri	11	„	2280	„
6. Az ungi	3	„	600	„
7. A tornai	2	„	400	„

Összesen: 47 lelkész 10280 frtot.

III. Ajánlottak az egyházmegyék által:

a) Egyházak:

1. Az abauji	egyházmegyéből	15	egyház	3350	frtra.
2. Az a.-borsodi	„	1	„	800	„

3. Az a.-zempléni egyházmegyéből	24	egyház	5080	frtra
4. A f.-zempléni	14	„	3695	„
5. A f.-borsodi	8	„	2300	„
6. A gömöri	10	„	2150	„
7. Az ungi	3	„	1400	„
8. A tornai	3	„	900	„
		<hr/>		
Összesen: 78		„	19675	frtra.

b) Lelkészek:

1. Az abauji egyházmegyéből	3	lelkész	250	frtra
2. Az a.-zempléni	9	„	1900	„
3. A f.-borsodi	8	„	1750	„
4. A gömöri	11	„	1400	„
5. Az ungi	3	„	600	„
6. A tornai	2	„	400	„
7. A f.-zempléni	11	„	2350	„
		<hr/>		
Összesen: 47		lelkész	8650	frtra.

IV. Ajánlatnak az egyházkerület által:

a) Egyházak:

1. Az abauji egyházmegyéből	15	egyház	2300	frtra.
2. Az a.-borsodi	1	„	500	„
3. Az a.-zempléni	24	„	3782	„
4. A f.-zempléni	14	„	2050	„
5. A f.-borsodi	8	„	1300	„
6. A gömöri	10	„	1500	„
7. Az ungi	3	„	1200	„
8. A tornai	3	„	500	„
		<hr/>		
Összesen: 78		egyház	13132	frtra.

b) Lelkészek:

1. Az abauji egyházmegyéből	3	lelkész	200	frtra
2. Az a.-zempléni	9	„	1250	„
3. A f. borsodi	8	„	900	„
4. A gömöri	11	„	1100	„
5. A tornai	2	„	350	„
6. Az ungi	3	„	600	„
7. A f.-zempléni	11	„	1000	„
		<hr/>		
Összesen: 47		lelkész	5400	frtra.

Az egyes kérvények az alábbi megokolással terjesztetnek az egyetemes konvent elé:

A) *Az abauji egyházmegyéből.*

1. *Csány.* Leégett paplakát kénytelen levén újra építtetni, ebből származott adóssága törlesztésére ajánlatik 100 frtra.

2. *Csécs.* Templom és lelkészlak avult fedélzetének helyreállítására, a mely templom régészeti műkincs is, ajánlatik 100 frtra.

3. *Csenyété.* Iskoláját sürgősen kell újjá építenie. Mint csekély népességű, igyekvő egyház ajánlatik 200 frtra.

4. *Devecser.* Nagyon megadóztatott, kisedd gyülekezet. Iskola-építésre kölcsönhöz kényszerülve folya-
modni, ajánlatik 200 frtra.

5. *F.-Novaly.* A sokat áldozott egyház, templom-építésből származott adóssága törlesztésére ajánlatik 200 frtra.

6. *F.-Kércs.* Csekély népessége szegénységgel küzd. Templomjavítási célra ajánlatik 200 frtra.

7. *Fügöd.* Iskolájának halaszthatatlan újjáépítésére csekély népességénél fogva, ajánlatik 200 frtra.

8. *Füzér.* Nagy szegénységgel küzdő egyház. Templomjavításra ajánlatik 100 frtra.

9. *Kajata.* Iskolaépítésből származott adóssága törlesztésére, valósággal inséges helyzeténél fogva, ajánlatik 100 frtra.

10. *Pusztafalu.* Terméketlen határú, elszegényedett lakosságú község. Templom és paplak-javításra ajánlatik 150 frtra.

11. *Pány.* Igen csekély népességű, nagy egyházi terhet viselő leányegyház. Tanítói lakás-építésre ajánlatik 150 frtra.

12. *Pálháza.* Iskola építésnél nagyon megadóztatott egyház. Adósság törlesztésre ajánlatik 100 frtra.

13. *Radvány.* Mint tűzkárvallott község adósság-törlesztésre ajánlatik 200 frtra.

14. *Szala*. Elemi károkkal súlytott, szegény gyülekezet. Iskola építési célra ajánltatik 200 frtra.

15. *H.-Zsadány*. Csekély népességű, szegénységgel küzdő egyház; templomtetőzetének s lelkészlakának kijavítására ajánltatik 100 frtra.

B) *Az alsó-borsodi egyházmegyéből.*

1. *Lőrinczfalva*. Csekély népességű, szegénységgel küzdő, kath. püspöki birtokon alkotott s minden áron megmentendő gyülekezet; templomot óhajtván építeni, melegen ajánltatik 500 frtra.

C) *Az alsó-zempléni egyházmegyéből.*

1. *A.-Bereczki*. Mint igen szegény egyház, adósság törlesztésre ajánltatik 100 frtra.

2. *Bacska*. Adóssággal küzdő, vagyontalan gyülekezet, ajánltatik 150 frtra.

3. *B.-Keresztúr*. Már az egyházmegye is elejtván, nem ajánlható.

4. *B.-Olaszi*. Sok felekezetre oszló, szegény község. Templomjavításra ajánltatik 150 frtra.

5. *Csobaj*. Szegény is, sokat is építkezett a közelmúltban. Adóssága törlesztésére ajánltatik 200 frtra.

6. *E.-Horváti*. Hívei egyetlen jövedelmi forrásuktól, a szőlőtől elesvén, eladósodtak. Ajánltatik 100 frtra.

7. *Gesztely*. Az egyházmegye sem ajánlotta.

8. *Golop*. Igen szegény s eladósodott gyülekezet. Melegen ajánltatik 200 frtra.

9. *Karcsa*. A legszegényebb község egyházkerületünkben, a hol a híveknek egy talpatnyi ingatlan birtokuk sincs. Történelmi és régészeti műbecscsel bíró páratlan, Árpádkori temploma helyreállítására a legmelegebben ajánltatik 200 frtra.

10. *Kenézlő*. Lelkészi állását újonnan szervezi, e célból új paplakot s iskolát épít. Mint szegény egyház ajánltatik 200 frtra.

11. *K.-Rozvány*. Sokat építkezett, sokat áldozott, eladósodott kis gyülekezet, ajánltatik 150 frtra.

12. *Legyesbénye.* Szőlőjövendelmétől megfosztatott, igen szegény egyház. Templomépítési célra ajánltatik 200 frtra.

13. *Luka.* Többször kárt szenvedett, szegénysorsú emberekből álló gyülekezet. Templomjavítási célra ajánltatik 150 frtra.

14. *Lelesz.* A híres leleszi prépostság árnyékában, népes kath. egyház körében meghúzódó kicsiny filia. Adósságai törlesztésére ajánltatik 200 frtra.

15. *L.-Pólyán.* Oroszok közzé ékelt, adóssággal terhelt egyház. Ajánltatik 100 frtra.

16. *T.-Ladány.* A közelmúltban igen sokat és költségesen építkezett s e miatt adósságba merült. Ajánltatik 100 frtra.

17. *Monok.* Igen szegény s adós egyház egy népes és módos kath. gyülekezet szomszédságában. Melegen ajánltatik 200 frtra.

18. *N.-Rozvány.* Építkezésből származott adósságai törlesztésére, mint buzgó és áldozatkész gyülekezet, ajánltatik 200 frtra.

19. *Sóstófalva.* A Hernád által előbbi helyéről elűzött szegény leányegyház. Ajánltatik 100 frtra.

20. *Szomotor-Vécs.* Jobb sorsra érdemes, folyvást anyagi gondokkal küzdő s elszegényedett hívekből álló egyház. Ajánltatik 200 frtra.

21. *Tolcsva.* A pusztulás szélén álló, minden áldozattal megmentendő gyülekezet. A legmelegebben ajánltatik 300 frtra.

22. *Tállya.* Mint igyekvő, áldozatkész egyházközség, lelkeszlakjavításra ajánltatik 150 frtra.

23. *Vis.* Tetemes áldozattal s önmegadóztatással földig leégett temploma és iskolája helyébe újat, díszeset épített s ennek folytán adósságot csinált. Ajánltatik 200 frtra.

24. *V.-Ujfalva.* Igyekvő kis község. Dűledező egyházi épületeit tetemes költséggel jó karba helyezte. Adósságai törlesztésére ajánltatik 100 frtra.

25. *Zombor.* Fenyegetett ponton tengődő, csekély népességű gyülekezet. Új iskola építésre ajánltatik 132 frtra.

D) *A felső-zempléni egyházmegyéből.*

1. *Abara.* Pár év alatt 12,000 frt erejéig építkezett. A különben is csekély vagyonú hívekből álló gyülekezet ajánltatik 200 frtra.

2. *Cselej.* Rendkívül csekély népességű egyház. Hatóságilag bezárt temploma helyreállítására ajánltatik 100 frtra.

3. *Csernahó.* Hatóságilag elrendelt tanteremépítésre, mint elszegényedett egyház, ajánltatik 150 frtra.

4. *Hardicsa.* Többszöri tűz-veszedelem következtében szegénységre jutott s a sok építkezés folytán adósságba merült egyház, tótvidéken. Ajánltatik 150 frtra.

5. *Homonna.* Missiói egyház. Tekintve a közelmúltban végzett költséges építkezéseit, ebből származó adósságai törlesztésére ajánltatik 200 frtra.

6. *Kolbása.* Igen szegény egyház. Adósságai törlesztésére ajánltatik 100 frtra.

7. *K.-Azar.* Csekély népességére, nemzetiségi vidéken való fekvésére s a közelebbi évben egyházi építkezésnél tett áldozataira való tekintettel, ajánltatik 100 frtra.

8. *Ladmócz.* Tanteremjavításra, mint sovány határon gazdálkodó nép, ajánltatik 100 frtra.

9. *M.-Jesztreb.* Egyházi építkezései összerolódván, hívei csekély számát és vagyonát tekintve, ajánltatik 150 frtra.

10. *Mihályi.* Hatóságilag bezárt temploma javítására ajánltatik 200 frtra.

11. *Miglész.* Csekély népességű, sokat építkezett, szegény egyház. Adósságai törlesztésére ajánltatik 150 forintra.

12. *N.-Ráska.* Mint önmagát nagy mértékben megadóztató, kevés számú tagokból álló gyülekezet, templomjavításra ajánltatik 150 frtra.

13. *Szalók.* Szegény földművelők és zsellérek kisdéd leánygyülekezete. Temploma kijavítására ajánltatik 150 frtra.

14. *Tusa.* A folyó évben tűz martalékává lett lelkeszi melléképületeinek újból való felépítésére ajánltatik 150 frtra.

E) *A felső-borsodi egyházmegyéből.*

1. *Hegymeg.* Csekély népességű, igen szegény egyház. Temploma kijavítására ajánltatik 200 frtra.

2. *Kápolna.* Sok és költséges építkezéseiből, nagy önmegadóztatása után is felmaradt tetemes adóssága törlesztésére, ajánltatik 200 frtra.

3. *Kondó.* Szegény és adóssággal küzdő kis egyház. Ajánltatik 200 frtra.

4. *Mályinka.* Elavult templomát a maga erejéből képtelen levén kijavítani, ajánltatik 200 frtra.

5. *S.-Kazincz.* Nagyon sokat építkezett s ennek folytán adósságokkal van terhelve. Ajánltatik 100 frtra.

6. *S.-Ivánka.* Kicsiny, de minden áldozatra kész, buzgó gyülekezet. Templomjavítási czélból ajánltatik 100 frtra.

7. *Tapolcsány.* Kevés számú és szegénysorsú hívekből áll. Templomjavításra ajánltatik 100 frtra.

8. *Varbó.* Nagy fizetéssel terhelt, szerény anyagi viszonyok közt élő hívekből álló gyülekezet. Adósságtörlesztésre ajánltatik 200 frtra.

F) *A gömöri egyházmegyéből.*

1. *Beretke.* Annyira szegény egyház, hogy közsükségei fedezésére is képtelen. Ajánltatik 100 frtra.

2. *Rás.* Buzgó, de kicsiny és szegény s gyámoltásra szoruló leányegyház. Ajánltatik 100 frtra.

3. *Radnóth.* Rengeteg építkezéssel terhelt, ereje felett áldozó, nagy buzgóságú gyülekezet. Tetemes adóssága törlesztésére ajánltatik 100 frtra.

4. *Recske.* Adóssággal terhelt, csekély népességű egyház. Ajánltatik 100 frtra.

5. *S.-Keszi.* Népe igen szegény, lélekszáma nagyon csekély s adóssága, erejéhez mérten, tetemes. Ajánltatik 100 frtra.

6. *S.-Lenke.* Terméketlen határú, csekély népességű, szegénységgel küzdő egyház. Templomát óhajtván újraépíteni, ajánltatik 200 frtra.

7. *Szentkirály*. Templomtetőzete elavult. Mint jobbára zsellérekből álló leányegyház, ajánltatik 100 frtra.

8. *Uzapanyit*. Híveinek nagy része vagyontalan. Templomának javítási költségére ajánltatik 100 frtra.

9. *Ragály*. Lelkészlakának víz által való elsodoratása miatt kényszerült építkezés előtt áll, melyhez elő nem készülhetett. Mint ilyen nagy csapással sújtott egyház, a lehető legnagyobb segélyre, 500 frtra ajánltatik.

10. *Majom*. Idegen nemzetiségek és felekezetektől körülvelt, szegény sorsú, igyekvő kis gyülekezet. A legmelegebben ajánltatik 100 frtra.

G) *A tornai egyházmegyéből.*

1. *Jabloncza*. Nyomasztó viszonyok közt élő, fizetni-valóval túlterhelt egyház. Temploma helyreállítására ajánltatik 200 frtra.

2. *Szin*. Templomát javítván, mint szegény és nagy egyházi terhet viselő gyülekezet, ajánltatik 150 frtra.

3. *Zsarnó*. Rozzant lelkészi s tanítói lakása helyreállítására a maga erejéből képtelen. Ajánltatik 150 frtra.

H) *Az ungi egyházmegyéből.*

1. *Ágtelek*. Szegény, de törekvő egyház. Adósságai törlesztésére ajánltatik 200 frtra.

2. *K.-Gejőcz*. A folyó év nyarán minden egyházi épülete elhamvadt. Harangjai elolvadtak. A legnagyobb segélyre, 500 frtra ajánltatik.

3. *Veskócz*. Templomot óhajt építeni s e célra régen adóztatja önmagát. A közelmúltban is sokat építkezett. Ajánltatik 500 frtra.

* * *

A folyamodó lelkészek közül a következők ajánltatnak :

I. *Az abarúji egyházmegyéből.*

1. Demjén István pusztafalui lelkész, sok kárvalására való tekintetből ajánltatik 50 frtra.

2. Fazekas Ferencz csányi lelkész, kinek népes családjá és csekély jövedelme van, ajánltatik 100 frtra.

3. Harsányi Bertalan kiskinizsi lelkészt kétszer egymásután érte csapásos esztendő; ajánltatik 50 frtra.

II. *Az alsó-zempléni egyházmegyéből.*

1. Beszterczey Béla bereczkii lelkész, folytonos káraitra való tekintettel ajánltatik 100 frtra.

2. Hubay József b. keresztúri lelkész, mint nyomasztó anyagi helyzetben levő ember, ajánltatik 100 frtra.

3. Kun Miklós monoki lelkész, rendkívül csekély jövedelmét, hivatali buzgóságát, számos tagból álló és sok neveltetési költséggel járó családját tekintve, melegen ajánltatik 200 frtra.

4. Nagy Károly szomotori lelkész, már a konvent előtt is ősmert szigorú helyzete folytán ajánltatik 100 frtra.

5. Nagy Károly l.-bényei elaggott, csekély jövedelemből nagy családot felnevelt s vejének árváit is segítő lelkész, ajánltatik 100 frtra.

6. Réthy Pál golopi, szép képzettségű, régen szolgáló, gyöngén javadalmazott lelkész, mint jobb sorsra érdemes, ajánltatik 200 frtra.

7. Semsey József zombori h.-lelkész, tekintve igen csekély javadalmazását, ajánltatik 150 frtra.

8. Sallai Sándor e.-horvátii, sokat betegeskedő, gyermekeket taníttató igen szerény jövedelmű lelkész, ajánltatik 200 frtra.

9. Sohajda János k.-helmeczi lelkész, nagy családdal, megromlott egészséggel s e miatt adóssággal; ajánltatik 100 frtra.

III. *A felső-zempléni egyházmegyéből.*

1. Hajzer Endre hardicsai lelkész, nagymértékű eladósodására, tűz által szenvedett káraitra való tekintettel, ajánltatik 100 frtra.

2. Szegő Béni zempléni lelkész, marha állományának elhullása által szenvedett nagy kárvallása némi enyhítéséül ajánltatik 100 frtra.

3. Babarék Dániel nagyráskai lelkészt a juniusi árvíz jövedelme fele részétől fosztotta meg; ajánltatik 100 frtra.

4. Horkay Bertalan abarai, sok csapás által sujtott lelkész, ajánltatik 100 frtra.

5. Stefán Mihály csernahói lelkész, csekély fizetése, nagy családja s a reá nehezedő megdöbbsentő szerencsétlenségek folytán, melegen ajánltatik 150 frtra.

6. Ujlaky János tusai, fele jövedelmen nyomorgó lelkész, ajánltatik 100 frtra.

7. Gyarmathy Soma b.-ujlaki, sok csapás folytán nyomasztó helyzetbe jutott lelkész, ajánltatik 100 frtra.

8. Erdélyi András magyar-izségi lelkész, most lép-
vén hivatalba, nem ajánltatik.

9. Sztankovics Lajos k.-bárii lelkész, 10 tagból álló családjára, sok adósságára s rendkívül csekély jövedelmére való tekintetből ajánltatik 150 frtra.

10. Soltész Gyula kis-ráskai lelkész, a folyó év nyarán összes szénatermését az árvíz miatt elvesztette; ajánltatik 100 frtra.

11. Kis Tamás málczai lelkész a sulyosabb helyzetben levő sok kérelmező mellett nem ajánlható.

IV. *A felső-borsodi egyházmegyéből.*

1. Kazay Géza laki lelkész hosszas betegeskedés és gyógyíttatás miatt adóssággal van terhelve; ajánltatik 200 frtra.

2. Bárdos István kondói, csapással látogatott, népes családú, kevés jövedelmű lelkész; ajánltatik 100 frtra.

3. Horváth János s.-ivánkai lelkész, sok anyagi veszteségére s csekély fizetésére való tekintettel ajánltatik 100 frtra.

4. Kőrösi István alacsikai lelkésznek különben is csekély jövedelmét a rossz termések még alább szállították; ajánltatik 100 frtra.

5. Demeter János martonyii lelkész, régi szolgálátára, sok betegeskedésére való tekintettel ajánltatik 100 frtra.

6. Farkas József hegymegi lelkészt sok csapás érte; népes családjának tentartási és neveltetési költségei adósságba merítették; ajánltatik 100 frtra.

7. Doktor Gyula s.-kazinczi lelkész három fiút taníttat gimnáziumban, a családjában előforduló gyakori betegeskedés sok költséggel terhelte meg jövedelmét; ajánltatik 100 frtra.

8. Eperjesy Ferencz mályinkai lelkész, élemedett korára, sok betegeskedésére és nyomasztó anyagi helyzetére való tekintettel ajánltatik 100 frtra.

V. *A gömöri egyházmegyéből.*

1. Baksay Dániel aggteleki lelkész, régi, hű szolga; csekély jövedelmét, hitvány földeit tekintve, ajánltatik 100 frtra.

2. Búzi Márton kövecsesi, csekély jövedelmű lelkész, ajánltatik 100 frtra.

3. Czinyéri Barna s.-keszii lelkész, gyöngye jövedelméből középiskolákba járó gyermekeket kell neveltetnie; ajánltatik 100 frtra.

4. Magyar István beretkei lelkész, hitvány földeit s gyarló jövedelmét tekintve, ajánltatik 100 frtra.

5. Nagy Béla g.-szkárosi lelkészt inséges esztendők sujtották, s e miatt népes családjának fentartása adósságokba sodorta; ajánltatik 100 frtra.

6. Osváth Bertalan szalóczi lelkész, a családjában előfordult költséges gyógyíttatásokra való tekintetből ajánltatik 100 frtra.

7. Osváth Dániel ragályi, nagy családdal megáldott, de sok csapással sujtott lelkész, ajánltatik 100 frtra.

8. Pósa Lajos radnóti, csekély jövedelmű lelkész, ajánltatik 100 frtra.

9. Sági Sándor bejei lelkész, igen népes családjára, tetemes neveltetési költségeire és szerény jövedelmére való tekintettel ajánltatik 100 frtra.

10. Seres József martonfalvi lelkész, csekély jövedelméből gimnáziumba járó gyermekeket taníttat; ajánltatik 100 frtra.

11. Szük Gyula uzapanyiti lelkész, évről-évre ismétlődő árvízkárai miatt ajánltatik 100 frtra.

VI. *A tornai egyházmegyéből.*

1. Péter József sz.-ardói lelkész, régi szolgálatára, népes családjára s csekély fizetésére való tekintettel ajánltatik 150 frtra.

2. Ragályi Géza szini lelkész, közszolgálatát s népes családját tekintve, ajánltatik 200 frtra.

VII. *Az ungi egyházmegyéből.*

1. Homoki Antal kis-gejőczi lelkésznek mindenét tűzvész hamvasztotta el, ajánltatik 200 frtra.

2. Kovács István ágteleki lelkésznek a vízkárok úgyszólván egész évi jövedelmét semmivé tették; ajánltatik 200 frtra.

3. Nagy Sándor kisdobronyi lelkész, felesége 8 év óta tartó betegsége miatt eladósodván, ajánltatik 200 frtra.

Mindezen kérvények, a rájuk vonatkozó egyházkerületi határozattal együtt, a konvent legközelebbi ülése elé terjesztetnek.

46. Elnöklő püspök jelenti, hogy az „*Adalékek a tiszán-
innyi egyházkerület történetéhez*“ című rovatos íveket egyes egyházmegyékben még most sem töltötték ki és nem küldték be a püspöki hivatalhoz, jóllehet a kitötésre hivatalosan megszabott idő már most egy éve lejárt.

Közgyűlés megütközéssel veszi tudomásul a nevezett rovatos ívek kitöltése körül mutatkozó lanyhaságot s tekintettel a cél nagy fontosságára, a melyet az „Adalékok“ czímű rovatos ívek által szolgálni kíván, kimondja, hogy azok mielőbbi beküldését az esperesek ismerjék első rendű kötelességüknek s úgy szorgalmazzák az egyeseket, hogy legkésőbb 1900 tavaszáig minden ív kitöltessék és a tavaszi egyházkerületi közgyűlés előtt bemutatható legyen.

47. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács 1899 szept 10-én tartott ülésének 4 számú jegyzőkönyvében jelenti, hogy az iskolai év megnyitása alkalmával a főiskolának két érdemes tanárát jubilálta meg. Egyik: *Soltész Ferencz*, a ki egy negyed századon át, mint főiskolánk egyik legkiválóbb tanára, köz-elismeréssel szolgálta a hazai, közelebről a protestáns tanügyet; 25 év óta pedig főiskolánk anyagi ügyeinek kezelésénél, előbb mint ellenőr, később pedig, mint pénztárnok, lankadatlan buzgalma s lelkiismeretes pontossága által mindenkor

kiérdemelte a főiskolai előljáróság osztatlan tiszteletét és szeretetét. Tehát 50 év óta áll a főiskola szolgálatában.

A másik: *Maklárý Pap Miklós*, a ki mint a főiskola tanára, 25 év óta hirdeti a hamisítatlan tudományt s vezeti minden jóra-szépére atyai szeretettel a reá bizott növendékeket; a ki irodalmi munkásságával is dicsőséget aratott nem csak saját nevének, hanem főiskolánknak is, s mint a „Sárospataki Irodalmi Kör“-nek egyik munkás tagja s fáradhatlan alelnöke s a könyvraktár felügyelője, évek óta lelkiismeretes pontossággal végzi magára vállalt nehéz feladatait.

Igazgató-tanács mindkét tanár érdemeit, elismerésének kifejezése mellett, jegyzőkönyvében kívánta megörökíteni s erről az egyházkerületi közgyűlést értesíteni határozta.

Egyházkerületünk közgyűlése, a főiskolai igazgató-tanács jelentéséből örömmel vesz tudomást arról, hogy a főiskola két kitűnő tanárának, u. m. Soltész Ferencznek, a főiskola érdekében tett félszázados hű munkásságát, s Maklárý Pap Miklósnak, negyedszázadon át kifejtett széleskörű és sikeres tevékenységét, főiskolánk igazgató-tanácsa, legszebb helyén, a tanuló ifjúság előtt, annak igaz értéke szerint, méltányolta s jegyzőkönyvében is megörökítette.

Kerületünk a maga részéről is a legbensőbb örömmel és elismeréssel köszönti félszázados és negyedszázados hű munkásságuk határpontján mind a két férfiút, mint a kik főiskolánk erkölcsi és anyagi fejlődésének s felvirágoztatásának s a tiszta protestáns tudományosságnak és hamisítatlan szellemnek lankadatlan buzgalmú harcosai voltak. Érdemeiket, közgyűlésünk, jegyzőkönyvében örökíti meg, kívánva a gondviselő Istentől, hogy sokáig lehessenek még főiskolánknak s az őket szeretőknek büszkeségei és dicsekedései.

48. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa a folyó évi juniusi ülésében a Dr. Zsindely István jogtörténeti szakkönyve ügyében 18 szám alatt hozott határozatát, illetve javaslatát felterjeszti.

A Dr. Zsindely István jogtörténeti műve időközben a szerző költségén kiadtván, a ki-

adási költség megtérítése fejében, egyházkerületünk Dr. Zsindely Istvánt az 1898 évben Dr. Finkey Ferencz művére megszavazott, de általa igénybe nem vett 300 frt o. é. összeggel segítyezi.

49. Ugyanazon főiskolai igazgató-tanács, ugyanazon gyűlésének 39. számú jegyzőkönyvében jelenti, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter, *Kérészy István* főiskolai tanárt, az igazgató-tanács juniusi üléséből kelt ajánlatára, 53,935. sz. leíratával 1899 szept. 1-től kezdve, évi 1600 frtal *nyugdíjazta*.

Ezzel kapcsolatban olvastatott *Kérészy István* főiskolai tanárnak egyházkerületünk közgyűléséhez intézett megleghangú búcsúlevele, a melyben hálával emlékszik meg a kerületnek azon bizalmáról, a melylyel őt ezelőtt 37 évvel, a szép multú és hivatásának magaslatán álló sárospataki főiskolában tanárrá választotta. Megköszöni a bizalmat és szeretetet, a melylyel őt kötelességeinek teljesítésében mindenkor támogatta, s úgy főiskolánkra, mint a kerületre az egek áldásáért esedezik.

Kerületünk közgyűlése az igazgató-tanács jelentését tudomásul veszi s *Kérészy Istvánnak*, midőn a főiskolánkban 37 éven át folytatott tanári pályáról s az előtte oly kedves munkakörből kilép: közgyűlés, hű tevékeny és áldásos munkálkodásáért a legmelegebb elismerését és köszönetét nyilvánítja, érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja és kívánja, hogy a jól megérdemelt nyugalomban sokáig, zavartalanul élvezze övéinek, hálás tanítványainak és tisztelőinek osztatlan szeretetét.

50. Ugyanazon főiskolai igazgató-tanács, június 23—24. tartott ülésének 9. számú jegyzőkönyvében jelenti, hogy a *Kérészy István* nyugdíjazása folytán megüresedett tanszékre, a kerület utólagos jóváhagyása reményében, *segédtanárnak Zombori Andort*, főiskolánk volt növendékét *hívta meg*, a ki Kolozsváron és a külföldi egyetemeken képezte magát a magyar, német, franczia tanszékre, kimondván, hogy állását az 1899—1900. iskolai év szeptember 1-én köteles elfoglalni. — A meghívott segédtanár évi díja 1000 frtban állapított meg. — Igazgató-tanács kéri a kerületet, hogy a *Zombori Andor* segédtanár meghívását azzal a kijelentéssel kegyeskedjék jóvá-

hagyni, hogy ha tanári oklevelét két év alatt megszerzi s az egyházkerületnek, illetőleg az igazgató-tanácsnak bemutatja, minden választás mellőzésével rendes tanárnak fog tekintetni.

Egyházkerületünk közgyűlése az igazgató-tanács intézkedését tudomásul veszi és azokat jóváhagyja. Zombori Andor segédtanárrá lett meghívásához s fizetésének 1000 frtban való megállapításához hozzájárul, kijelentvén, hogy — ha tanári oklevelét két év alatt megszerzi s azt az egyházkerületnek, illetőleg az igazgató-tanácsnak bemutatja, — minden választás mellőzésével rendes tanárnak fog tekintetni s attól kezdve a rendes tanári fizetés élvezésére lesz jogosítva.

51. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa felhatalmazást kér arra, hogy a Mudrány András hagyatékából a főiskola tulajdonát képező, az „Aranyos“ dülőben fekvő 21139 □öl területű parlag szőlőt, mely betelepítésre teljesen alkalmas s a „Poklos“ szőlő betelepítésénél alkalmazott személyzet által könnyen megmunkálható lesz, a főiskolai pénztár terhére és jövedelmére betelepíthesse, azon kötelezettséggel, hogy a közpénztár az említett parlag mostani 10 frt évi haszonbérét évről-évre a tápintézeti pénztárba fizesse be.

Egyházkerületi közgyűlés a kért felhatalmazást a javasolt kötelezettséggel megadja.

52. Olvastatott a sárospataki főiskola igazgató-tanácsának folyó évi június 23-iki üléséről felvett 33. számú jegyzőkönyvi pontja, melyben jelenti, hogy néhai *Lengyel Bálint* volt budapesti lakos, a főiskola volt hálás tanítványa, végrendeletében 100 frtot hagyományozott a főiskolának, és pedig 50 frtot a tanári nyugdíj-alap javára, 50 frtot a tápintézeti alapra.

Egyházkerület a jelentés tudomásul vétele mellett a nemeslelkű adományozó emlékét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

53. Ugyanazon igazgató-tanács beterjeszti a *főiskolai tápintézet* 1899/1900. iskolai évi költségvetését. E kimutatás szerint a költségvetés a főt. egyházkerület által már a múlt évben megszavazott 1535 frtnak a beszámításával is 1117 frt 48 kr. hiányt mutat fel. Miután pedig az igazgató-tanács a jótétemények kiosztásánál már is a legnagyobb megszorítás-

sal járt el és egyetlen új ingyenes vagy kedvezményes helyet sem állapított meg, csupán az eddigi jótéteményeseket hagyta meg helyeiken, illetőleg ezek közül is csak az arra érdeme-
seket, a kiket pedig eddigi helyeikről elmozdítani méltánytalanság lenne: e hiány fedezéséről okvetlen gondoskodni kell s e czélból fordul a főt. egyházkerülethez, mély tisztelettel kérvén, hogy az 1117 frt 48 kr hiányt a főiskolai pénztárnak segélyképen fedezni kegyeskedjék s ezt a segélyt mindaddig adja meg, míg a tápintézeti túlkiadások miatt származott veszteségek helyre nem pótolhatnák.

Egyházkerületi közgyűlés, méltányolván az igazgató-tanács által felhozott indokokat s szíven viselvén a főiskolai tápintézet sorsát, mely oly sok szegény növendék megélhetésének egyedüli forrása, hajlandó ezen újabb áldozatokat is meghozni s a kért segélyt a hollandi tárból utalványozza s kész azt — ha a szükség úgy kívánja — jövőre is utalványozni, utasítván az igazgató-tanácsot, hogy a jótétemények osztogatásában az ez évi kereten mindaddig túl ne lépjen, míg a tápintézet anyagilag kedvezőbb helyzetbe nem jut.

54. Ugyanazon főiskola igazgató-tanácsa f. évi szeptemberi ülésének 6. számú jegyzőkönyvi határozatával ajánlólag terjeszti fel dr. *Meczner Sándor* jogtanár ama kérését, hogy részére az egyetemi magán tanári képesítés megszerzésére adott határidő egy évvel meghosszabbíttassék, mivel megelőzőleg az ügyvédi vizsgára készült és ezt a vizsgát sikerrel le is tette.

Folyamodó kérelmét egyházkerületi közgyűlésünk a felhozott ok és az igazgató-tanács ajánló véleménye alapján megadja.

55. Ugyanazon főiskolai igazgató-tanács szeptember hó 10-ik napján tartott ülésében 8. szám alatt hozott határozatát bemutatja a *Mesko Sándor-féle alapítvány* ügyében.

Egyházkerületünk semmi okot sem lát fenforogni arra nézve, hogy a jelenleg is alkalmazott pályázati feltételeket az abaúji egyházmegye óhajához képest megváltoztassa, s épen ezért az abaúji ev. ref. egyházmegye e részbeni kérelmét elutasítja.

56. A sárospataki főiskola köziskolai széke 1899. szept. 23-án tartott ülésének 13. számú határozatával jelenti, hogy a főiskolai betegsegélyző-egylet saját alapszabályait módosította, a köziskolai szék pedig a kormányzati rendszabályok alapján a módosítást megerősítette. Miután az egylet a gymnasiumi 6 alsóbb osztályában tanulók évi tagsági díját 1 frttal felemelte, kéri a köziskolai szék egyházkerületünket: utasítsa a főiskola pénztárnokát, hogy az 1 frt tagdíj-emelést a folyó iskolai évre a II. félévi tandíjfizetéskor vegye be.

Egyházkerületi közgyűlésünk a köziskolai szék jelentését tudomásul veszi, a főiskolai pénztárnokot pedig utasítja, hogy a felemelt tagsági díjat szedje a tandíjfizetések alkalmával, még pedig a folyó iskolai évre eső többletet a 2-ik félévi tandíjfizetés alkalmával. Kijelenti egyházkerületi közgyűlésünk, hogy az ügyet, miután díjemelésről van szó, a főiskolai igazgató-tanács útján és véleményével kellett volna felterjeszteni; tekintetbe véve azonban az egylet érdekét és a díjemelés szükségességét, a köziskolai szék felterjesztett kérelmét teljesíti.

57. Olvastatott a *sárospataki főiskola igazgatóinak* jelentése, mely szerint beiratkozott a gymnasiumba a folyó 1899/900. tanévre szeptember 25-ig összesen: 533 tanuló; az akadémiába 55 újonnan belépő tanuló, a kik közül hittanhallgató: 24, joghallgató: 31. *A hittanhallgatók összes száma: 60, a joghallgatóké: 86.*

Tudomásul vétetik.

58. A *miskolczi főgymnasium* igazgatója jelenti, hogy a gymnasiumi új épület ünnepélyes felavatása szeptember hó 17. napján tartatott meg. Az ünnepély lelkes hangulatban folyt le, emelte annak fényét és jelentőségét az, hogy azon a tisztáninni ev. ref. egyházkerület, alsó- és felső-borsodi egyházmegyék, a sárospataki főiskola, a rimaszombati főgymnasium, ág. ev., róm. kath., izr. egyházak, Borsodmegye, Miskolcz város hatóságai, általában a társadalom és a közélet számos kitűnősége vett részt, a vallás- és közoktatásügyi kormány képviselőjében Zsilinszky Mihály államtitkár jelent meg.

A mi a tanügyi állapotot illeti, beiratkozott ez év elején 408 rendes és 4 magán tanuló; tehát egygyel több, mint a

múlt iskolai évben. Az I. A. osztályba: 45; az I. B. osztályba: 45; a II-ba: 69; a III-ba: 60; a IV-be: 34; az V-be: 45; a VI-ba: 42; a VII-be: 34; a VIII-ba: 34. Vallásra nézve ev. ref.: 158; ág. ev.: 29; róm. kath.: 72; izr.: 153, tehát a múlt évi arány alig változott. Az ev. ref. vallású növendékek folytonos apadását szomorúan tapasztalja az iskola kormányzó testülete, s ennek okát abban látja, hogy az ösztöndíjak csekélyek, a konviktus, alapítvány híjában, nem fejlődhetik, mindössze 8 ev. ref. vallású növendék segélyeztetetik évenként. A tanári kar 20 tagból áll, a kik közt 14 rendes, egy helyettes tanár, 3 más vallású vallástanár, 2 énektanító van. A tanári kar az új épületben újjult erővel és lelkesültséggel igyekszik feladatának megfelelni. A tanuló ifjúság erkölcsi magaviselete kifogásra okot nem ad.

Az igazgató-tanács által elfogadott órarend egy példánya a jelentéshez van csatolva.

Tudomásúl vétetik.

59. Olvastatott Bodor István igazgató jelentése a *rimaszombati egyesült protestáns gymnasium* állapotáról. E szerint:

1-ször. Mivel az 1900. év január hó 1-ső napjától, szerződés értelmében a 16,000 ft teljes államsegély ki lett utalványozva; továbbá mivel a fentartó testületek képviselősege kötelezte magát arra, hogy a teljes államsegély kiutalványozásától kezdve 13 rendes tanári állást szervez és tart fenn, mely állások közül egy a két prot. vallásfelekezet vallástanárai részére engedtetik át: a tanévet megelőzőleg szerveztetett a 13-ik rendes tanári állás is, és arra *Komáromy Géza*, okleveles tanárjelölt rendes tanárrá meg is választatott. Azon tanárok közül, kik a múlt tanévben itt működtek, Marton Lajos, helyettes tanár és Michnay Gyula torna-tanár eltávoztak. Az elsőnek helyére megválasztatott *Horváth Albert* okleveles rendes tanár, míg az utóbbinak helye *Szentesi Tóth Kálmánnal* töltetett be.

2-szor. Ugyanaz alkalommal, nehogy a két testvér prot. felekezet között a tanszékek és tanszakok fölött kérdés támadhasson, a paritás elvének megfelelően következőképen rendezkedtek be:

1. Ev. reformátusokkal töltendők be:

1. Egy vallástanári tanszék.
2. Egy magyar-latin tanszék.

3. Egy latin-magyar tanszék.
4. Egy magyar nyelv és irodalmi s philosophiai tanszék.
5. Egy latin nyelv és történelmi tanszék.
6. Egy görög-latin tanszék.
7. Egy mathematica-physikai tanszék.

II. *Ág. hitv. evangélikusokkal töltendők be:*

8. Egy vallásstanári tanszék.
9. Egy német-latin nyelvi tanszék.
10. Egy latin-görög tanszék.
11. Egy mathematica-physikai tanszék.
12. Egy történelmi és német nyelvi tanszék.
13. Egy rajzoló és ábrázoló mértani tanszék.
14. Egy természetrajzi és földrajzi tanszék.

A 15-ik tanár a tornatanár, ki bármelyik prot. felekezetnek lehet tagja, de itt is figyelem fordítandó a paritás elvére, hogy t. i. evangélikus után református következzen. A tanári kart és igazgató-választmányt itt az vezette, hogy a tudományszakok mindegyike szakférfiak kezében legyen s a kellő ellenőrzés szempontjából a főbb szakokon több tanféri alkalmaztassék.

3-szor. *Schablik Károly* rajztanár 1899. október 1-ső napjától önkéntesi évét szolgálván, helyetteséül az 1899—1900. tanévre *Halász József* rajztanárjelölt neveztetett ki, fentartván ez állás *Schablik Károly* részére.

4-szer. A folyó 1899—1900. tanévre beiratkozott: 356 tanuló, kik közül ev. ref.: 118; ág. ev.: 93; róm. kath.: 81; gör. kath.: 1; gör. keleti: 1; izraelita: 62.

Egyházkerületünk e jelentést s az abban foglalt intézkedéseket helyeslőleg veszi tudomásúl.

60. Olvastatott a *miskolczi felsőbb leányiskola* felügyelőbizottságának a jelentése, a mely szerint az 1899—1900. iskolai év szeptember 11. napján nyitvatott meg méltó ünnepélyességgel. Beiratott: 186 rendes és 12 magántanuló növendék, összesen: 198 és pedig az I. osztályba: 40; a II-ba: 50; a III-ba: 49; a 4-be: 47 növendék. A felügyelő bizottságot aggodalommal tölti el annak tudata, hogy a növekedő létszámmal nincs arányban a tantermek nagysága, sőt azok évenként szűkebbeknek bizonyulnak. Erre nézve a közoktatásügyi miniszterium már leíratot

is intézett a püspöki hivatalhoz s a 40-en felüli létszámot kifogásolta s azt hátrányosnak nyilvánította.

A növendékek közül ev. ref. vallású 98; ág. ev. 19; r. kath. 3; izr. 67. Az internátusba az 1899 aug. 1 én tartott bizottsági ülésben felvétel: 44. Később püspöki engedélyvel: 5; összesen 49. Ezek közül ev. ref. 38; ág. ev. 6; r. kath. 3; g. kath. 1, izr. 1.

Az intézet összes növendékei közt tandíjmentes 13; fél-tandíjmentes 4. Teljes tandíj fizető 169. Az internátusban teljes ellátási díjat, 200 frtot fizet 32 növendék; 150 frtot 14; 75 frtot 3. A Kun Bertalan püspök 500 frtos alapítványának kamata most adatott ki először néhai Asztalos Ferencz heő-papi ref. lelkész árvájának, Asztalos Irén IV. oszt. növendéknek. Az igazgató 25 éves jubileuma alkalmával tett 1000 frtos alapítvány kamatát ez éven is Kerekes Károly nemesbikki ref. lelkész III. oszt. növendék-leánya élvezi.

A tornacsarnok épülete teljesen készen van s szept. 25-én kezdődik meg benne a tanítás 2—2 órabeosztással. A felügyelő-bizottság, a midőn e tornacsarnok felépítéseért az egyházkerület jóindulata iránt hálás köszönetét fejezi ki, egyúttal jelenti, hogy addig, míg az internátus negyedik nevelőnői állását rendszeresítené s azt tornára is képesítetett tanítónővel tölthetné be, a tornatanítást a miskolczi főgimnázium tornatanárára: Szigeti Benedek Gyulára bízta, s annak tiszteletdíját 300 frtban állapította meg.

A felügyelő-bizottság az 1899/1900. évi költségvetést a következőkben terjeszti elő:

I. Az intézetre:

Bevételül előirányoztatik	9127 frt 60 kr.
Kiadásúl "	8582 „ 50 „
Felesleg mutatkozik	<u>545 frt 10 kr.</u>

II. Az internátusra:

Bevétel	8725 frt — kr.
Kiadás	8275 „ 40 „
Felesleg mutatkozik	<u>449 frt 60 kr.</u>

Közgyűlésünk a felügyelő-bizottság jelentését, a mely az intézet fokozatos fejlődését mutatja, örvendetes tudomásul veszi.

61. A püspöki hivatal bemutatja az egyházmegyék által felküldött adatok nyomán összeállított *lelkészi minősítési sorozatot*, a mely felolvasottnak tekintetvén és elfogadtatván, egész terjedelmében kinyomatni határoztatott.

I-ső osztályú egyházba pályázhatnak:

Abaházy József r. 1.	Beszterczey Béla r. 1.
Ablonczy Pál r. 1.	35. Bíró Bertalan r. 1.
Ábrahám Gyula r. 1.	Bíró János r. 1.
Ágoston Sándor kegyd. 1.	Bodnár Béla r. 1.
5. Almássy Lajos r. 1.	Bódogh Tamás r. 1.
Ambrús János r. 1.	Bodnár Endre r. 1.
Antal György ny. 1.	40. Bodnár István r. 1.
Antalfy László r. 1.	Bodolay István r. 1.
Apostol Bertalan r. 1.	Bodolay József r. 1.
10. Apostol Mihály r. 1.	Bodon Barna r. 1.
Ardai J. Dániel r. 1.	Bogárdy Dániel r. 1.
B abarék Dániel r. 1.	45. Borbély József r. 1.
Bacskay Károly r. 1.	Botos József r. 1.
Bacskay Sámuel r. 1.	Boytár Sámuel r. 1.
15. Bacskay Sándor r. 1.	Buda János r. 1.*
Baksay Dániel r. 1.	Buzy Márton r. 1.
Baksy Sándor r. 1.	50. C ziáky Endre r. 1.
Bálint Dezső r. 1.	Czike Ferencz r. 1.
Balogh István r. 1.	Czinke István r. 1.
20. Bárdos István r. 1.	Czinyéry Barna r. 1.
Barna Antal r. 1.	Csabay Pál r. 1.
Barna Gyula r. 1.	55. Csík Dániel főgymn. vallást.
Bársony György r. 1.	Csizar Béla r. 1.
Bartha József r. 1.	Csizmadia Jenő r. 1.
25. Bartha Mihály r. 1.	Csonthó Károly r. 1.
Bartók János r. 1.	Csontos Gábor r. 1.
Baskay János r. 1.	60. D akó Lajos r. 1.
Batta György r. 1.	Dávid József r. 1.
Batta József r. 1.	Demeter János r. 1.
30. Benke István r. 1.	Doktor Gyula r. 1.
Beregszászy Ferencz r. 1.	Dudás Lajos r. 1.
Bernáth József r. 1.	65. D usza János r. 1.
Berzeviczy Endre r. 1.	Dusza Lajos r. 1.

* Hivataláról lemondott, de lelkészi jellegét megtartotta.

- Elek József r. l.
 Elek Sándor r. l.
 Eperjesy Ferencz r. l.
 70. Erdélyi András r. l.
 Erdélyi József r. l.
 Erős Lajos r. l.
 Édes Ábrahám r. l.
 Édes Vincze r. l.
 75. Farkas József r. l.
 Farkas Lajos r. l.
 Fazekas Ferencz r. l.
 Fejes István r. l.
 Fekete Gyula r. l.
 80. Fodor Bertalan r. l.
 Fodor György r. l.
 Fodor Gyula h. l.
 Frenczel Bertalan r. l.
 Fürjész Jenő r. l.
 85. Fürjész Tamás r. l.
 Fűry Lajos s. l.
 Fűzy János r. l.
 Gecse Géza r. l.
 Gecsey Péter r. l.
 90. Gere Lajos r. l.
 Gömörly Péter r. l.
 Gulyás Benő r. l.
 Gyarmathy Soma r. l.
 Hajzer Endre r. l.
 95. Halászy József r. l.
 Hallgató János r. l.
 Hazay Béla r. l.
 Hegedüs Sámuel r. l.
 Hézser Emil r. l.
 100. Homoky Antal r. l.
 Horkay Bertalan r. l.
 Horváth János r. l. (Ivánka)
 Horváth János r. l. (T.-Tokaj)
 Hubay József r. l.
 105. Hubay Lajos r. l.
 Hutka József r. l.
 Idrányi Barna r. l.
 Idrányi Ferencz r. l.
- Igaz József r. l.
 110. Illyés János r. l.
 Jakab János r. l. (Szala)
 Jakab János r. l. (B.-Lenke)
 Id. Kapossy Gy. r. l. (Jabloncza)
 Ifj. Kapossy Gy. r. l. (Egerszög)
 115. Karla Gábor r. l.
 Kaszonyi János r. l.
 Kazay Géza r. l.
 Kazay Sándor r. l.
 Kádár János r. l. (Csécs)
 120. Kádár János r. l. (Legenye)
 Kálniczky Endre r. l.
 Kecskeméthy Lajos r. l.
 Kenyeressy Árpád r. l.
 Kenyeressy Károly r. l.
 125. Kerekes János r. l.
 Kerekes József r. l.
 Kerekes Károly r. l.
 Id. Keresztúry József r. l.
 Keresztúry Károly r. l.
 130. Kérészy Barna r. l.
 Kiss Gyula r. l.
 Kiss József r. l.
 Kiss Károly r. l.
 Id. Kiss Lajos r. l.
 135. Ifj. Kiss Lajos r. l.
 Kiss László r. l.
 Kiss Miklós r. l.
 Kiss Tamás r. l.
 Kocsis Endre r. l.
 140. Kodi Benő r. l.
 Kolozs István r. l.
 Kolozsváry István r. l.
 Komjáthy Gábor r. l.
 Komjáthy István r. l.
 145. Koncz Károly r. l.
 Kónya András r. l.
 Kopré Lajos r. l.
 Kovács Béla r. l.
 Kovács István r. l. (A.-Bakta)
 150. Kovács István r. l. (Agtelek)

- Kovács János r. l. (T. Kenéz) Nagy Ignác r. l.
 Kovács János r. l. (V.-Ujfalú) Nagy Károly r. l. (L.-Bénye)
 Kovács Károly r. l. (Eger) 195. Nagy Károly r. l. (Szomotor)
 Kovács Károly r. l. (Palkonya) Nagy János r. l.
 155. Kovács Mihály r. l. Nagy Lajos r. l.
 Kozma Antal r. l. T. Nagy Lajos r. l.
 Kozma Gedeon r. l. Nagy Pál r. l.
 Kozma József r. l. 200. Nagy S. r. l. (K.-Dobrony)
 Kökényesdy Pál. r. l. Nagy S. r. l. (Szakácsi)
 160. Kőrössy István r. l. (Alacska) Nemes Gyula r. l.
 Kőrössy István r. l. (K.-Vajda) Némegy József r. l.
 Kőrössy József r. l. Németh Péter r. l.
 Köröskényi István r. l. 205. Novák Lajos theol. tanár
 Kun Bertalan r. l. Novák Sándor r. l.
 165. Kun Miklós r. l. Olajos Pál r. l.
 Kupay Dénes r. l. Oláh Péter r. l.
 Láng Károly r. l. Órás Kálmán r. l.
 Lábos István r. l. 210. Osváth Bertalan r. l.
 Lesko László r. l. Osváth Dániel r. l.
 170. Lipták Bertalan r. l. Osváth Zoltán r. l.
 Lükő Béla r. l. Ölbey János r. l.
 Magyar Bertalan r. l. Paikoss Endre r. l.
 Magyar István r. l. 215. Palcsó Károly r. l.
 Magyar József r. l. Papp József r. l.
 175. Maklár Károly r. l. Pataky Pál r. l.
 Maksa József r. l. Pál Albert r. l.
 Marsalko Endre r. l. Pál Ferencz r. l.
 Márk Imre káplán-tanító 220. Pálóczy József r. l.
 Mártha Ferencz r. l. Páricsy József. r. l.
 180. Máthé Gyula r. l. Pásztor Sámuel főisk. tanár
 Megyaszay Pál r. l. Persenszky János r. l.
 Medve Pál r. l. Pédery Ferencz r. l.
 Mindszenti Imre r. l. 225. Péter József r. l.
 Miskolczi Endre r. l. Péter Mihály r. l.
 185. Miskolczi József r. l. Pósa Lajos r. l.
 Molnár István r. l. Ráczevy Károly r. l.
 Molnár József r. l. Rác Endre r. l.
 Molnár Pál r. l. 230. Radácsi György theol. tanár
 Moré Gábor r. l. Ragályi Géza r. l.
 190. Morvay József r. l. Réthy Andor r. l.
 Nagy Béla r. l. Réthy Pál r. l.
 Nagy Gusztáv theol. tanár Réz László r. l.

235. Révész Kálmán r. l.
 Rozgonyi László r. l.
 Ruzskay Gyula r. l.
 Sáfrán Lajos r. l.
 Sáfrán Mihály r. l.
240. Sallay Sándor r. l.
 Sággy Sándor r. l.
 Sarkady Antal ny. l.
 Sárkány Imre r. l.
 Sárkány József r. l.
245. Sárkány Sámuel r. l.
 Semsey József r. l.
 Seress József r. l.
 Simon Andor r. l.
 Simon István r. l.
250. Simon János r. l.
 Simon József r. l.
 Simon Mihály r. l.
 Sohajda János r. l.
 Soltész Gyula r. l.
255. Soltész Tamás r. l.
 Sólyom Barna r. l.
 Sólyom Gyula r. l.
 Sólyom Lajos r. l.
 Somody János r. l.
260. Stefán Mihály r. l.
 Süthő Kálmán r. l.
 Svingor József r. l.
 Szabados László r. l.
 Szabó Endre r. l. (Csicsér)
265. Szabó Endre r. l. (Minaj)
 Szabó Gyula r. l.
 Szabó István ny. l. (K.-Győr)
 Szabó I. k.-tanító (Ásvány)
 Szabó József r. l. (Eszeny)
270. Szabó József r. l. (N.-Mihály)
 Szabó József r. l. (Szalonna)
 Szabó Károly r. l. (Ároktő)
 Szabó Károly r. l. (Szalóka)
 Szabó Pál r. l.
275. Id. Szakal I. r. l. (Szeretva)
 Ifj. Szakal I. r. l. (Lucska)
- Szakal József r. l.
 Szalóczy Dániel r. l.
 Szalócy Pál r. l.
280. Szaniszló Pál r. l.
 Szaplanczay Benő r. l.
 Szánthó István r. l.
 Szeghő Benő r. l.
 Szentpétery Sámuel r. l.
285. Székely Imre r. l.
 Szilágyi Géza r. l.
 Id. Szilva István r. l.
 Szkárossy Gusztáv r. l.
 Szobonya István r. l.
290. Szombathy Antal r. l.
 Szöllőssy Ferencz r. l.
 Sztankovics Lajos r. l.
 Szuhay Benedek r. l.
 Szuhay Sándor r. l.
295. Szűcs István r. l.
 Szűk Gyula r. l.
 Thúry Sándor r. l.
 Tóbiás Gyula r. l.
 Tomory Endre r. l.
300. Tóth Albert r. l.
 Tóth Béla r. l.
 Tóth Dániel r. l.
 Tóth János r. l.
 Tóth Kálmán r. l.
305. Tóth Lajos r. l. (Hidvég)
 Tóth Lajos r. l. (Szürthe)
 Tóth Menyhért r. l.
 Tóth Miklós r. l.
 Török István r. l.
310. Tudja Mihály r. l.
 Dr. Tüdős István theol. tanár.
- Ujlaky János h. l.
 Ujj István r. l.
 Ujj János t. l.
315. Ujj József r. l.
 Urbán Mihály r. l.
 Vadászy István r. l.
 Vadászy Pál r. l.

	Varga Antal r. 1.	Vladár József r. 1.
320.	Varga József r. 1.	Id. Virágh J. r. 1. (Vaján)
	Vattay István r. 1.	Ifj. Virágh J. r. 1. (Lasztomér)
	Vattay László r. 1.	Zitás Bertalan r. 1.
	Verebélyi József r. 1.	330. Zitás István r. 1.
	Veres Tamás r. 1.	Zombory Gedő r. 1.
325.	Végh János r. 1.	

II-od osztályú egyházba pályázhatnak:

	Andó Lajos r. 1.	Janka Károly r. 1.
	Béky János r. 1.	Juhász László s. 1.
	Bodolay Miklós s. 1.	Ifj. Keresztury József r. 1.
335.	Bogdányi József s. 1.	Kónya József r. 1.
	Botka Bertalan r. 1.	350. Móré Elek r. 1.
	Czecz András r. 1.	Nagy Barna r. 1.
	Demeter Bertalan s. 1.	Nagy Mihály r. 1.
	Demjén István r. 1.	Rohoska József s. 1.
340.	Farkas Miklós r. 1.	Szabó András r. 1.
	Fodor Géza s. 1.	355. Szabó Bertalan r. 1.
	Görgy János r. 1.	Szentmártoni Dániel s. 1.
	Harsányi Bertalan r. 1.	Tomory Pál s. 1.
	Hörcsik Lajos r. 1.	Tóth Ferencz r. 1.
345.	Idrányi Lajos s. 1.	Zarándy Bertalan s. 1.

III-ad osztályú egyházba pályázhatnak:

360.	Csapó János r. 1.	Harsányi István s. 1.
	Erdélyi János s. 1.	365. Kőszeghy Dániel s. 1.
	Erős Károly s. 1.	Nagy Géza r. 1.
	Gecse Lajos s. 1.	

IV-ed osztályú egyházba pályázhatnak:

	Csiky József h. 1.	370. Makláró Károly s. 1.
	Gönczy Gábor s. 1.	Ifj. Sólyom Gyula s. 1.
	Kálniczky János r. 1.	

Nem bírnak minősítvénynyel:

	Ifj. Antalfy László s. 1.	Lükő István s. 1.
	Csiky Zoltán s. 1.	Máthé Sámuel s. 1.
	Dékány Lajos s. 1.	Rácz József s. 1.
375.	Kajdy Menyhért s. 1.	380. Séra János s. 1.
	Illyés Mihály s. 1.	Simon Gyula s. 1.

62. Olvastatott a br. Baldácsy-alapítvány ügyében folyó év június 1-én tartott közgyűlés következő jelentése: Bevételi többlet 1899-re 66,076 frt 69 kr.; ebből *a)* tőkésítették 2500 frt; *b)* a kerületeknek fizettetik külön-külön rendes osztalékképen 3000 frt rendkívüli osztalékképen 1000 frt, összesen 44,000 frt; *c)* a fenmaradó 19,576 frt 69 kr. elsősorban a szükséges építkezések költségeinek fedezésére fordítatik, az így igénybe nem vett összeg pedig 1900-ra, mint pénztári maradvány előírányoztatik.

Örvendetes tudomásul vétetik.

63. Az alsó-borsodi egyházmegye jóváhagyásra ajánlja a *tisza-valki* ev. ref. egyház presbitériumának és közgyűlésének azon határozatát, mely a lelkészi javadalom terhére felveendő, s a lelkészi javadalomhoz tartozó építkezésre fordítandó 300 frt kölcsön felvételét mondja ki az egyházmegye pénztárából.

A tervezett építkezés kétségtelenül a mindenkori lelkész előnyére szolgálván, közgyűlésünk az egyházmegye határozatát jóváhagyja és megerősíti.

64. Ugyanazon egyházmegye jelenti, hogy az egyházmegyei özvegy-árva gyámtár felmaradt tőkéjét, 2436 frt 27 krt örökös alapítványképen kívánja kezelni s annak évi kamataiból a jövő 1900-ik évi szeptembertől évi 75 frttal a miskolczi ref. leányneveldeben s évi 60 frttal a sárospataki főiskolában egy-egy alsó-borsodi lelkész-árvagyermek ellátási díját fizeti ki.

Az alsó-borsodi egyház ezen követésre méltó nemes ténye elismeréssel vétetik tudomásul.

65. Ugyanazon egyházmegye az 1899. évi augusztus 31-ikén Miskolczon tartott közgyűléséből arra kéri egyházkerületünket, hogy a jövő évi tőkesegélyezésnél a *zsérci* egyházat, mint olyat, a melynek iskolája összedőléssel fenyeget s a mely 2000 frt segélyre még 1896-ban előjegyeztetett: első helyen ajánlja a kerületünkbeli összes egyházak közül az egyetemes konvent figyelmébe.

Közgyűlésünk tudva azt, hogy a sok építkezés és különösen a filloxera pusztításai által

végromlás szélére jutott zsérczi egyházhívek a maguk erejéből iskolájuk megépítésére képtelenek: a leghathatósabb ajánlattal terjeszti fel a zsérczi gyülekezet és az alsó-borsodi egyházmegye együttes kérelmét az egyetemes konvent legközelebbi közgyűlése elé s a maga részéről is tisztelettel kérelmezi, hogy a jövő évi segélyezésnél kerületünkben a zsérczi egyházat első-ségben részesíteni s részére a még 1896-ban kilátásba helyezett 2000 forint tőkéssegélyt folyósítani méltóztassék.

66. A *felső-borsodi egyházmegye* 1899 november 5—6-án Szakácsiban tartott közgyűléséből, a lelkészi értekezlet javaslata alapján, *indítványozza*, hogy tekintettel az új egyházpolitikai törvények nyomán fellépett nagymérvű lélekhalászatra s azon veszélyre, mely ev. ref. egyházunkat a szocializmus és a felekezetenküliség terjedésével minden oldalról fenyegeti: egyházkerület, lehetőleg a legrövidebb idő alatt alkosson *egy szigorú egyházfegyelmi szabályrendeletet*, mely minden egyházmegyét s minden egyházat egyformán kötelezzen.

Egyházkerületünk közgyűlése egy megfelelő egyházfegyelmi szabályrendelet készítésének a szükségét maga is belátja, mivel azonban úgy véli, hogy azt legczélszerűbben azok alkothatják meg, a kik ennek a nehéz kérdésnek a felszínre hozatalakor, annak miként leendő megoldása felől már tanácskoztak is: közgyűlés az egyházfegyelmi szabályrendelet összeállításával a felső-borsodi egyházmegyét bizza meg s a munkálatot a jövő tavaszi közgyűlésre várja.

67. A *sajó-vámosi* egyházközség, múlt őszi közgyűlésünk 52. számú határozatának megfelelően, a felszereléshez szükséges összes okmányok csatolásával s a felső-borsodi egyházmegye pártoló ajánlata mellett, újlag beterjeszti abbéli kérelmét, hogy a tőkéssegélyre másodsorban fölvetett egyházak közül az első, vagyis sürgősségi sorrendben ajánlott egyházak közzé iktattassék.

Tekintve a s.-vámosi több száz éves templomnak már-már közveszélyessé váló rozzant

állapotát s abból folyólag újraépítésének halaszt-hatatlan voltát; tekintve az egyházközség tagjai-nak 10,000 frt erejéig terjedő ajánlattételét, s így áldozatkészségének teljes kimerülését: köz-gyűlésünk — a mellékelt okmányok felterjesz-tése mellett — készséggel javasolja a legköze-lebb összegyűlő egyetemes konventnek, hogy 1899 évi április 10—13 napjain tartott üléseiről felvett jegyzőkönyvének 36. szám alatti határo-zatában a s.-vámosi egyház részére másodsor-ban megszavazott 4000 frt tőkéssegélyt első sor-ban sziveskedjék kiutalványozni.

68. A tornai egyházmegye jelenti, hogy az egyetemes kon-vent, a lelkészi fizetések kimutatásának tárgyalásánál a *tornai egyházmegyének* olyan lelkészeit sem ajánlotta *fuvardíjra*, a kik leányegyházakban gyakran végeznek lelkészi szolgálatokat s a törvény értelmében *fuvardíjra* jogosítottak volnának. Így p. o. Görgőt, Szöllös-Ardót, Égerszögöt, Körtvélyest, Barkát és Bódva-Vendégit.

Kerületünk, — a tornai egyházmegye espe-rese által, — utasítja a megnevezett egyházak lelkészeit, hogy az igényelt *fuvardíj* iránt való kérvényeiket a leányegyházakban végzett szol-gálatokról szóló bizonyítványok kíséretében, a konventi elnökség útján, a vallás- és közoktatás-ügyi minisztériumhoz haladéktalanul terjesz-szék fel.

69. Az *ungi egyházmegye* 1899. augusztus 29-én Szaló-
kon tartott közgyűlésében elhatározta, hogy *egyházmegyei özvegy-árvatárának alapszabályait* módosítani kívánja s ahöz egyházkerületünk jóváhagyását kérelmezi.

A régi alapszabály *f)* pontja, módosítva, következőleg hangzanék: „Minden az ungi egyházmegyében hivataloskodó lelkész hozzájárul az özvegy-árvatár alapjához évi jövedelmé-nek 2°/_o-ával egész haláláig, mely összeget az egyházlátoga-tóság kezeihez fizet ki évenként. Azok a lelkészek pedig, kiknek jövedelmök a 800 frtot meghaladja, nem egész jöve-delmök, hanem csak 800 frt után fizetik a 2°/_o-ot.“

Az új *c)* pont pedig ez lenne: „A főtiszteletű tiszán-nneni ev. ref. egyházkerület 1890. évi tavaszi közgyűlésének

38. pontjában foglalt rendelkezése szerint a csonka és kegyév számítása április 24-én veszi kezdetét, ezen a napon szünnnek meg az özvegyek és árvák, férjök, illetve atyjok hivatala után járó javadalmazást élvezni; ennél fogva a gyámsegélyre jogosultaknál a segélyek élvezése azonnal kezdetét veszi, évi illetmények három havi előleges részletekben való kifizetésével.

Egyházkerületünk, az ungi egyházmegye özvegy-árvatárának az alapszabályokon eszközölt s itt bemutatott módosításokat tudomásul veszi és jóváhagyja.

70. Az ungi egyházmegye ugyanazon gyűléséből jelenti, hogy az egyházmegyének egyik nesztora, *Pazar István* iskei lelkész, hosszas szenvedés után elhunyt f. év július 24-én. Ugyanazon napon halt meg, ifjan, *Tóth József* palágyi lelkész is, április 13-án pedig a tanítói karból *Marikóvszky Lajos* sárospolyánkai tanítót szólította el az Úr parancsoló szava.

Az élet küzdelmeiben kifáradt hű munkások találjanak boldog nyugalmat a sír pihentető ölében.

71. Az egyes egyházmegyékből a következő *lelkészi és tanítói változások* jelentettek be:

a) Az alsó-borsodi egyházmegyében tanítókká választottak és megerősítették: Kovács Kálmán Kis-Győrbe, Kendecsi Pál Tisza-Oszlárra, Igó Lajos Eger-Lövőre, Végh Bertalan Átányra, Oláh Béla Vattára, Takaró László Heő-Papiba, Zsigmond Kálmán Gesztre, Madarász Anna Dorogmára.

b) A felső-borsodi egyházmegyében lelkészekké választottak és megerősítették: Zilizre: Bodnár Béla rakacza-szendi lelkész; — Felső-Nyárádra: Csapó János segéd-lelkész; — tanítókká: S.-Kazinczra II-od tanítónak: Bagossy Géza; F.-Nyárádra: Kovács Gusztáv; Lakra: Tóth Lajos; Sajó-Velezdre: Fövenyessy Béla; Szendrőbe: Soltész Kálmán.

c) A felső-zempléni egyházmegyében lelkészekké: Magyar-Jesztrebre: Kozma Antal gercsei lelkész; Lasztócza: Erdélyi András magyar-izsépi lelkész; — tanítókká: Bánóczra: Rác Endre; Kolbására: Rezes András vilyi tanító; Kis-Azarba: ifj. Berecz Károly megválasztatván, beerősítették.

d) A tornai egyházmegyében: Idrányi Lajos kesznyéteni segéd-lelkész jósafoői lelkészsze; Csontos Endre nádorházi ta-

nító, komjátii tanítóvá; Gáspár Albert szádellői állami tanító szádellői énekvezérré választatván, megerősítették.

e) Az ungi egyházmegyében: Nagy Géza segéd-lelkész vajkóczi lelkészsé; Vida Lajos vajáni és Minay Lajos viszokai tanítóvá választatván, megerősítették. Ez utóbbi azon feltétel alatt, hogy egy év alatt tartozik az ev. ref. énekből is oklevelet szerezni.

E bejelentett változások az egyházmegyék által megerősítettvén, tudomásul vétetnek.

72. Az egyes egyházmegyékben a következő *tisztviselői választások* történtek:

a) a tornai egyházmegyében Péter József szöllős-ardói lelkész, tanácsbíróvá választatott;

b) a felső-borsodi egyházmegyében Szuhay Benedek kápolnai lelkész, papi főjegyzővé, Elek József bábonyi lelkész, papi aljegyzővé választattak.

E választások tudomásul vétetnek.

73. Az alsó-zempléni egyházmegye jóváhagyásra ajánlja a *tolcsvai* ev. ref. egyház puszta szőlőjének, az úgynevezett Pető parlagnak eladása tárgyában az egyházmegye kiküldöttje által megtartott árverés eredményét.

Egyházkerületünk a bejelentett ingatlan eladását elvben jóváhagyja. A végleges adásvételi szerződést azonban csak a vételár teljes kifizetése után fogja megerősíteni.

74. Az alsó-zempléni egyházmegye jóváhagyni kéri s pártolólag terjeszti fel az *örösi* és *nagykövesdi* egyházak kisajátított ingatlanaira vonatkozólag a Bodroghközi Tiszaszabályozó társulattal kötött kártalanítási egyezséget, mely szerint az örösi egyház az örösi 40, 41, 80 számú tjkvekben foglalt ingatlanokból összesen 1 hold 480 öl területet ad el 332 frt 80 kr. egyezségileg megállapított árért, — a nagy-kövesdi egyház pedig a nagy-kövesdi 244. számú tjkben foglalt ingatlanból 16 ölet 2 frt 56 krért.

A bemutatott és a kisajátított ingatlanok forgalmi értékének megfelelően kötött egyezséget közgyűlésünk jóváhagyja és megerősíti, a nevezett egyházakat pedig utasítja, hogy a vételárt mint tőkét kezeljék.

75. A nekézseni ev. ref. egyháznak rendkívüli építkezési segély iránti kérvénye

Méltányos figyelembe vétel végett a felsőborsodi egyházmegyéhez áttétetik.

76. Özv. Soltész Károlyné tőke-terebesi lakos kéri, hogy a néhai férje által a lelkészi nyugdíj alapra befizetett összeg és annak kamatai, nagy insége és nyomorára való tekintettel, részére visszaadassék.

Kérvénye az egyházkerület pénzügyi választmányához tétetik át.

77. Kádár Ferencz bacskai ev. ref. tanító kérvénye az iránt, hogy az őt ért többrendbeli anyagi csapás és veszteség tekintetbe vételével, részére némi segély nyújtassék:

Méltányos figyelembevétel végett az ungi egyházmegyéhez tétetik át.

78. Özv. Kecskeméthy Sámuelné kérvénye az iránt, hogy a boldogúlt férje által haláláig élvezett 40 frt évi segély élte fogytaig részére is kiadassék, s hogy továbbá a szilasi ref. egyház méltányos kegydíj megállapítására buzdíttassék:

Méltányos figyelembevétel és illetékes további eljárás céljából a tornai egyházmegyéhez tétetik át.

79. Tóth Antal Ferencz szalóki tanító és előkönyörgő az iránt folyamodik, hogy a tőle 1897 évtől fogva megvont 50 frtnyi ideiglenes segély, az államsegély megnyeréséig, részére újból kiutalványoztassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk folyamodó részére a kért segélyt utalványozza, ha az illetékes esperesi hivatal bizonyítványával igazolja, hogy azt nem kapta meg.

80. Özv. Pazar Istvánné iskei lakos, folyamodik az iránt, hogy a néhai férjét, Pazar István, volt iskei lelkészt, az egyházkerületi pénztárral szemben terhelő 130 frt tőke-tartozás, nyomasztó anyagi helyzetére való tekintettel elengedtessek.

Kérvénye az egyházkerületi pénzügyi választmánynak, elintézés végett, kiadatik.

81. A felső-zempléni egyházmegye pártolólág terjeszti föl a *nagy-bárii* egyház presbyteriumának egyházi építkezés céljaira fordítandó 500 frt kerületi kölcsön engedélyezése és némi segély nyújtás iránti kérvényét.

Az egyházkerület pénzügyi választmányának kiadatik.

82. Az alsó-borsodi egyházmegye javasolja, miszerint *Nagy Simon* mályii előkönyörgő tanító, az általa előbb is élvezett évenkénti 50 frt kerületi segélyben újból részesíttessék.

Egyházkerületünk a kellően indokolt kérelem folytán a kért 50 frt segélyt folyamodónak, mint előkönyörgőnek, továbbra is megadja.

83. Gergely István fuló-kércsi tanító folyamodik az iránt, hogy a Gyurkó Barna volt fuló-kércsi lelkész által fizetetlenül hagyott, s most már egyedül reá nehezkedő 180 frt egyházkerületi követelés hátralékos kamata elengedtessek, és a múlt évben kamat címén befizetett összeg a tőke törlesztésébe beszámíttassék.

Az egyházkerületi pénzügyi választmányának kiadatik.

84. Özv. Rác Ábrahámné csobaji lelkész-özvegy segély iránti kérvénye

Méltányos figyelembe vétel végett az alsó-zempléni egyházmegye segélyosztó bizottságához áttétetik.

85. Olvastatott *Dr. Halász Sándor* miskolczi ev. ref. felsőbb leányiskolai tanár *kérvénye*, a melyben azon 48 frt 50 kr. eljárási költség kegyes elengedéseért esedezik, a mely költség megfizetésére fegyelmi ügyéből kifolyólag 1899 május 3-án, az egyházkerületi fegyelmi bíróság által köteleztetett.

Az egyházkerület közgyűlése e kérelmet teljesíthetőnek nem tartja.

86. Olvastatott *Péter Mihály kis-azari lelkész*, püspöki megbízott *jelentése* arról, hogy a f. évi július hóban Uj-Tátra-Füredre történt kiküldetésében miként járt el. A megnyugtató

körülmények előadása mellett, arra hívja fel kerületünk figyelmét, hogy, mivel az új-tátra-füredi templomban a gyülekezet használatára ev. ref. énekes könyvek nincsenek: méltóztassék ott ezekről gondoskodni; továbbá azt indítványozza, hogy mivel a Szontagh Miklós úr által felajánlt ellátáson kívül az oda-utazásra és bizonyos nélkülözhetlen társadalmi érintkezésekre, a kiküldött lelkészeknek még tetemes összegre van szükségök: kegyeskedjék egyházkerületünk költségvetésébe úti átalány címen e célra évről-évre bizonyos összeget felvenni s azt az ott működő lelkészeknek kiutalványoztatni.

Közgyűlés a jelentést tudomásúl veszi s az abban foglalt két indítványt elfogadja s az Új-Tátra-Füredre kiküldendő lelkész számára, úti költség címen, a jövő 1900. évtől kezdve, 40 frtot szavaz meg egyházkerületi pénztárunk terhére, de azzal a kijelentéssel, hogy ez csak egyházkerületünk lelkészi karából való kiküldöttnek adandó ki. Püspökünket pedig megbizsa, hogy az új-tátra-füredi templom részére mintegy 10 drb ev. ref. énekes könyv odaküldéséről gondoskodni sziveskedjék.

87. A felső-borsodi egyházmegye pártolólág terjeszi fel *Csapó János* felső-nyárádi lelkész kérvényét, melyben nyomasztó szegénységére való hivatkozással, a szükösi tárat illető lelkészi féljövedelem befizetésének elengedését kéri.

Tekintve, hogy az oly sok oldalról igénybe vett szükösi tár jövedelme az ily elengedések által már eddig is tetemesen megapasztatott, s tekintve, hogy a folyamodó által felhozott szegénység igen sok lelkészt jogosíthatna hasonló kérelemre, a folyamodó kérelme nem teljesíttetik.

88. A felső-zempléni egyházmegye pártolólág terjeszti fel *Virágh József* lasztoméri lelkész kérvényét, hogy a Rebrin és Kráska községekben teljesítendő vallási oktatásért, addig is, míg az egyetemes konvent által a missiói segély folyóvá tétetik, egyházkerületünk 100 frt évi díjat állapítson meg és utalványozzon a lasztoméri ev. ref. lelkész részére.

Alap hiányában folyamodó kérelme nem teljesíttetik.

89. Süthő Károly lórántházi tanító ismételten sürgeti lelkészi bizonyítványainak újból való kiállítását.

Kívánsága teljesíthetetlen lévén, vele szemben a tavaszi közgyűlés határozata fentartatik.

90. Olvastatott néhai *Papp János*, volt törvényszéki elnök, hidvég-ardói lakos végrendelete, a melyben a megboldogult 1500 frtnyi alapítványt tesz a hidvég-ardói egyház és iskola felsegélésére „azon világos kijelentéssel, hogy a hagyományozott összeg a főtiszt. tiszáninneri ev. ref. egyházkerület pénztárába helyeztessék s ott néhai Ujfalussy Papp István (az alapító édes atyja) neve alatt alapítványként kezeltessék.“ Az alapítványi összeg évi kamata a végrendelkező akarata szerint a hidvég-ardói szegényebb sorsú hívek segélyezésére lesz fordítandó olyképen, hogy abból *a)* az egyházi terhek viseléséhez járuló ref. vallású cselédeknek a lelkész és tanító részére járó szemes élet, most rozs-adója; *b)* az ugyanottani zsellérek ugyanily természetű adója, amennyiben az illetők két hold földnél kevesebbel bírnak és nem iparosok; *c)* az úrasztalához szükséges kenyér és bor; *d)* a cselédek iskolaköteles gyermekei után a tanító részére járó zab-fizetés lesz fedezendő.

Egyházkerületi közgyűlésünk a nemeslelkű végrendelkező iránti kegyeletes megemlékezéssel veszi tudomásul az alapítványt s egyházkerületi ügyészt megbízza, hogy a hagyatéki eljárást figyelemmel kísérvén, annak eredményéről annak idején jelentését terjeszse be. Egyébiránt az örökhatározatnak az alapítvány kezelése iránt nyilvánított akaratát teljesítvén, az egyházkerület pénztárnokát az alapítvány kezelésére utasítja.

91. Jóváhagyás és megerősítés végett elterjeszti:

a) az abaúji egyházmegye a szurdoki és csenyéteni lelkészi díjleveleket 3—3 példányban;

b) az alsó borsodi egyházmegye a tiszánánai kántortanítói és leánytanítói díjlevelet 4—4, a vattai és kis-győri II. tanítói díjleveleket 3—3 példányban;

c) a felső borsodi egyházmegye a szendrői tanítói díjlevelet 3 példányban.

d) az alsó-zempléni egyházmegye a monoki lelkészi és tanítói díjleveleket 3—3 példányban;

e) a felső zempléni egyházmegye a bánóczi, kolbásai tanítói díjleveleket 3—3, a morvait 4, a kis-azarit 2 példányban;

f) az ungi egyházmegye a palágyi lelkészi és a ptruksai tanítói díjleveleket 3—3 példányban.

E díjlevelek az egyházmegyék jóváhagyása mellett, okmányokkal felszerelve terjesztetvén fel, kerületünk által jóváhagyatnak és megerősítési záradékkal ellátatnak s egy példányuk az illetékes egyházakhoz leküldetik, egy egy példányuk pedig az egyházmegyei, illetőleg az egyházkerületi levéltárba tétetni rendeltetik.

92. Az alsó-zempléni egyházmegye közhirdetésre ajánlja az *erdő-horvátii, ág-csernöi, mező-zombori, legyes-bényei, bacskaí, tolcsvai és vési* egyházakat.

Miután a közhirdetésre való felvétel rendszerint a tavaszi közgyűlésben történik s az alsó-zempléni egyház által akkor ajánlott egyházak fel is vétettek s azok nagyrészből azonosak a most ajánlottakkal: — az egyházmegye felterjesztése visszautasítatik.

93. Olvastatott a tornai kir. járásbiróságnak 1913/tk. 99. számú végzése, melylyel a *szádellői* ev. ref. népiskolának állami iskolává lett átadása folytán a szádellői 173. számú telekjegyzőkönyvben foglalt ingatlanokra a használati jog a kir. kincstár javára bekebelezetett olyan kikötéssel, hogy a nevezett ingatlanok csak állami iskolai célokra használhatók, ellenkező esetben azok használata a szádellői ev. ref. egyházra visszazár.

Tudomásul vétetik.

94. A meszesi egyház előljárósága — roskadozó temploma megújítására és adóssága törlesztésére — a konventtől 300 frt segedelmet s egyúttal „országos segélygyűjtés“-re való engedelmet kér.

Kérelme a felső-borsodi egyházmegye mellőzésével adatván be, a folyamodó egyházhoz visszatétetik.

95. A tárgysorozat kimerítettvén, elnöklő püspök a gyűlés tagjainak buzgóságát megköszönte s a még hitelesítetlen határozatok hitelesítését egy ő általa összehívandó bizottságnak tartván fel,

a közgyűlést a tagoknak az elnökség iránt nyilvánuló szívélyes üdvözlései között s áldás kívánásokkal bezárja.

Bírósági ügy.

Az egyházkerületi bíróság időszaki tanácsának törvényes működési ideje lejárván, elnökség felhívja a bíróság tagjait az időszaki tanács megalkotására.

Eddigi működésük iránt való elismeréssel, a múlt évi tagok választattak meg egyhangulag, u. m. rendes tagokká: Nagy Pál, Tóth Dániel, Vadászy Pál, Léway József, Ragályi Béla; póttagokúl: Nagy Ignác, Révész Kálmán, Meczner József, br. Vay Elemér és Meczner Béla; ügyészsze: Bizony Ákos.

* * *

Jegyzették: *Raddcsi György* egyházkerületi papi főjegyző: az 1, 2, 3, 5, 7, 8, 11, 12, 14, 30, 39, 46, 61, 89, 95 és a bírósági ügy czimű pontokat.

Szalay László világi főjegyző: a 15, 48, 55, 63, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84;

Czinke István papi aljegyző, a 40, 41, 42, 43, 44, 45, 66, 67, 94;

Vattay László papi aljegyző: a 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 47, 49, 50, 57, 58, 59, 60, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 85, 86, 91;

Dr. Finkey József világi aljegyző: a 4, 6, 9, 10, 13, 16, 17, 19, 54, 56, 62, 93;

Dr. Finkey Ferencz világi aljegyző: a 18, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 51, 52, 53, 64, 87, 88, 90, 92 pontokat.

Tárgymutató.

A jenvoltak névsora.

I. Közgyűlési ügyek.

1. A közgyűlés megnyitása.
2. Bernáth Elemér f.-zempléni egyházmegyei gondnok 25 éves egyházi hivataloskodásának méltatása.
3. A közgyűlés tagjainak igazolása.
4. Szentimrey Gyula tanácsbíróvá választatik és felesküszik.
5. Az egyházkerületi lelkészi özvegy-árva-gyámintézet módosított alapszabály-tervezete az egyházmegyékhez tétetik.
6. Egyházkerületi pénzügyi választmány a jegyzőkönyvek és névtár nyomtatási költségeire nézve véleményt ad tavaszra.
7. A theol. tanári kar véleményes jelentése Réz László vallástani kézi könyvéről.
8. A lelkészi könyvtárak szervezésére szolgáló szabályrendelet és intézkedés.
9. Az ungi egyházmegye jelentése és az állandó bizottság véleménye alapján Pataky Pál tarnóczi lelkész jelentő-íve kiigazításra ajánltatik.
10. A főiskolai Igazgató-tanács javaslata a sárospataki állami tanítóképezdében szervezendő állandó vallástanárság ügyében beváratik.
11. A theol. tanári nyugdíjintézet szükségeinek kimutatása a theol. tanári kar és Igazgató-tanács által s a szükséglet fedezésének módjai.
12. Az adóterhek tökesegély útján való könnyítésének előkészítése egy bizottságra ruháztatik.
13. Az egyházkerület felügyelete alatt álló főgimnáziumok vallástanári tanszékeinek állásáról és javadalmazásáról jelentés adandó.
14. Az államtól és községektől járó hitoktatási díj kieszközlése, a középiskolai vallásoktatás czélszerűbb ellenőrzése, a külön hitoktatói vagy vallástanári állások szervezésének előkészítése s a katonaság körül teljesített lelkészi szolgálatok díjazása ügyében adatok s illetőleg jelentések küldendőek és készítenődök.
15. Az egyházi adó behajtására s az adótartozások megállapítására vonatkozó javaslatok mellőztetnek.

16. A sárospataki főiskolai Igazgató-tanács jelentése a párhuzamos osztályok felállítása miatt szükségessé vált építkezésről és építkezési államsegélyről bevaratik.
17. Ugyanazon Igazgató-tanács jelentése a 3-ik párhuzamos osztály felállítása és egy új tanszék betöltése felől s további megbízás az igazgató-tanács részére.
18. A sárospataki főiskola jogakadémiája ügyében küldöttség megy a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.
19. A főiskolai igazgató-tanács javaslata a „Bálványos“-tanyai építkezésre nézve jóváhagyatik.
20. Jelentés a „kerületi segély“-eknek a kimutatási ivekből való kitörése felől.
21. A tanítók részére korábban kiutalt egyházkerületi segély megszüntetése.
22. A „Sárospataki Lapok“ pártolása ügyében az Irodalmi Kör adjon véleményes javaslatot.
23. A kántor-tanítói fizetések elkülönítésének kérdése.
24. Az elaggott, vagy munkaképtelenné vált lelkészek káplántartási terhének könnyítése s illetőleg a s.-lelkész-tartásra jogosult egyházak időnkénti kijelölése.
25. Az országos gyámintézeti kötelezettségek rendezése a 800 frton felül levő lelkészi fizetésekre nézve.
26. A *roznyói vallástanárság* és tanítószervezése ügyében javaslat készítenőd.
27. A tornai egyházmegye jelentése a *jablonczai* egyház lelkészi gondozása felől.
28. Az ungi egyházmegye jelentése a *csapi* egyház iskolájának államosítása felől.
29. Az alsó-zempléni egyházmegye jelentése az *a.-berezskii* egyház elveszett urasztali edényének nyomozásáról.
30. Jelentés a konfirmációi káté ügye felől.
31. Ágoston Sándor szilasi lelkész minősítési ügye és újabb kérvénye.
32. A főiskolai Igazgató-tanács jelentése a Volloncs Miklós segély-kérvényének elintézése felől.
33. A vallás- és közoktatási miniszter leirata az 1898. évi rendes államsegélyről szóló számadás helybenhagyása felől.
34. Ugyanazon miniszter leirata a lasztoméri egyháznak adományozott királyi segélyről ;
35. A Dr. Vallentinyi rimaszombati tanár kinevezéséről ;
36. A vakokat gyámolító országos egyesület támogatása érdekében ;
37. A tornaversenyek és tornavizsgák ügyében ;

38. A tanév új beosztása tárgyában.
39. A lelkészvizsgáló-bizottság jelentése.
40. A missiói-bizottság jelentése és javaslatai.
41. Frenczel Bertalan eperjes-sárosi körlelkész kérvénye fizetés-emelés tárgyában.
42. Az ungi egyházmegye véleményes javaslata az Ungvár — Nagy-Bereznai missiókör felállítása végett.
43. Az egyházkerületi tanügyi-bizottság jelentése és javaslatai.
44. Ugyanazon bizottság indítványa egy ismétlő-iskolai Olvasókönyv előállítása végett.
45. A közalapi segély-kérvényekről.
46. Az „Adalékok a tiszáninneri egyházkerület történetéhez“ című rovatos ivék kitöltése megsürgettetik.
47. Soltész Ferencz és. Maklári Pap Miklós jubilált férfiak érdemeinek elismerése.
48. Dr. Zsindely István „Magyar alkotmány az Anjouk alatt“ című művének segélyezése.
49. Kérészy István nyugdíjas tanár érdemeinek elismerése; búcsú- és köszönő levele az egyházkerülethez.
50. Kérészy István helyének betöltése Zombori Andor által.
51. A Mudrány-féle szőlőterületek beültetése.
52. Néhai Lengyel Bálint hagyománya.
53. A főiskolai tápintézet újabb segélyezése.
54. Dr. Meczner Sándor sárospataki jogtanárnak az egyetemi magántanári képesítés ügyében haladék adatik.
55. Az abauji egyházmegye felterjesztése a Mesko-alapítvány magyarázása ügyében nem fogadtatik el.
56. A sárospataki főiskolai betegsegélyző-egylet kérelme az I—VI. gimn. osztályok tagsági díjának beszédetése végett.
57. A sárospataki főiskolai igazgatók hivatalos jelentése az új évi alakulásról.
58. A miskolci főgimn. igazgató jelentése.
59. A rimaszombati főgimn. igazgató jelentése.
60. Az egyházkerületi felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságának jelentése.
61. A lelkészek minősítési sorozata.
62. A Br. Baldácsi-alapítvány-bizottság juniusi gyűlésének jegyzőkönyve.
63. Az alsó-borsodi egyház a *tisza-valki* egyház kérvénye tárgyában.
64. Az alsó-borsodi egyházmegye felterjesztése egyházmegyei alapítványok tárgyában.
65. A zsérczi egyház tőkesegély-ügye.
66. A felső-borsodi egyházmegye felterjesztése egyöntetű egyházfegyelmi szabályrendelet készítése tárgyában.
67. A sajó-vámosi egyház tőkesegély-ügye.

68. A görgői, szőlős-ardói, égerszögi, körtvélyesi, barkai és bódvavendégi lelkészek folyamodványa fuvardíjak kieszközölése végett.
69. Az ungi egyházmegyei özvegy-árvatár alapszabályainak módosítása.
70. Jelentések az időközi halálesetekről Ung-megyéből.
71. Lelkészi és tanítói változások.
72. Tisztviselői választások.
73. A tolcsvai egyház birtok-eladása.
74. Az örösi és nagy-kövesdi egyházak birtok-eladása.
75. A nekézseni egyház építkezési segély-kérvénye.
76. Özv. Soltész Károlyné segély-kérvénye.
77. Kádár Ferencz segély-kérvénye.
78. Özv. Kecskeméthy Sámuelné kérvénye.
79. Tóth Antal Ferencz kérvénye.
80. Özv. Pazar Istvánné kérvénye.
81. A nagy-bárii egyház kölcsön-kérvénye.
82. Nagy Simon segély-kérvénye.
83. Gergely István kérvénye.
84. Özv. Rácz Ábrahámné segély-kérvénye.
85. Dr. Halász Sándor kérvénye.
86. Péter Mihály lelkész jelentése alapján a tátra-füredi lelkészi szolgálatok jutalmaztatnak.
87. Csapó János f.-nyárádi lelkész kérvénye a szükösi tárt illető összeg elengedéseért.
88. Virágh József lasztoméri lelkész kérvénye vallástanítói munkájának díjazásért.
89. Süthő Károly felebbezése a tavaszi gyűlés őt érdeklő határozata ellen.
90. Papp János volt hidvég-ardói lakos hagyatéka s ennek kezelése.
91. Megerősített díj-levelek.
92. Közhirdetésre ajánlott egyházak Alsó-Zemplénből.
93. A tornai járásbíróóság végzése a szádellői egyház iskolai ügyében.
94. A meszesi egyház kérvénye.
95. A gyűlés berekesztése.

II. Bírósági ügy.

Az időszaki tanács megalakítása.

Betűrendes mutató.

- Abauji egyházmegye 15, 55, 91.
 Ágoston Sándor 31.
 Áji egyház 21.
 Alsó-bereczkii egyház 29.
 Alsó-borsodi egyházmegye 63, 64, 66, 91.
 Alsó-zempléni egyházmegye 73, 74, 84, 91, 92.
 Ballagi Géza dr. 4, 18.
 Bernáth Elemér 2, 18.
 Bernáth Béla 18.
 Bizony Ákos 90. Bir. ügy.
 Csapó János 87.
 Dókus Ernő 18, 20.
 Dókus Gyula 18.
 Egyházak általában 5, 8, 21, 29, 36, 39, 43, 45, 61.
 Egyházmegyék általában 5, 40, 43.
 Egyházkerületi pénzügyi választmány és pénztárnok 6, 53, 76,
 79, 80, 81, 82, 83, 86, 90.
 Egyházkerületi tanügyi bizottság 43.
 Esperesek általában 12, 43 (9), 46.
 Farkas Ábrahám 18.
 Fáy István 18.
 Fejes István 8, 18.
 Felső-borsodi egyházmegye 15, 30, 65, 67, 75, 91.
 Felső-zempléni egyházmegye 23, 91.
 Frenczel Bertalan 41.
 Gergely István 83.
 Gömöri egyházmegye 24, 25, 26, 43 (8).
 Halász Sándor dr. 85.
 Imregi egyház 21.
 Kádár Ferencz 77.
 Kecskeméthy Sámuelné 78.
 Kérészy Barna 18.
 Kérészy István 49.
 Komjáthy Béla 18.

- Konvent 11, 41, 42, 45, 66, 67.
 Kun Bertalan püspök 8, 12, 14, 18, 40, 41, 45, 48, 86.
 Lakatos Miklós 18.
 Lekenyei egyház 21.
 Lelkészek általában 7, 8, 14, 20, 39, 43, 44, 45, 46, 61, 71, 72, 86.
 Lévy József 8, 18, Bir. ügy.
 Lónyay Gábor gr. 18.
 Maklári P. Miklós 47.
 Magyar-jesztrebi egyház 21.
 Magyar József 24.
 Martonyi egyház 4.
 Meczner Béla 18, Bir. ügy.
 Meczner József 18, Bir. ügy.
 Meczner Sándor dr. 54.
 Meszesi egyház 94.
 Miklós Ödön 18.
 Miskolczi főgimnázium elöljárósága 13, 58.
 Miskolczi iskolaszék 43, (6).
 Miskolczi felsőbb leányiskola igazg. 60, 64.
 Missiói lelkészek és egyházak 40.
 Nagy-bárii egyház 81.
 Nagy Ignác Bir. ügy.
 Nagy-kövesdi egyház 74.
 Nagy Pál Bir. ügy.
 Nagy Simon 82.
 Nekézseni egyház 75.
 Örösl egyház 74.
 Pataki Pál 9.
 Pazar Istvánné (özvegy) 80.
 Péter Mihály 86.
 Rác Ábrahámné (özvegy) 84.
 Radácsi György 8, 18.
 Ragályi Béla 18, Bir. ügy.
 Rásonyi egyház 21.
 Réz László 7.
 Révész Kálmán 8, 18, Bir. ügy.
 Rimaszombati gimn. elöljárósága 13, 59.
 Sajó-Vámosi egyház 67.
 Sárospataki főiskolai betegsegélyző egyesület 56.
 Sárospataki főiskolai igazgató-tanács 10, 13, 16, 17, 19, 50, 51, 53, 64.
 Sárospataki főiskolai pénztár 56.
 Sárospataki Irodalmi Kör 7, 22, 30, 43, 44.

- Soltész Ferencz 47.
Soltész Károlyné (özvegy) 76
Sturman György 18.
Süthő Károly 80.
Szádelői egyház 93.
Szalay László 18.
Szentesi (B) egyház 4.
Szinyei Gerzson 8. ✓
Tanítók általában 23, 43, 44, 71.
Theologiai tanárok 11.
Tisza-Valki egyház 63.
Tolesvai egyház 74.
Tornai egyházmegye 15, 27, 68, 78, 93.
Tóth Antal Ferencz 79.
Tóth Dániel 8, Bir. ügy.
Ungi egyházmegye 9, 15, 20, 30, 42, 69, 77, 70, 91.
Ungvári lelkész 42.
Zombori Andor 50.
Zsérczi egyház 66.
Zsindely István dr. 18, 48.
Vadászi Pál Bir. ügy.
Volloncs Miklós 32.
Vay Béla br. főgondnok 18.
Vay Elemér br. 18, Bir. ügy.
Vay Tihamér gr. 18.
Vékei egyház 21.
Virágh József ifj. 88.